



Suomenkielinen laitos

Lainsäädäntö

59. vuosikerta

9. kesäkuuta 2016

Sisältö

II Muut kuin lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävät säädökset

ASETUKSET

- ★ **Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2016/895, annettu 8 päivänä kesäkuuta 2016, asetuksen (EY) N:o 1290/2008 muuttamisesta maitohappobakteereista *Lactobacillus rhamnosus* (CNCM-I-3698) ja *Lactobacillus farciminis* (CNCM-I-3699) tehdyn valmisteen hyväksynnän haltijan nimen osalta ⁽¹⁾** 1
- ★ **Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2016/896, annettu 8 päivänä kesäkuuta 2016, rautanatriumtartraattien hyväksymisestä kaikkien eläinlajien rehun lisäaineena ⁽¹⁾** 3
- ★ **Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2016/897, annettu 8 päivänä kesäkuuta 2016, *Bacillus subtilis* (C-3102) (DSM 15544) -organismeja sisältävän valmisteen hyväksymisestä munivien kanojen ja akvaariokalojen rehun lisäaineena (hyväksynnän haltija Asahi Calpis Wellness Co. Ltd.) ja asetusten (EY) N:o 1444/2006, (EU) N:o 333/2010 ja (EU) N:o 184/2011 muuttamisesta hyväksynnän haltijan osalta ⁽¹⁾** 7
- ★ **Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2016/898, annettu 8 päivänä kesäkuuta 2016, *Bacillus licheniformis* (ATCC 53757) -organismeja ja sen proteaasia E.C.3.4.21.19) sisältävän valmisteen hyväksymisestä broilerin, kananuorikoiden ja lihan- ja munantuotantoa varten kasvatettavien toissijaisten siipikarjalajien sekä koristetarkoituksessa pidettävien lintujen rehun lisäaineena (hyväksynnän haltija Novus Europe SA / N.V.) ⁽¹⁾** 11
- ★ **Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2016/899, annettu 8 päivänä kesäkuuta 2016, *Trichoderma reesei* (ATCC SD-6528) tuottaman 6-fytaasin hyväksymisestä kaikkien siipikarjalajien ja kaikkien siansukuisten eläinten (imeviä porsaita lukuun ottamatta) rehun lisäaineena (hyväksynnän haltija Danisco (UK) Ltd) ⁽¹⁾** 15
- ★ **Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2016/900, annettu 8 päivänä kesäkuuta 2016, bentsoehapon hyväksymisestä emakoiden rehun lisäaineena (hyväksynnän haltija DSM Nutritional Product Sp. z o. o.) ⁽¹⁾** 18
- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2016/901, annettu 8 päivänä kesäkuuta 2016, kiinteistä tuontiarvoista tiettyjen hedelmien ja vihannesten tulohinnan määrittämiseksi 21

⁽¹⁾ ETA:n kannalta merkityksellinen teksti

PÄÄTÖKSET

- ★ **Komission täytäntöönpanopäätös (EU) 2016/902, annettu 30 päivänä toukokuuta 2016, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/75/EU mukaisista kemian alan jätevesien ja jätekaasujen yhdenmukaisten käsittely- ja hallintajärjestelmien parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa (BAT) koskevista päätelmistä (tiedoksiannettu numerolla C(2016) 3127)⁽¹⁾** 23
 - ★ **Komission täytäntöönpanopäätös (EU) 2016/903, annettu 8 päivänä kesäkuuta 2016, permetriinillä kyllästetystä hevosten elinpiirissä esiintyvien hyönteisten torjuntaan tarkoitusta loimesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 528/2012 3 artiklan 3 kohdan nojalla ⁽¹⁾** 43
 - ★ **Komission täytäntöönpanopäätös (EU) 2016/904, annettu 8 päivänä kesäkuuta 2016, käsien desinfiointiin käytettävistä 2-propanolia sisältävistä valmisteista Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 528/2012 3 artiklan 3 kohdan mukaisesti ⁽¹⁾** 45
-

III Muut säädökset

EUROOPAN TALOUSALUE

- ★ **EFTAn valvontaviranomaisen päätös N:o 110/15/KOL, annettu 8 päivänä huhtikuuta 2015, Innovation Norwayn Finnfjord AS:lle myöntämän 16 miljoonan Norjan kruunun lisätuen toteamisesta yhteismarkkinoille soveltumattomaksi (Norja) [2016/905]** 47
- ★ **EFTAn valvontaviranomaisen päätös N:o 357/15/KOL, annettu 23 päivänä syyskuuta 2015, Sandefjord Fotball AS:lle myönnettyä valtiontukea koskevan muodollisen tutkintamenettelyn lopettamisesta (Norja) [2016/906]** 59

⁽¹⁾ ETA:n kannalta merkityksellinen teksti

II

(Muut kuin lainsäätämisyksikössä hyväksyttävät säädökset)

ASETUKSET

KOMISSION TÄYTÄNTÖÖNPANOASETUS (EU) 2016/895,

annettu 8 päivänä kesäkuuta 2016,

asetuksen (EY) N:o 1290/2008 muuttamisesta maitohappobakteereista *Lactobacillus rhamnosus* (CNCM-I-3698) ja *Lactobacillus farciminis* (CNCM-I-3699) tehdyn valmisteen hyväksynnän haltijan nimen osalta

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen,

ottaa huomioon eläinten ruokinnassa käytettävistä lisäaineista 22 päivänä syyskuuta 2003 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1831/2003 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 13 artiklan 3 kohdan,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Danisco (UK) Ltd on jättänyt hakemuksen asetuksen (EY) N:o 1831/2003 13 artiklan 3 kohdan mukaisesti ja esittänyt hyväksynnän haltijan nimen muuttamista siltä osin kuin on kyse maitohappobakteereista *Lactobacillus rhamnosus* (CNCM-I-3698) ja *Lactobacillus farciminis* (CNCM-I-3699) tehdyn valmisteen hyväksymisestä rehun lisäaineena annetusta komission asetuksesta (EY) N:o 1290/2008 ⁽²⁾.
- (2) Hakija väittää, että Danisco (UK) Ltd on 12 päivästä marraskuuta 2015 alkaen siirtänyt maitohappobakteereista *Lactobacillus rhamnosus* (CNCM-I-3698) ja *Lactobacillus farciminis* (CNCM-I-3699) tehdyn valmisteen markkinoille saattamista koskevat oikeudet yritykselle STI Biotechnologie.
- (3) Ehdotetut hyväksynnän ehtojen muutokset ovat luonteeltaan puhtaasti hallinnollisia eivätkä edellytä kyseessä olevan lisäaineen uutta arviointia. Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaiselle on ilmoitettu hakemuksesta.
- (4) Jotta kyseistä rehun lisäainetta voidaan saattaa markkinoille yrityksen STI Biotechnologie nimellä, on tarpeen muuttaa hyväksynnän ehtoja.
- (5) Sen vuoksi asetusta (EY) N:o 1290/2008 olisi muutettava.
- (6) Koska tällä asetuksella asetukseen (EY) N:o 1290/2008 tehdyt muutokset eivät edellytä kyseisen muutoksen välitöntä soveltamista turvallisuuteen liittyvistä syistä, on aiheellista säätää siirtymäkaudesta, jonka aikana lisäaineen nykyiset varastot sekä kyseistä lisäainetta sisältävät esiseokset ja rehuseokset voidaan käyttää loppuun.

⁽¹⁾ EUVL L 268, 18.10.2003, s. 29.

⁽²⁾ Komission asetus (EY) N:o 1290/2008, annettu 18 päivänä joulukuuta 2008, maitohappobakteereista *Lactobacillus rhamnosus* (CNCM-I-3698) ja *Lactobacillus farciminis* (CNCM-I-3699) tehdyn valmisteen hyväksymisestä rehun lisäaineena (EUVL L 340, 19.12.2008, s. 20).

- (7) Tässä asetuksessa säädetyt toimenpiteet ovat pysyvän kasvi-, eläin-, elintarvike- ja rehukomitean lausunnon mukaiset,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Korvataan asetuksen (EY) N:o 1290/2008 liitteessä olevassa toisessa sarakkeessa ilmaisu ”Danisco (UK) Ltd.” ilmaisulla ”STI Biotechnologie”.

2 artikla

Ennen tämän asetuksen voimaantuloa sovellettavien säännösten mukaisia kyseisen lisäaineen varastoja ja sitä sisältäviä esiseoksia ja rehuseoksia voidaan edelleen saattaa markkinoille ja käyttää niiden loppumiseen saakka.

3 artikla

Tämä asetus tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 8 päivänä kesäkuuta 2016.

Komission puolesta
Puheenjohtaja
Jean-Claude JUNKER

KOMISSION TÄYTÄNTÖÖNPANOASETUS (EU) 2016/896,
annettu 8 päivänä kesäkuuta 2016,
rautanatriumtartraattien hyväksymisestä kaikkien eläinlajien rehun lisäaineena
(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen,

ottaa huomioon eläinten ruokinnassa käytettävistä lisäaineista 22 päivänä syyskuuta 2003 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1831/2003 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 9 artiklan 2 kohdan,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Asetuksessa (EY) N:o 1831/2003 säädetään eläinten ruokinnassa käytettävien lisäaineiden hyväksymisestä ja vahvistetaan perusteet ja menettelyt hyväksynnän myöntämiselle.
- (2) Rautanatriumtartraattien hyväksyntää koskeva hakemus on tehty asetuksen (EY) N:o 1831/2003 7 artiklan mukaisesti. Hakemuksen mukana toimitettiin asetuksen (EY) N:o 1831/2003 7 artiklan 3 kohdan mukaisesti vaadittavat tiedot ja asiakirjat.
- (3) Hakemus koskee rautanatriumtartraattien hyväksymistä kaikkien eläinlajien rehun lisäaineena, joka luokitellaan lisäaineluokkaan ”teknologiset lisäaineet”.
- (4) Euroopan elintarviketurvallisuusviranomainen, jäljempänä ’elintarviketurvallisuusviranomainen’, totesi 30 päivänä huhtikuuta 2015 antamassaan lausunnossa ⁽²⁾, että asianomaiset valmisteet eivät ehdotetuissa käyttöolosuhteissa vaikuta haitallisesti eläinten tai ihmisten terveyteen eivätkä ympäristöön. Elintarviketurvallisuusviranomainen totesi myös, että valmisteet saattavat osoittautua tehokkaiksi paakkuuntumisenestoaineiksi suolassa. Elintarviketurvallisuusviranomaisen mukaan erityiset markkinoille saattamisen jälkeistä seuranta koskevat vaatimukset eivät ole tarpeen. Elintarviketurvallisuusviranomainen myös vahvisti asetuksella (EY) N:o 1831/2003 perustetun vertailulaboratorion toimittaman raportin analyysimenetelmistä, joilla rehun lisäaine määritetään rehusta.
- (5) Rautanatriumtartraattien arviointi osoittaa, että asetuksen (EY) N:o 1831/2003 5 artiklassa säädettyt hyväksymisen edellytykset täyttyvät. Sen vuoksi kyseisen valmisteen käyttö tämän asetuksen liitteessä esitetyllä tavalla olisi hyväksyttävä.
- (6) Tässä asetuksessa säädetty toimenpiteet ovat pysyvän kasvi-, eläin-, elintarvike- ja rehukomitean lausunnon mukaiset,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Hyväksytään lisäaineluokkaan ”teknologiset lisäaineet” ja funktionaaliseen ryhmään ”paakkuuntumisenestoaineet” kuuluva, liitteessä tarkoitettu valmiste eläinten rehussa käytettävänä lisäaineena kyseisessä liitteessä vahvistetuin edellytyksin.

2 artikla

Tämä asetus tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

⁽¹⁾ EUVL L 268, 18.10.2003, s. 29.

⁽²⁾ EFSA Journal (2015); 13(5):4114.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 8 päivänä kesäkuuta 2016.

Komission puolesta

Puheenjohtaja

Jean-Claude JUNCKER

Lisäaineen tunnistenumero	Lisäaine	Koostumus, kemiallinen kaava, kuvaus, analyysimenetelmät	Eläinlaji tai -ryhmä	Enimmäisikä	Vähimmäispitoisuus	Enimmäispitoisuus	Muut määräykset	Hyväksynnän voimassaolo päättyy
					mg tehoainetta/kg NaCl			

Teknologiset lisäaineet: paakkuuntumisenestoaineet

1i534	Rautanatriumtartraatit	<i>Lisäaineen koostumus:</i> Vesiliuos, jossa on natriumtartraattien ja rauta(III) kloridin kompleksoinnista saatuja tuotteita ≤ 35 painoprosenttia <i>Tehoaineen kuvaus:</i> D(+)-, L(-) ja meso-2,3-dihydroksibutaanidihapon ja rauta(III):n kompleksoinnista saatu tuote Suhde: rauta: meso-tartraatti 1:1 Suhde: rauta: tartraatti-isomeerien summa 1:1,5 CAS-numero: 1280193-05-9 $\text{Fe}(\text{OH})_2\text{C}_4\text{H}_4\text{O}_6\text{Na}$ Kloridi: ≤ 25 % Oksalaatit: ≤ 1,5 %, oksaalihappona ilmaistuna Rauta: ≥ 8 % rauta(III) <i>Analyysimenetelmä ⁽¹⁾</i> Meso-tartraatin ja D(-), L(+)-tartraattien määrittäminen rehun lisäaineessa: — korkean erotuskyvyn nestekromatografia refraktioindeksidetektorilla (HPLC-RI); Raudan kokonaismäärän määrittäminen rehun lisäaineesta: — induktiivisesti kytkettyyn plasmaan perustuva atomiemiessiospektrometria (ICP-AES) EN – 15510; tai	Kaikki eläinlajit	—	—	—	1. Lisäainetta käytetään ainoastaan natriumkloridissa (NaCl) 2. Suositeltava vähimmäisanostus: 26 mg rautanatriumtartraatteja/kg NaCl (vastaa 3 mg rautaa/kg NaCl) 3. Suositeltava enimmäisanostus: 106 mg rautanatriumtartraatteja/kg NaCl	29. kesäkuuta 2026
-------	------------------------	---	-------------------	---	---	---	--	--------------------

Lisäaineen tunnistenumero	Lisäaine	Koostumus, kemiallinen kaava, kuvaus, analyysimenetelmät	Eläinlaji tai -ryhmä	Enimmäisikä	Vähimmäispitoisuus	Enimmäispitoisuus	Muut määräykset	Hyväksynnän voimassaolo päättyy
					mg tehoainetta/kg NaCl			
		— induktiivisesti kytkettyyn plasmaan perustuva atomiemissiospektrometria (ICP-AES) painehajotuksen jälkeen – EN 15621; tai — induktiivisesti kytkettyyn plasmaan perustuva atomiemissiospektrometria (ICP-AES) EN – 11885; tai — atomiabsorptiospektrometria AAS (EN ISO 6869); tai — atomiabsorptiospektrometria (AAS) – komission asetus (EY) N:o 152/2009 ⁽²⁾; sekä Natriumin kokonaismäärän määrittäminen rehun lisäaineesta: — induktiivisesti kytkettyyn plasmaan perustuva atomiemissiospektrometria (ICP-AES) EN – 15510; tai — induktiivisesti kytkettyyn plasmaan perustuva atomiemissiospektrometria (ICP-AES) painehajotuksen jälkeen – EN 15621; tai — induktiivisesti kytkettyyn plasmaan perustuva atomiemissiospektrometria (ICP-AES) EN – 11885; tai — atomiabsorptiospektrometria AAS (EN ISO 6869); sekä Kloridin kokonaismäärän määrittäminen rehun lisäaineesta: — titrimetria – asetus (EY) N:o 152/2009 tai ISO 6495.						

⁽¹⁾ Analyysimenetelmiä koskevia yksityiskohtaisia tietoja on saatavissa seuraavasta vertailulaboratorion osoitteesta: <https://ec.europa.eu/jrc/en/eurl/feed-additives/evaluation-reports>.

⁽²⁾ Komission asetus (EY) N:o 152/2009, annettu 27 päivänä tammikuuta 2009, näytteenotto- ja määrittämenetelmistä rehujen virallista valvontaa varten (EUVL L 54, 26.2.2009, s. 1).

KOMISSION TÄYTÄNTÖÖNPANOASETUS (EU) 2016/897,**annettu 8 päivänä kesäkuuta 2016,**

***Bacillus subtilis* (C-3102) (DSM 15544) -organismia sisältävän valmisteiden hyväksymisestä munivien kanojen ja akvaariokalojen rehun lisäaineena (hyväksynnän haltija Asahi Calpis Wellness Co. Ltd.) ja asetusten (EY) N:o 1444/2006, (EU) N:o 333/2010 ja (EU) N:o 184/2011 muuttamisesta hyväksynnän haltijan osalta**

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen,

ottaa huomioon eläinten ruokinnassa käytettävistä lisäaineista 22 päivänä syyskuuta 2003 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1831/2003 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 9 artiklan 2 kohdan ja 13 artiklan 3 kohdan,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Asetuksessa (EY) N:o 1831/2003 säädetään eläinten ruokinnassa käytettävien lisäaineiden hyväksymisestä ja vahvistetaan perusteet ja menettelyt hyväksynnän myöntämiseksi.
- (2) *Bacillus subtilis* (C-3102) -valmisteen hyväksymistä koskevat hakemukset on tehty asetuksen (EY) N:o 1831/2003 7 artiklan mukaisesti. Hakemusten mukana toimitettiin asetuksen (EY) N:o 1831/2003 7 artiklan 3 kohdan mukaisesti vaadittavat tiedot ja asiakirjat.
- (3) Hakemukset koskevat *Bacillus subtilis* (C-3102) -valmisteen hyväksymistä kaikkien munivien lintujen ja akvaariokalojen rehun lisäaineena, joka luokiteltaisiin lisäaineluokkaan ”eläintuotantoon vaikuttavat lisäaineet”.
- (4) Kyseinen valmiste on jo hyväksytty rehun lisäaineena broilerien ruokinnassa komission asetuksella (EY) N:o 1444/2006 ⁽²⁾, porsaiden ruokinnassa komission asetuksella (EU) N:o 333/2010 ⁽³⁾ ja kananuorikoiden, kalkkunoiden, toissijaisten lintulajien ja muiden koristetarkoituksiin käytettävien lintujen ja riistalintujen ruokinnassa komission asetuksella (EU) N:o 184/2011 ⁽⁴⁾.
- (5) Euroopan elintarviketurvallisuusviranomainen, jäljempänä ’elintarviketurvallisuusviranomainen’, totesi 28 päivänä syyskuuta 2015 ⁽⁵⁾ ja 11 päivänä marraskuuta 2015 ⁽⁶⁾ antamissaan lausunnoissa, että *Bacillus subtilis* (C-3102) -valmiste ei ehdotetuissa käyttöolosuhteissa vaikuta haitallisesti eläinten tai ihmisten terveyteen eikä ympäristöön. Se totesi, että ehdotetuissa käyttöolosuhteissa lisäaine voi mahdollisesti vähentää tehokkaasti rehun määrää munantuotannon massayksikköä kohti koko munintakauden. Elintarviketurvallisuusviranomainen totesi myös, että lisäaineella voidaan mahdollisesti parantaa akvaariokalojen kasvua ja rehun hyväksikäyttöä. Elintarviketurvallisuusviranomaisen mukaan erityiset markkinoille saattamisen jälkeistä seuranta koskevat vaatimukset eivät ole tarpeen. Elintarviketurvallisuusviranomainen vahvisti myös asetuksella (EY) N:o 1831/2003 perustetun vertailulaboratorion toimittaman raportin analyysimenetelmästä, jolla rehun lisäaine määritellään rehusta.
- (6) *Bacillus subtilis* (C-3102) -valmisteen arviointi osoittaa, että asetuksen (EY) N:o 1831/2003 5 artiklassa säädettyt hyväksynnän edellytykset täyttyvät. Sen vuoksi kyseisen valmisteen käyttö tämän asetuksen liitteessä esitetyllä tavalla olisi hyväksyttävä.

⁽¹⁾ EUVL L 268, 18.10.2003, s. 29.

⁽²⁾ Komission asetus (EY) N:o 1444/2006, annettu 29 päivänä syyskuuta 2006, *Bacillus subtilis* C-3102:n (Calsporin) hyväksymisestä rehun lisäaineena (EUVL L 271, 30.9.2006, s. 19).

⁽³⁾ Komission asetus (EU) N:o 333/2010, annettu 22 päivänä huhtikuuta 2010, *Bacillus subtilis* C-3102 (DSM 15544) -valmisteen uuden käyttötavan hyväksymisestä vieroitettujen porsaiden rehun lisäaineena (hyväksynnän haltija Calpis Co. Ltd Japan, jota edustaa Euroopan unionissa Calpis Co. Ltd Europe Representative Office) (EUVL L 102, 23.4.2010, s. 19).

⁽⁴⁾ Komission asetus (EU) N:o 184/2011, annettu 25 päivänä helmikuuta 2011, *Bacillus subtilis* C-3102 (DSM 15544) -valmisteen hyväksymisestä kananuorikoiden, kalkkunoiden, toissijaisten lintulajien ja muiden koristetarkoituksiin käytettävien lintujen ja riistalintujen rehun lisäaineena (hyväksynnän haltija Calpis Co. Ltd Japan, jota edustaa Calpis Co. Ltd Europe Representative Office) (EUVL L 53, 26.2.2011, s. 33).

⁽⁵⁾ EFSA Journal (2015); 13(9):4231.

⁽⁶⁾ EFSA Journal (2015); 13(11): 4274.

- (7) Lisäksi hakija on tehnyt hakemuksen asetuksen (EY) N:o 1831/2003 13 artiklan 3 kohdan mukaisesti ja esittänyt asetuksissa (EY) N:o 1444/2006, (EU) N:o 333/2010 ja (EU) N:o 184/2011 mainittujen hyväksynnän haltijan ja sen EU:ssa toimivan edustajan nimien muuttamista. Hakija väittää, että se on 1 päivästä tammikuuta 2016 muuttanut nimensä "Calpis Co. Ltd." muotoon "Asahi Calpis Wellness Co. Ltd." Sen EU:ssa toimivan edustajan nimi oli aiemmin "Calpis Co. Ltd Europe Representative Office" ja on nyt muuttunut muotoon "Asahi Calpis Wellness Co. Ltd Europe Representative Office". Hakija on esittänyt pyyntöään tukevat olennaiset tiedot.
- (8) On tarpeen muuttaa hyväksyntien edellytyksiä, jotta Asahi Calpis Wellness Co. Ltd voi käyttää markkinoille saattamista koskevia oikeuksiaan.
- (9) Sen vuoksi asetuksia (EY) N:o 1444/2006, (EU) N:o 333/2010 ja (EU) N:o 184/2011 olisi muutettava.
- (10) Tässä asetuksessa säädetty toimenpiteet ovat pysyvän kasvi-, eläin-, elintarvike- ja rehukomitean lausunnon mukaiset,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Hyväksytään lisäaineluokkaan "eläintuotantoon vaikuttavat lisäaineet" ja funktionaaliseen ryhmään "suolistoflooran stabiloimiseen tarkoitettut aineet" kuuluva, liitteessä kuvattu valmiste eläinten ruokinnassa käytettävänä lisäaineena kyseisessä liitteessä vahvistetuin edellytyksin.

2 artikla

Korvataan asetuksen (EY) N:o 1444/2006 liitteessä olevassa toisessa sarakkeessa olevassa Hyväksynnän haltijan nimi -kohdassa ilmaisu "Calpis Co., Ltd represented in the Community by Orffa International Holding BV" ilmaisulla "Asahi Calpis Wellness Co. Ltd., jota edustaa Euroopan unionissa Asahi Calpis Wellness Co. Ltd Europe Representative Office".

3 artikla

Muutetaan asetus (EU) N:o 333/2010 seuraavasti:

- a) Korvataan otsikossa ilmaisu "hyväksynnän haltija Calpis Co. Ltd Japan, jota edustaa Euroopan unionissa Calpis Co. Ltd Europe Representative Office" ilmaisulla "hyväksynnän haltija Asahi Calpis Wellness Co. Ltd., jota edustaa Euroopan unionissa Asahi Calpis Wellness Co. Ltd Europe Representative Office";
- b) Korvataan liitteessä olevassa toisessa sarakkeessa olevassa Hyväksynnän haltijan nimi -kohdassa ilmaisu "Calpis Co. Ltd Japan, jota edustaa Euroopan unionissa Calpis Co. Ltd Europe Representative Office" ilmaisulla "Asahi Calpis Wellness Co. Ltd., jota edustaa Euroopan unionissa Asahi Calpis Wellness Co. Ltd Europe Representative Office".

4 artikla

Muutetaan asetus (EU) N:o 184/2011 seuraavasti:

- a) Korvataan otsikossa ilmaisu "hyväksynnän haltija Calpis Co. Ltd Japan, jota edustaa Calpis Co. Ltd Europe Representative Office" ilmaisulla "hyväksynnän haltija Asahi Calpis Wellness Co. Ltd., jota edustaa Euroopan unionissa Asahi Calpis Wellness Co. Ltd Europe Representative Office";

- b) Korvataan liitteessä olevassa toisessa sarakkeessa olevassa Hyväksynnän haltijan nimi -kohdassa ilmaisu "Calpis Co. Ltd Japan, jota edustaa Calpis Co. Ltd Europe Representative Office, Ranska" ilmaisulla "Asahi Calpis Wellness Co. Ltd., jota edustaa Euroopan unionissa Asahi Calpis Wellness Co. Ltd Europe Representative Office".

5 artikla

Tämä asetus tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 8 päivänä kesäkuuta 2016.

Komission puolesta

Puheenjohtaja

Jean-Claude JUNKER

Lisäaineen tunnistenumero	Hyväksynnän haltijan nimi	Lisäaine	Koostumus, kemiallinen kaava, kuvaus, analyysimenetelmä	Eläinlaji tai -ryhmä	Enimmäisikä	Vähimmäispitoisuus	Enimmäispitoisuus	Muut määräykset	Hyväksynnän voimassaolo päättyy
						PMY/kg täysrehua, jonka kosteuspitoisuus on 12 %			

Luokka: eläintuotantoon vaikuttavat lisäaineet. Funktionaalinen ryhmä: suolistoflooran stabiloimiseen tarkoitettut aineet.

4b1820	Asahi Calpis Wellness Co. Ltd., jota edustaa Euroopan unionissa Asahi Calpis Wellness Co. Ltd Europe Representative Office	Bacillus subtilis C-3102 (DSM 15544)	Lisäaineen koostumus: <i>Bacillus subtilis</i> C-3102 (DSM 15544), vähintään $1,0 \times 10^{10}$ PMY/g	Munivat ka-	—	3×10^8	—	1. Lisäaineen, esiseoksen ja rehu-seoksen käyttöohjeissa on mainittava varastointilämpötila ja -aika sekä stabiilisuus rehua ra-keistettaessa 2. Lisäaineen ja esiseoksen käyttä-jille on rehualalla vahvistettava turvalliset työtavat ja asianmu-kaiset järjestelyt hengitysteitse tai iho- ja silmäkosketuksesta aiheu-tuvasta altistuksesta johtuvien riskien varalta Jos hengitysteitse tai iho- ja silmäkosketuksesta ai-heutuvaa altistusta ei voida edellä tarkoitetuilla järjestelyillä vähentää hyväksyttävälle tasolle, lisäainetta ja esiseosta käsitel-täessä on käytettävä asianmukai-sia henkilönsuojaimia.	29. kesäkuuta 2026
			Tehoaineen ominaispiir-teiden kuvaus: <i>Bacillus subtilis</i> C-3102:n (DSM 15544) elinkykyisiä itiöitä (PMY) <i>Analyysimenetelmä</i> ⁽¹⁾ : Lukumäärän määrittä-minen: pintaviljely tryptoni-soija-agarilla kaikissa kohdematrii-seissa (EN 15784:2009) Tunnistaminen: pulssi-kenttätelektroforeesige-notyypityksellä (PFGE)	Akvaarioka-lat		1×10^{10}			

⁽¹⁾ Analyysimenetelmiä koskevia yksityiskohtaisia tietoja on saatavissa seuraavasta vertailulaboratorion osoitteesta: www.irmm.jrc.ec.europa.eu/crl-feed-additives.

KOMISSION TÄYTÄNTÖÖNPANOASETUS (EU) 2016/898,**annettu 8 päivänä kesäkuuta 2016,**

***Bacillus licheniformis* (ATCC 53757) -organismia ja sen proteaasia E.C.3.4.21.19) sisältävän valmisteen hyväksymisestä broilerin, kananuorikoiden ja lihan- ja munantuotantoa varten kasvatettavien toissijaisten siipikarjalajien sekä koristetarkoituksessa pidettävien lintujen rehun lisäaineena (hyväksynnän haltija Novus Europe SA / N.V.)**

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen,

ottaa huomioon eläinten ruokinnassa käytettävistä lisäaineista 22 päivänä syyskuuta 2003 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1831/2003 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 9 artiklan 2 kohdan,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Asetuksessa (EY) N:o 1831/2003 säädetään eläinten ruokinnassa käytettävien lisäaineiden hyväksymisestä ja vahvistetaan perusteet ja menettelyt hyväksynnän myöntämiselle.
- (2) *Bacillus licheniformis* (ATCC 53757) -organismia ja sen proteaasia (E.C.3.4.21.19) sisältävän valmisteen hyväksymistä varten on jätetty hakemus asetuksen (EY) N:o 1831/2003 7 artiklan mukaisesti. Hakemuksen mukana on toimitettu asetuksen (EY) N:o 1831/2003 7 artiklan 3 kohdan mukaisesti vaadittavat tiedot ja asiakirjat.
- (3) Hakemus koskee *Bacillus licheniformis* (ATCC 53757) -organismia ja sen proteaasia (E.C. 3.4.21.19) sisältävän valmisteen hyväksymistä broilerin, kananuorikoiden ja lihan- ja munantuotantoa varten kasvatettavien toissijaisten siipikarjalajien sekä koristetarkoituksessa pidettävien lintujen rehun lisäaineena, joka luokitellaan lisäaineluokkaan "eläintuotantoon vaikuttavat lisäaineet".
- (4) Euroopan elintarviketurvallisuusviranomainen, jäljempänä 'elintarviketurvallisuusviranomainen', totesi 11 päivänä maaliskuuta 2015 antamassaan lausunnossa ⁽²⁾, että *Bacillus licheniformis* (ATCC 53757) -organismia ja sen proteaasia (E.C. 3.4.21.19) sisältävän valmisteen käyttö ehdotettujen käyttöedellytysten mukaisesti ei vaikuta haitallisesti eläinten terveyteen, ihmisten terveyteen tai ympäristöön ja että sen käytöllä voidaan suositellulla annoksella mahdollisesti parantaa rehun hyötysuhdetta broilerin osalta mutta ainoastaan vähäproteiinisen ruokavalion yhteydessä. Katsotaan myös, että tämä päätelmä voidaan ulottaa koskemaan kananuorikoita ja lihan- ja munantuotantoa varten kasvatettavia toissijaisia siipikarjalajeja sekä koristetarkoituksessa pidettäviä lintuja. Elintarviketurvallisuusviranomaisen mukaan erityiset markkinoille saattamisen jälkeistä seurantaa koskevat vaatimukset eivät ole tarpeen. Elintarviketurvallisuusviranomainen vahvisti myös asetuksella (EY) N:o 1831/2003 perustetun vertailulaboratorion toimittaman raportin analyysimenetelmästä, jolla rehun lisäaine määritetään rehusta.
- (5) *Bacillus licheniformis* (ATCC 53757) -organismia ja sen proteaasia (E.C.3.4.21.19) sisältävän valmisteen arviointi osoittaa, että asetuksen (EY) N:o 1831/2003 5 artiklassa säädettyt hyväksynnän edellytykset täyttyvät. Sen vuoksi kyseisen valmisteen käyttö tämän asetuksen liitteessä esitetyllä tavalla olisi hyväksyttävä.
- (6) Tässä asetuksessa säädetty toimenpiteet ovat pysyvän kasvi-, eläin-, elintarvike- ja rehukomitean lausunnon mukaiset,

⁽¹⁾ EUVL L 268, 18.10.2003, s. 29.

⁽²⁾ EFSA Journal 2015;13(3):4055.

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Hyväksytään lisäaineluokkaan "eläintuotantoon vaikuttavat lisäaineet" ja funktionaaliseen ryhmään "muut eläintuotantoon vaikuttavat lisäaineet" kuuluva, liitteessä tarkoitettu valmiste eläinten ruokinnassa käytettävänä lisäaineena kyseisessä liitteessä vahvistetuin edellytyksin.

2 artikla

Tämä asetus tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 8 päivänä kesäkuuta 2016.

Komission puolesta
Puheenjohtaja
Jean-Claude JUNKER

Lisäaineen tunnistenumero	Hyväksynnän haltijan nimi	Lisäaine	Koostumus, kemiallinen kaava, kuvaus, analyysimenetelmä	Eläinlaji tai -ryhmä	Enimmäisikä	Vähimmäispitoisuus	Enimmäispitoisuus	Muut määräykset	Hyväksynnän voimassaolo päättyy
						PMY/tehoaineyksiköt/kg täysrehua, jonka kosteuspitoisuus on 12 %			

Luokka: eläintuotantoon vaikuttavat lisäaineet. Funktionaalinen ryhmä: muut eläintuotantoon vaikuttavat lisäaineet (eläinjalostukseen liittyvän tuotannon parantaminen).

4d12	Novus Europe SA / N.V.	<i>Bacillus licheniformis</i> ATCC 53757 ja sen proteaasi EC 3.4.21.19	Lisäaineen koostumus <i>Bacillus licheniformis</i> (ATCC 53757) -organismista ja sen proteaasista EC 3.4.21.19 koostuva valmiste, joka sisältää vähintään: — <i>Bacillus licheniformis</i> (ATCC 53757): 1 × 10⁹ PMY/g lisäainetta — proteaasi 6 × 10⁵ U/g lisäainetta ⁽¹⁾ kiinteänä Tehoaineen kuvaus <i>Bacillus licheniformis</i> ATCC 53757:n ja sen proteaasin EC 3.4.21.19 elin-kykyisiä itiöitä Analyysimenetelmä ⁽²⁾ <i>Bacillus licheniformis</i> ATCC 53757:n tunnistaminen ja lukumäärän määrittäminen rehun lisäaineessa, esiseoksissa ja rehuissa: — Tunnistaminen: pulssikenttägeelelektroforeesi (PFGE)	Broilerit ja kananuorikot Lihan- ja munnantuotantoa varten kasvatettavat toissijaiset siipikarjalajit Koristetarkoituksessa pidettävät linnut	—	5 × 10 ⁸ PMY	<i>Bacillus licheniformis</i>	3 × 10 ⁵ U proteaasi	—	- Lisäaineen ja esiseoksen käyttöohjeissa on mainittava varastointilämpötila ja -aika sekä stabiilisuus rehua rakeistettaessa. - Suosittelua vähimmäisannos 500 mg lisäainetta/kg täysrehua - Lisäaineen ja esiseoksen käyttäjille on rehualalla vahvistettava turvalliset työtavat ja asianmukaiset järjestelyt hengitysteitse tai iho- ja silmäkosketuksesta aiheutuvasta altistuksesta johtuvien riskien varalta. Jos hengitysteitse tai iho- ja silmäkosketuksesta aiheutuvaa altistusta ei voida edellä tarkoitetuilla järjestelyillä vähentää hyväksyttävälle tasolle, lisäainetta ja esiseosta käsiteltäessä on käytettävä asianmukaisia henkilönsuojaimia.	29. kesäkuuta 2026
------	------------------------	--	--	--	---	-------------------------	-------------------------------	---------------------------------	---	--	--------------------

Lisäaineen tunnistenumero	Hyväksynnän haltijan nimi	Lisäaine	Koostumus, kemiallinen kaava, kuvaus, analyysimenetelmä	Eläinlaji tai -ryhmä	Enimmäisikä	Vähimmäispitoisuus	Enimmäispitoisuus	Muut määräykset	Hyväksynnän voimassaolo päättyy
						PMY/tehoaineyksiköt/kg täysrehua, jonka kosteuspitoisuus on 12 %			
			— Lukumäärän määrittäminen: pintaviljely tryptoni-soija-agarilla – EN 15784 Proteaasin määrän määrittäminen rehun lisäaineesta, esiseoksista ja rehusta: — Kolorimetrinen menetelmä, jolla mitataan para-nitroaniliinin (pNA) vapautumista proteaasientsyymireaktion avulla Suc-Ala-Ala-Pro-Phe-pNA -substraatista 37 °C:ssa.					4. Käyttö sallittu seuraavia sallittuja kokkidiostaatteja sisältävässä rehussa: diklatsuriili, nikarbatsiini, dekokinaatti, semduramisiinatrium, lasalosidinatrium, monensiinatrium, robenidiinihydrokloridi, maduramisiiniammonium, narasiini tai salinomysiinatrium 5. Suositellaan käytettäväksi rehussa siten, että proteiinipitoisuutta on vähennetty.	

(¹) 1 U on proteaasimäärä, joka vapauttaa sukkinyyli-Ala-Ala-Pro-Phe-pNA (C₃₀H₃₆N₆O₉) -substraatista 1 mikromoolin para-nitroaniliinia (pNA) minuutissa (pH 8,0 ja lämpötila 37 °C).

(²) Analyysimenetelmiä koskevia yksityiskohtaisia tietoja on saatavissa seuraavasta vertailulaboratorion osoitteesta: <https://ec.europa.eu/jrc/en/eurl/feed-additives/evaluation-reports>

KOMISSION TÄYTÄNTÖÖNPANOASETUS (EU) 2016/899,**annettu 8 päivänä kesäkuuta 2016,*****Trichoderma reesei* (ATCC SD-6528) tuottaman 6-fytaasin hyväksymisestä kaikkien siipikarjalajien ja kaikkien siansukuisten eläinten (imeviä porsaita lukuun ottamatta) rehun lisäaineena (hyväksynnän haltija Danisco (UK) Ltd)****(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)**

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen,

ottaa huomioon eläinten ruokinnassa käytettävistä lisäaineista 22 päivänä syyskuuta 2003 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1831/2003 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 9 artiklan 2 kohdan,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Asetuksessa (EY) N:o 1831/2003 säädetään eläinten ruokinnassa käytettävien lisäaineiden hyväksymisestä ja vahvistetaan perusteet ja menettelyt hyväksynnän myöntämiselle.
- (2) *Trichoderma reesei* (ATCC SD-6528) tuottaman 6-fytaasivalmisteen hyväksymistä varten on tehty hakemus asetuksen (EY) N:o 1831/2003 7 artiklan mukaisesti. Hakemuksen mukana on toimitettu asetuksen (EY) N:o 1831/2003 7 artiklan 3 kohdan mukaisesti vaadittavat tiedot ja asiakirjat.
- (3) Hakemus koskee *Trichoderma reesei* (ATCC SD-6528) tuottaman 6-fytaasivalmisteen hyväksymistä lisäaineluokkaan "eläintuotantoon vaikuttavat lisäaineet" luokiteltavana siipikarjan ja sikojen rehun lisäaineena.
- (4) Euroopan elintarviketurvallisuusviranomainen, jäljempänä 'elintarviketurvallisuusviranomainen', totesi 22 päivänä lokakuuta 2015 antamassaan lausunnossa ⁽²⁾, että *Trichoderma reesei* (ATCC SD-6528) tuottama 6-fytaasi ei ehdotetuissa käyttöolosuhteissa vaikuta haitallisesti eläinten tai ihmisten terveyteen eikä ympäristöön, ja että sen käyttö suositeltuna annoksena parantaa myös tehokkaasti fosforin hyväksikäyttöä broilereilla, lihakalkkunoilla, munivilla kanoilla, vieroitetuilla porsaila, lihasioilla ja emakoilla. Elintarviketurvallisuusviranomainen totesi myös, että kyseiset päätelmät voidaan ekstrapoloida toissijaisiin siipikarjalajeihin ja toissijaisiin siansukuisiin eläimiin. Elintarviketurvallisuusviranomaisen mukaan erityiset markkinoille saattamisen jälkeistä seurantaa koskevat vaatimukset eivät ole tarpeen. Elintarviketurvallisuusviranomainen vahvisti myös asetuksella (EY) N:o 1831/2003 perustetun vertailulaboratorion toimittaman raportin analyysimenetelmästä, jolla rehun lisäaine määritetään rehusta.
- (5) *Trichoderma reesei* (ATCC SD-6528) tuottaman 6-fytaasin arviointi osoittaa, että asetuksen (EY) N:o 1831/2003 5 artiklassa säädetty hyväksyntäedellytykset täyttyvät. Sen vuoksi kyseisen valmisteen käyttö tämän asetuksen liitteessä esitetyllä tavalla olisi hyväksyttävä.
- (6) Tässä asetuksessa säädetty toimenpiteet ovat pysyvän kasvi-, eläin-, elintarvike- ja rehukomitean lausunnon mukaiset,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Hyväksytään lisäaineluokkaan "eläintuotantoon vaikuttavat lisäaineet" ja funktionaaliseen ryhmään "ruuansulatusta edistävät aineet" kuuluva liitteessä tarkoitettu valmiste eläinten ruokinnassa käytettävänä lisäaineena kyseisessä liitteessä vahvistetuin edellytyksin.

⁽¹⁾ EUVL L 268, 18.10.2003, s. 29.

⁽²⁾ EFSA Journal (2015); 13(11):4275.

2 artikla

Tämä asetus tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 8 päivänä kesäkuuta 2016.

Komission puolesta
Puheenjohtaja
Jean-Claude JUNKER

Lisäaineen tunnistenumero	Hyväksynnän haltijan nimi	Lisäaine	Koostumus, kemiallinen kaava, kuvaus, analyysimenetelmä	Eläinlaji tai ryhmä	Enimmäisikä	Vähimmäispitoisuus	Enimmäispitoisuus	Muut määräykset	Hyväksynnän voimassaolo päättyy
						Tehoaineyksikköjä / kg täysrehua, jonka kosteuspitoisuus on 12 %			

Luokka: Eläintuotantoon vaikuttavat lisäaineet. Funktionaalinen ryhmä: ruuansulatusta edistävät aineet

4a24	Danisco (UK) Ltd	6-fytaasi EC 3.1.3.26	<i>Lisäaineen koostumus:</i> <i>Trichoderma reesei</i> (ATCC SD-6528) -organismien tuottama 6-fytaasivalmiste, jonka vähimmäisaktiivisuus on 15 000 U ⁽¹⁾ /g. Nesteenä <i>Tehoaineen kuvaus:</i> <i>Trichoderma reesei</i> -organismien (ATCC SD-6528) tuottama 6-fytaasi (EC 3.1.3.26) <i>Analyysimenetelmä</i> ⁽²⁾ 6-fytaasin aktiivisuuden määrittäminen rehun lisäaineesta: — kolorimetrinen menetelmä, joka perustuu fytaasin fytaasissa aiheuttamaan entsymaattiseen reaktioon. 6-fytaasin aktiivisuuden määrittäminen esiseoksista ja rehuista: — kolorimetrinen menetelmä, joka perustuu fytaasin fytaasissa aiheuttamaan entsymaattiseen reaktioon EN ISO 30024.	Kaikki siipikarjalajit Kaikki siansukuiset eläimet (imeviä porkaita lukuun ottamatta)	—	250 U	—	1. Lisäaineen ja esiseoksen käyttöohjeissa on mainittava varastointia koskevat edellytykset sekä stabiilisuus rehua raakeistettaessa. 2. Suositeltava enimmäisannostus: 2 000 U/kg rehua. 3. Rehualalla toimivien lisäaineen ja esiseosten käyttäjien on noudatettava asianmukaisia tapoja ja järjestelyjä, jotta voidaan ottaa huomioon vaaratilanteet siinä tapauksessa, että käyttäjä altistuu aineelle hengitysteitse taikka iho- tai silmäkosketuksen kautta. Jos altistumista hengitysteitse taikka iho- tai silmäkosketuksen kautta ei voida näiden järjestelyjen ja toimenpiteiden avulla vähentää hyväksyttävälle tasolle, lisäainetta ja esiseoksia käytettäessä on käytettävä asianmukaisia henkilönsuojaimia.	29. kesäkuuta 2026
------	------------------	-----------------------	---	---	---	-------	---	---	--------------------

⁽¹⁾ 1 U on entsyymimäärä, joka vapauttaa natriumfytaattisubstraattista 1 mikromoolin epäorgaanista fosfaattia minuutissa (pH 5,5 ja lämpötila 37 °C).

⁽²⁾ Analyysimenetelmiä koskevia yksityiskohtaisia tietoja on saatavissa seuraavasta vertailulaboratorion osoitteesta: <https://ec.europa.eu/jrc/en/eurl/feed-additives/evaluation-reports>

KOMISSION TÄYTÄNTÖÖNPANOASETUS (EU) 2016/900,**annettu 8 päivänä kesäkuuta 2016,****bentsoehapon hyväksymisestä emakoiden rehun lisäaineena (hyväksynnän haltija DSM Nutritional Product Sp. z o. o.)****(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)**

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen,

ottaa huomioon eläinten ruokinnassa käytettävistä lisäaineista 22 päivänä syyskuuta 2003 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1831/2003 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 9 artiklan 2 kohdan,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Asetuksessa (EY) N:o 1831/2003 säädetään eläinten ruokinnassa käytettävien lisäaineiden hyväksymisestä ja vahvistetaan perusteet ja menettelyt hyväksynnän myöntämiselle.
- (2) Asetuksen (EY) N:o 1831/2003 7 artiklan mukaisesti on jätetty bentsoehapon hyväksyntää koskeva hakemus. Hakemuksen mukana on toimitettu asetuksen (EY) N:o 1831/2003 7 artiklan 3 kohdan mukaisesti vaadittavat tiedot ja asiakirjat.
- (3) Hakemus koskee bentsoehapon hyväksymistä lisäaineluokkaan ”eläintuotantoon vaikuttavat lisäaineet” luokiteltavana emakoiden rehun lisäaineena.
- (4) Kyseinen lisäaine hyväksyttiin jo vieroitettujen porsaiden rehun lisäaineena komission asetuksella (EY) N:o 1730/2006 ⁽²⁾ ja lihasikojen rehun lisäaineena komission asetuksella (EY) N:o 1138/2007 ⁽³⁾.
- (5) Euroopan elintarviketurvallisuusviranomainen, jäljempänä ’elintarviketurvallisuusviranomainen’, totesi 14 päivänä kesäkuuta 2012 ⁽⁴⁾ ja 16 päivänä kesäkuuta 2015 ⁽⁵⁾ antamissaan lausunnoissa, että bentsoehappo ei ehdotetuissa käyttöolosuhteissa vaikuta haitallisesti eläinten tai ihmisten terveyteen eikä ympäristöön ja että sen avulla voidaan saada aikaan virtsan pH-arvon hienoinen aleneminen emakoilla. Elintarviketurvallisuusviranomaisen mukaan erityiset markkinoille saattamisen jälkeistä seuranta koskevat vaatimukset eivät ole tarpeen. Elintarviketurvallisuusviranomainen vahvisti myös asetuksella (EY) N:o 1831/2003 perustetun vertailulaboratorion toimittaman raportin analyysimenetelmästä, jolla rehun lisäaine määritetään rehusta.
- (6) Bentsoehapon arviointi osoittaa, että asetuksen (EY) N:o 1831/2003 5 artiklassa säädettyt hyväksymisen edellytykset täyttyvät. Sen vuoksi kyseisen valmisteiden käyttö tämän asetuksen liitteessä esitetyllä tavalla olisi hyväksyttävä.
- (7) Tässä asetuksessa säädetty toimenpiteet ovat pysyvän kasvi-, eläin-, elintarvike- ja rehukomitean lausunnon mukaiset,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Hyväksytään lisäaineluokkaan ’eläintuotantoon vaikuttavat lisäaineet’ ja funktionaaliseen ryhmään ’muut eläintuotantoon vaikuttavat lisäaineet’ kuuluva liitteessä tarkoitettu aine eläinten ruokinnassa käytettävänä lisäaineena kyseisessä liitteessä vahvistetuin edellytyksin.

⁽¹⁾ EUVL L 268, 18.10.2003, s. 29.

⁽²⁾ Komission asetus (EY) N:o 1730/2006, annettu 23 päivänä marraskuuta 2006, bentsoehapon (VevoVital) hyväksymisestä rehun lisäaineena (EUVL L 325, 24.11.2006, s. 9).

⁽³⁾ Komission asetus (EY) N:o 1138/2007, annettu 1 päivänä lokakuuta 2007, bentsoehapon (VevoVital) uuden käyttötavan hyväksymisestä rehun lisäaineena (EUVL L 256, 2.10.2007, s. 8).

⁽⁴⁾ EFSA Journal 2012;10(7):2775.

⁽⁵⁾ EFSA Journal 2015;13(7):4157.

2 artikla

Tämä asetus tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 8 päivänä kesäkuuta 2016.

Komission puolesta
Puheenjohtaja
Jean-Claude JUNKER

Lisäaineen tunnistenumero	Hyväksynnän haltijan nimi	Lisäaine	Koostumus, kemiallinen kaava, kuvaus, analyysimenetelmä	Eläinlaji tai -ryhmä	Enimmäisikä	Vähimmäispitoisuus	Enimmäispitoisuus	Muut säännökset	Hyväksynnän voimassaolo päättyy
						mg/kg täysrehua, jonka kosteuspitoisuus on 12 %			

Luokka: eläintuotantoon vaikuttavat lisäaineet. Funktionaalinen ryhmä: muut eläintuotantoon vaikuttavat lisäaineet (virtsan pH-arvon alentaminen).

4d210	DSM Nutritional Products Sp. z o. o.	Bentsoehappo	<i>Lisäaineen koostumus</i> bentsoehappo (≥ 99,9 %) <i>Tehoaineen ominaispiirteiden kuvaus:</i> Bentseenikarboksylihapo, fenyylikarboksylihapo, $C_7H_6O_2$ CAS-numero: 65-85-0 Epäpuhtauksien enimmäismäärä: Ftaalihappo: ≤ 100 mg/kg Bifenyyli: ≤ 100 mg/kg <i>Analyysimenetelmä</i> ⁽¹⁾ Bentsoehapon kokonaismäärän määrittäminen rehun lisäaineesta: — titraus natriumhydroksidilla (European Pharmacopoeia monograph 0066) Bentsoehapon kokonaismäärän määrittäminen esiseoksista ja rehuista: — käänteisfaasinestekromatografia yhdessä UV-detektion kanssa (RP-HPLC/UV) -menetelmä standardin ISO 9231:2008 pohjalta.	Emakot	—	5 000	10 000	1. Täydennysrehun osalta käyttöohjeissa on oltava seuraavat maininnat: "Bentsoehappoa sisältävää täydennysrehua ei saa sellaisenaan syöttää emakoille. Emakoille tarkoitettu täydennysrehu on sekoitettava huolellisesti päiväannoksen muiden rehuaineiden kanssa". 2. Rehualalla toimivien lisäaineen ja esiseosten käyttäjien on noudatettava asianmukaisia tapoja ja järjestelyjä, jotta voidaan ottaa huomioon vaaratilanteet siinä tapauksessa, että käyttäjä altistuu aineelle hengitysteitse taikka iho- tai silmäkosketuksen kautta. Jos altistumista hengitysteitse taikka iho- tai silmäkosketuksen kautta ei voida näiden järjestelyjen ja toimenpiteiden avulla vähentää hyväksyttävälle tasolle, lisäainetta ja esiseoksia käytettäessä on käytettävä asianmukaisia henkilönsuojaimia.	29. kesäkuuta 2026
-------	---	--------------	---	--------	---	-------	--------	---	--------------------

⁽¹⁾ Analyysimenetelmiä koskevia yksityiskohtaisia tietoja on saatavissa seuraavasta vertailulaboratorion osoitteesta: <https://ec.europa.eu/jrc/en/eurl/feed-additives/evaluation-reports>.

**KOMISSION TÄYTÄNTÖÖNPANOASETUS (EU) 2016/901,
annettu 8 päivänä kesäkuuta 2016,
kiinteistä tuontiarvoista tiettyjen hedelmien ja vihannesten tulohinnan määrittämiseksi**

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen,

ottaa huomioon maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 992/72, (ETY) N:o 234/79, (EY) N:o 1037/2001 ja (EY) N:o 1234/2007 kumoamisesta 17 päivänä joulukuuta 2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 ⁽¹⁾,

ottaa huomioon neuvoston asetuksen (EY) N:o 1234/2007 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä hedelmä- ja vihannesalan sekä hedelmä- ja vihannesjalostealan osalta 7 päivänä kesäkuuta 2011 annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 543/2011 ⁽²⁾ ja erityisesti sen 136 artiklan 1 kohdan,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Täytäntöönpanoasetuksessa (EU) N:o 543/2011 säädetään Uruguay'n kierroksen monenvälisten kauppaneuvottelujen tulosten soveltamiseksi perusteista, joiden mukaan komissio vahvistaa kolmansista maista tapahtuvan tuonnin kiinteät arvot mainitun asetuksen liitteessä XVI olevassa A osassa luetelluille tuotteille ja ajanjaksoille.
- (2) Kiinteä tuontiarvo lasketaan joka työpäivä täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 543/2011 136 artiklan 1 kohdan mukaisesti ottaen huomioon päivittäin vaihtuvat tiedot. Sen vuoksi tämän asetuksen olisi tultava voimaan päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 543/2011 136 artiklassa tarkoitetut kiinteät tuontiarvot vahvistetaan tämän asetuksen liitteessä.

2 artikla

Tämä asetus tulee voimaan päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 8 päivänä kesäkuuta 2016.

Komission puolesta,
puheenjohtajan nimissä

Jerzy PLEWA
Maatalouden ja maaseudun kehittämisen pääosaston
pääjohtaja

⁽¹⁾ EUVL L 347, 20.12.2013, s. 671.

⁽²⁾ EUVL L 157, 15.6.2011, s. 1.

LIITE

Kiinteät tuontiarvot tiettyjen hedelmien ja vihannesten tulohinnan määrittämiseksi

(EUR/100 kg)		
CN-koodi	Kolmansien maiden koodi ⁽¹⁾	Kiinteä tuontiarvo
0702 00 00	IL	259,4
	MA	121,6
	ZZ	190,5
0709 93 10	TR	144,6
	ZZ	144,6
0805 50 10	AR	167,7
	IL	134,0
	MA	106,8
0808 10 80	TR	134,1
	ZA	170,5
	ZZ	142,6
	AR	117,7
	BR	110,1
	CL	121,3
	CN	110,9
	NZ	153,2
	PE	111,0
	US	146,5
	UY	107,2
	ZA	122,1
	ZZ	122,2
0809 10 00	TR	279,0
	ZZ	279,0
0809 29 00	TR	529,8
	US	721,3
	ZZ	625,6

⁽¹⁾ Kolmansien maiden kanssa käytävää ulkomaankauppaa koskevista yhteisön tilastoista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 471/2009 täytäntöönpanosta maa- ja alueluokituksen ajan tasalle saattamisen osalta 27 päivänä marraskuuta 2012 annetussa komission asetuksessa (EU) N:o 1106/2012 (EUVL L 328, 28.11.2012, s. 7) vahvistettu maanimikkeistö. Koodi "ZZ" tarkoittaa "muuta alkuperää".

PÄÄTÖKSET

KOMISSION TÄYTÄNTÖÖNPANOPÄÄTÖS (EU) 2016/902,

annettu 30 päivänä toukokuuta 2016,

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/75/EU mukaisista kemian alan jätevesien ja jätekaasujen yhdenmukaisten käsittely- ja hallintajärjestelmien parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa (BAT) koskevista päätelmistä

(tiedoksiannettu numerolla C(2016) 3127)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen,

ottaa huomioon teollisuuden päästöistä (yhtenäistetty ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen) 24 päivänä marraskuuta 2010 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/75/EU ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 13 artiklan 5 kohdan,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa (BAT) koskevia päätelmiä käytetään lähtökohtana määritettäessä direktiivin 2010/75/EU II luvun soveltamisalaan kuuluvia laitoksia koskevia lupaehtoja. Toimivaltaisen viranomaisen on vahvistettava päästöjen raja-arvot, joilla varmistetaan, etteivät päästöt normaalien toimintaolosuhteiden vallitessa ylitä parhaaseen käytettävissä olevaan tekniikkaan liittyviä päästötasoja, jotka on vahvistettu BAT-päätelmissä.
- (2) Jäsenvaltioiden edustajista, asianomaisesta teollisuudesta sekä ympäristösuojelua edistävistä kansalaisjärjestöistä koostuva foorumi, joka perustettiin 16 päivänä toukokuuta 2011 ⁽²⁾ tehdyllä komission päätöksellä, antoi 24 päivänä syyskuuta 2014 komissiolle lausuntonsa BAT-vertailuasiakirjan ehdotetusta sisällöstä. Lausunto on julkisesti saatavilla.
- (3) Tämän päätöksen liitteessä vahvistetut BAT-päätelmät ovat BAT-vertailuasiakirjan tärkein osa.
- (4) Tässä päätöksessä säädetyt toimenpiteet ovat direktiivin 2010/75/EU 75 artiklan 1 kohdalla perustetun komitean lausunnon mukaiset,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Hyväksytään liitteessä esitettävät parasta käytettävissä olevaa tekniikka (BAT) koskevat päätelmät kemian alan jätevesien ja jätekaasujen yhdenmukaista käsittelyä ja hallintaa varten.

⁽¹⁾ EUVL L 334, 17.12.2010, s. 17.

⁽²⁾ EUVL C 146, 17.5.2011, s. 3.

2 artikla

Tämä päätös on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 30 päivänä toukokuuta 2016.

Komission puolesta
Karmenu VELLA
Komission jäsen

LIITE

KEMIAN ALAN JÄTEVESIEN JA JÄTEKAASUJEN YHDENMUKAISTEN KÄSITTELY- JA HALLINTAJÄRJESTELMIEN PARASTA KÄYTETTÄVISSÄ OLEVAA TEKNIKKAA (BAT) KOSKEVAT PÄÄTELMÄT

SOVELTAMISALA

Nämä BAT-päätelmät koskevat seuraavaa direktiivin 2010/75/EU liitteessä I olevassa 4 kohdassa ja 6.11 kohdassa täsmennettyä toimintaa:

- 4 jakso: Kemianteollisuus;
- 6.11 jakso: Erillisessä laitoksessa käsiteltävä jätevesi, joka ei kuulu neuvoston direktiivin 91/271/ETY soveltamisalaan ja jonka on päästänyt direktiivin 2010/75/EU liitteessä I olevan 4 jakson soveltamisalaan kuuluvia toimintoja harjoittava laitos.

Näiden BAT-päätelmien soveltamisalaan kuuluu myös eri alkuperää olevien jätevesien yhdistetty käsittely, jos pääasiallinen epäpuhtauskuorma on peräisin direktiivin 2010/75/EU liitteessä I olevan 4 jakson soveltamisalaan kuuluvista toiminnoista.

Nämä BAT-päätelmät koskevat erityisesti seuraavia asioita:

- ympäristöasioiden hallintajärjestelmät;
- vedensäästö;
- jätevesihuolto sekä jätevesien keräys ja käsittely;
- jätehuolto;
- jätevesilietteen käsittely lukuun ottamatta sen polttamista;
- jätakaasuhuolto sekä jätakaasujen keräys ja käsittely;
- soihdutus;
- haihtuvien orgaanisten yhdisteiden hajapäästöt ilmaan;
- hajupäästöt;
- melupäästöt.

Näiden BAT-päätelmien kattamien toimintojen kannalta muita merkityksellisiä päätelmiä ja vertailuasiakirjoja ovat seuraavat:

- Kloorialkalin valmistus (Production of Chlor-alkali (CAK));
- Epäorgaanisten peruskemikaalien – ammoniumin, happojen ja lannoitteiden – laajamittainen valmistus (Manufacture of Large Volume Inorganic Chemicals – Ammonia, Acids and Fertilisers (LVIC-AAF));
- Epäorgaanisten peruskemikaalien – kiinteiden ja muiden – laajamittainen valmistus (Manufacture of Large Volume Inorganic Chemicals – Solids and Others Industry (LVIC-S));
- Epäorgaanisten hienokemikaalien valmistus (Production of Speciality Inorganic Chemicals (SIC));
- Orgaanisten peruskemikaalien laajamittainen valmistus (Large Volume Organic Chemical Industry (LVOC));
- Orgaanisten hienokemikaalien valmistus (Manufacture of Organic Fine Chemicals (OFC));
- Polymeerien tuotanto (Production of Polymers (POL));
- Varastoinnin päästöt (Emissions from Storage (EFS));
- Energiatehokkuus (Energy Efficiency (ENE));
- Teollisuuden päästöjä koskevan direktiivin soveltamisalaan kuuluvista laitoksista peräisin olevien ilma- ja vesipäästöjen tarkkailu (Monitoring of Emissions to Air and Water from IED installations (ROM));
- Teollisuuden jäähdytysjärjestelmät (Industrial Cooling Systems (ICS));

- Suuret polttolaitokset (Large Combustion Plants (LCP));
- Jätteenpoltto (Waste Incineration (WI));
- Jätteenkäsittelyteollisuus (Waste Treatments Industries (WT));
- Taloudelliset vaikutukset ja kokonaisympäristövaikutukset (Economics and Cross-media Effects (ECM)).

YLEISIÄ NÄKÖKOHTIA

Parhaat käytettävissä olevat tekniikat

Näissä BAT-päätelmissä luetellut ja kuvaillut tekniikat eivät ole määrääviä eivätkä tyhjentäviä. Voidaan käyttää myös muita tekniikoita, joilla varmistetaan vähintään sama ympäristönsuojelun taso.

Ellei toisin mainita, BAT-päätelmiä sovelletaan yleisesti.

BAT-päästötasot

Näissä BAT-päätelmissä esitetyt vesipäästöjä koskevien parhaiden käytettävissä olevien tekniikoiden mukaiset päästötasot (BAT-päästötasot, BAT-AEL) perustuvat pitoisuusarvoihin (veteen päässeiden aineiden massa veden tilavuutta kohden), jotka ilmaistaan käyttäen yksikköä µg/l tai mg/l.

Ellei muuta ole mainittu, nämä BAT-päästötasot perustuvat yhden vuoden aikana otettujen näytteiden keskiarvoon, mikä tarkoittaa virtausten mukaan painotettua keskiarvoa kaikista 24 tunnin ajalta otetuista virtaukseen suhteutetuista kokoomanäytteistä, jotka on otettu yhden vuoden aikana asiaankuuluvalla muuttujalle asetetun vähimmäistiheyden mukaisesti ja tavanomaisissa toimintaolosuhteissa. Aikaan suhteutettua näytettä voidaan käyttää, jos virtauksen on osoitettu olevan riittävän vakaa.

Muuttujan (c_w) virtausten mukaan painotettu vuotuinen keskimääräinen pitoisuus lasketaan seuraavalla kaavalla.

$$c_w = \frac{\sum_{i=1}^n c_i q_i}{\sum_{i=1}^n q_i}$$

jossa

n = mittauksen lukumäärä;

c_i = muuttujan keskimääräinen pitoisuus i . aikajakson aikana;

q_i = keskimääräinen virtausmäärä i . aikajakson aikana.

Suodatustehokkuudet

Kun kyseessä on orgaanisen hiilen kokonaismäärä (TOC), kemiallinen hapenkulutus (COD), typen kokonaismäärä (TN) ja epäorgaanisen typen kokonaismäärä (N_{inorg}), perustuu näissä BAT-päätelmissä (ks. taulukko 1 ja 2) tarkoitettavan keskimääräisen suodatustehokkuuden laskeminen kuormaan ja siihen sisältyy sekä jäteveden esikäsittely (BAT 10 c) että loppukäsittely (BAT 10 d).

MÄÄRITELMÄT

Näissä BAT-päätelmissä sovelletaan seuraavia määritelmiä:

Käsite	Määritelmä
Uusi laitos	Näiden BAT-päätelmien julkaisemisen jälkeen tehdasalueelle ensimmäisen kerran luvitettu laitoksen osa tai kokonaan näiden BAT-päätelmien julkaisemisen jälkeen korvattu laitoksen osa.
Olemassa oleva laitos	Muu kuin uusi laitos.

Käsite	Määritelmä
Biokemiallinen hapenkulutus (BOD ₅)	Se hapen määrä, joka tarvitaan orgaanisen aineen biokemialliseksi hapettumiseksi hiilidioksidiksi viidessä päivässä. BOD on biohajoavien orgaanisten yhdisteiden massapitoisuuden indikaattori.
Kemiallinen hapenkulutus (COD)	Se hapen määrä, joka tarvitaan orgaanisen aineen hapettumiseksi kokonaan hiilidioksidiksi. COD on orgaanisten yhdisteiden massapitoisuuden indikaattori.
Orgaanisen hiilen kokonaismäärä (TOC)	Orgaanisen hiilen kokonaismäärä, ilmaistuna C:nä, sisältää kaikki orgaaniset yhdisteet.
Kiintoaineen kokonaispitoisuus (TSS)	Kaiken suspendoituneen kuiva-aineen massapitoisuus mitattuna suodattamalla lasikuitusuodattimien ja punnituksen avulla.
Typen kokonaismäärä (TN)	Typen kokonaismäärä, ilmaistuna N:nä, sisältää vapaan ammoniakkin ja ammoniumin (NH ₄ -N), nitriitit (NO ₂ -N) ja nitraatit (NO ₃ -N) sekä orgaaniset typpi yhdisteet.
Epäorgaanisen typen kokonaismäärä (N _{inorg})	Epäorgaanisen typen kokonaismäärä, ilmaistuna N:nä, sisältää vapaan ammoniakkin ja ammoniumin (NH ₄ -N), nitriitit (NO ₂ -N) ja nitraatit (NO ₃ -N).
Fosforin kokonaismäärä (P)	Fosforin kokonaismäärä, ilmaistuna P:nä, sisältää kaikki epäorgaaniset ja orgaaniset fosforiyhdisteet, liuenneina tai hiukkasiin kiinnittyneinä.
Adsorboituvat orgaanisesti sitoutuneet halogeenit (AOX)	Adsorboituvat orgaanisesti sitoutuneet halogeenit (AOX), ilmaistuna Cl:nä, sisältävät adsorboituvan orgaanisesti sitoutuneen kloorin, bromin ja jodin.
Kromi (Cr)	Kromi, ilmaistuna Cr:nä, sisältää kaikki epäorgaaniset ja orgaaniset kromiyhdisteet, liuenneina tai hiukkasiin kiinnittyneinä.
Kupari (Cu)	Kupari, ilmaistuna Cu:na, sisältää kaikki epäorgaaniset ja orgaaniset kupariyhdisteet, liuenneina tai hiukkasiin kiinnittyneinä.
Nikkeli (Ni)	Nikkeli, ilmaistuna Ni:nä, sisältää kaikki epäorgaaniset ja orgaaniset nikkeliyhdisteet, liuenneina tai hiukkasiin kiinnittyneinä.
Sinkki (Zn)	Sinkki, ilmaistuna Zn:nä, sisältää kaikki epäorgaaniset ja orgaaniset nikkeliyhdisteet, liuenneina tai hiukkasiin kiinnittyneinä.
Haihtuvat orgaaniset yhdisteet VOC	Direktiivin 2010/75/EU 3 artiklan 45 kohdan mukaisesti määriteltyt haihtuvat orgaaniset yhdisteet.
VOC-yhdisteiden hajapäästöt	VOC-hajapäästöt, jotka voivat johtua hajakuormituslähteistä (esim. säiliöt) tai pistelähteistä (esim. putkien laipat).
VOC-yhdisteiden haihtumapäästöt	VOC-yhdisteiden hajapäästöt pistekuormituslähteistä
Soihdutus	Korkeassa lämpötilassa tapahtuva hapetus teollisuustoiminnoista aiheutuvien jätekaasujen palavien yhdisteiden polttamiseksi soihduttamalla. Soihdutusta käytetään pääasiassa syttyvän kaasun polttamiseksi pois turvallisuussyistä tai muissa kuin tavanno- maisissa toimintaolosuhteissa.

1. Ympäristönhallintajärjestelmät

BAT 1. Yleisen ympäristönsuojelun tason parantamiseksi parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa on laatia ympäristöjärjestelmä (EMS) ja noudattaa sitä. Ympäristöjärjestelmään kuuluvat seuraavat osatekijät:

- johdon, myös ylemmän johdon, sitoutuminen;

- ii) ympäristöpolitiikka, johon sisältyy laitoksen jatkuva kehittäminen johdon toimesta;
- iii) tarvittavien menettelyjen, tavoitteiden ja päämäärien suunnittelu ja vahvistaminen sekä rahoituksen ja investointien suunnittelu;
- iv) menettelyjen täytäntöönpano kiinnittämällä erityistä huomiota seuraaviin seikkoihin:
 - a) rakenne ja vastuut;
 - b) rekrytointi, koulutus, tietoisuus ja pätevyys;
 - c) viestintä;
 - d) työntekijöiden osallistuminen;
 - e) dokumentointi;
 - f) tehokas prosessinvalvonta;
 - g) huolto-ohjelmat;
 - h) valmiudet ja reagointi hätätilanteissa;
 - i) ympäristölainsäädännön noudattamisen varmistaminen;
- v) toiminnan seuraaminen ja korjaavien toimenpiteiden toteuttaminen kiinnittäen erityistä huomiota seuraaviin:
 - a) seuranta ja mittaukset (ks. myös teollisuuden päästöjä koskevan direktiivin soveltamisalaan kuuluvista laitoksista peräisin olevien ilma- ja vesipäästöjen tarkkailua koskeva vertailuasiakirja (Reference Report on Monitoring of emissions to Air and Water from IED installations – ROM));
 - b) korjaavat ja ennalta ehkäisevät toimet;
 - c) tietojen säilyttäminen;
 - d) (mahdollisuuksien mukaan) riippumaton sisäinen tai ulkoinen tarkastus sen todentamiseksi, onko EMS suunniteltujen järjestelyjen mukainen ja onko sen toteutus ja ylläpito asianmukaista;
- vi) johdon hoitama ympäristöjärjestelmän ja sen jatkuvan soveltuvuuden, asianmukaisuuden ja tehokkuuden tarkastelu;
- vii) puhtaampien tekniikoiden kehityksen seuraaminen;
- viii) laitoksen mahdollisen käytöstä poiston ympäristövaikutusten tarkastelu suunniteltaessa uutta laitosta ja koko sen elinkaaren ajan;
- ix) alakohtaisen vertailuanalyysin säännöllinen soveltaminen;
- x) jätehuoltosuunnitelma (katso BAT 13).

Erityisesti kemian alan toiminnoissa parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa on sisällyttää ympäristöjärjestelmään seuraavat:

- xi) monen toimijan laitoksissa/tehdasalueilla sopimus, jossa määritellään eri toimijoiden tehtävät, vastuut ja kunkin laitoksen toiminnanharjoittajan toimintamenettelyjen koordinointi eri toimijoiden välisen yhteistyön tehostamiseksi;
- xii) jätevesi- ja jätekaasuvirtoja koskevat inventaariot (ks. BAT 2).

Joissakin tapauksissa seuraavat toiminnot kuuluvat ympäristöjärjestelmään:

- xiii) hajunhallintasuunnitelma (katso BAT 20);
- xiv) melunhallintasuunnitelma (katso BAT 22).

Soveltaminen

Ympäristöjärjestelmän soveltamisala (esim. tietojen yksityiskohtaisuuden taso) ja luonne (esim. standardoitu tai standardioimaton) ovat yleensä sidoksissa laitoksen toiminnan laatuun, laajuuteen ja monimutkaisuuteen sekä sen mahdollisten ympäristövaikutusten laajuuteen.

BAT 2. Veteen ja ilmaan joutuvien päästöjen vähentämisen ja veden käytön vähentämisen helpottamiseksi parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa on laatia ja ylläpitää osana ympäristöjärjestelmää (ks. BAT 1) jätevesi- ja jätokaasuvirtoja koskevaa inventaariota, johon sisältyvät kaikki seuraavat tekijät:

- i) kemiallisia tuotantoprosesseja koskevat tiedot, mukaan lukien:
 - a) kemiallisten reaktioiden reaktioyhtälöt, josta käyvät ilmi myös sivutuotteet;
 - b) yksinkertaistetut prosessien vuokaaviot, joista käy ilmi päästöjen lähde;
 - c) prosessin sisäisten tekniikoiden kuvaukset sekä kuvaukset jäteveden ja jätokaasujen käsittelystä niiden lähteellä, mukaan lukien käsittelyn taso;
- ii) mahdollisimman kattavat tiedot jätevesivirtojen ominaispiirteistä, joita ovat
 - a) virtaaman keskimääräiset arvot ja vaihtelu, pH, lämpötila ja johtokyky;
 - b) asiaan liittyvien epäpuhtauksien/muuttujien keskimääräiset pitoisuudet ja kuormitusarvo sekä vaihtelu (esimerkiksi COD/TOC, typpiyhdiste, fosfori, metallit, suolat, erityiset orgaaniset yhdisteet);
 - c) biologista hajoamista koskevat tiedot (esimerkiksi BOD, BOD/COD-suhde, Zahn-Wellens-testi, biologisen estymisen mahdollisuus (esimerkiksi nitrifikaatio));
- iii) mahdollisimman kattavat tiedot jätokaasuvirtojen ominaispiirteistä, joita ovat muun muassa:
 - a) virtaaman ja lämpötilan keskimääräiset arvot ja vaihtelu;
 - b) relevanttien epäpuhtauksien/muuttujien keskimääräiset pitoisuudet ja kuormitusarvo sekä vaihtelu (esimerkiksi VOC, CO, NO_x, SO_x, kloori ja vetykloridi);
 - c) syttyvyys, alemmat ja ylemmät räjähdysrajat, reaktiivisuus;
 - d) muut sellaiset aineet, jotka voivat vaikuttaa jätokaasun käsittelyjärjestelmän tai laitoksen turvallisuuteen (esimerkiksi happi, typpi, vesihöyry tai pöly).

2. Seuranta

BAT 3. Jätevesivirtoja koskevassa inventaariossa yksilöityjen merkityksellisten jätevesivirtojen (ks. BAT 2) osalta parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa on seurata keskeisiä prosessimuuttujia (mukaan lukien jätevesivirtojen jatkuva seuranta, pH ja lämpötila) keskeisissä prosessin osissa (esimerkiksi esikäsittelyn ja loppukäsittelyn tulovedet).

BAT 4. Parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa on seurata vesipäästöjä EN-standardien mukaisesti vähintään seuraavassa annetun vähimmäisseurantatiheyden mukaisesti. Jos EN-standardeja ei ole käytettävissä, parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa on käyttää ISO-standardeja, kansallisia tai muita kansainvälisiä standardeja, joilla varmistetaan toimitettavien tietojen vastaava tieteellinen laatu.

Aine/muuttuja	Standardi(t)	Seurantatiheys vähintään ⁽¹⁾ ⁽²⁾
Orgaanisen hiilen kokonaismäärä (TOC) ⁽³⁾	EN 1484	Päivittäin
Kemiallinen hapenkulutus (COD) ⁽³⁾	EN-standardia ei ole saatavilla	
Kiintoaineen kokonaispitoisuus (TSS)	EN 872	
Typen kokonaismäärä (TN) ⁽⁴⁾	EN 12260	
Epäorgaanisen typen kokonaismäärä (N _{inorg}) ⁽⁴⁾	Eri EN-standardeja saatavilla	
Fosforin kokonaismäärä (TP)	Eri EN-standardeja saatavilla	

Aine/muuttuja		Standardi(t)	Seurantatiheys vähintään ⁽¹⁾ ⁽²⁾
Adsorboituvat orgaanisesti sitoutuneet halogeenit (AOX)		EN ISO 9562	Kuukausittain
Metallit	Cr	Eri EN-standardeja saatavilla	
	Cu		
	Ni		
	Pb		
	Zn		
	Muut metallit, jos tarpeen		
Myrkyllisyys ⁽⁵⁾	Mäti (<i>Danio rerio</i>)	EN ISO 15088	Päätetään riskinarvioinnin perusteella alustavan arvioinnin jälkeen
	Vesikirppu (<i>Daphnia magna</i> Straus)	EN ISO 6341	
	Itsevalaiseva bakteeri (<i>Vibrio fischeri</i>)	EN ISO 11348–1, EN ISO 11348–2 tai EN ISO 11348–3	
	Limaska (<i>Lemna minor</i>)	EN ISO 20079	
	Levät	EN ISO 8692, EN ISO 10253 tai EN ISO 10710	

⁽¹⁾ Tarkkailutiheyttä voidaan mukauttaa, jos tietosarja osoittaa selvästi riittävää vakautta.

⁽²⁾ Keräyspiste sijaitsee paikassa, jossa päästöt siirtyvät laitoksen ulkopuolelle.

⁽³⁾ TOC:n seuranta ja COD:n seuranta ovat vaihtoehtoisia. Orgaanisen kokonaishiilen tarkkailu on parempi vaihtoehto, koska siinä ei käytetä hyvin myrkyllisiä yhdisteitä.

⁽⁴⁾ TN-seuranta ja N_{inorg}-seuranta ovat vaihtoehtoisia.

⁽⁵⁾ Näiden menetelmien asianmukaista yhdistelmää voidaan käyttää.

BAT 5. Parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa on seurata määrääjain VOC-yhdisteiden hajapäästöjä ilmaan relevanteista lähteistä käyttäen tekniikkojen I–III asianmukaista yhdistelmää, tai jos käsitellään suuria määriä VOC-yhdisteitä, kaikkia tekniikkoja I–III.

I. haistelumenetelmät (esimerkiksi EN 15446:n mukaiset siirrettävät välineet) sekä keskeisten laitteiden korrelaatiokäyrät;

II. optiset kaasun kuvantamistekniikat;

III. jatkuvia päästöjä koskevat laskelmat, jotka perustuvat määrääjain (esim. joka toinen vuosi) mittauksilla validoitaviin päästökertoimiin.

Jos käsitellään suuria määriä VOC-yhdisteitä, laitosalueen päästöjen kartoitus ja määrällinen mittaaminen määräaikailla tarkkailujaksoilla, joissa käytetään optiseen absorptioon perustuvia tekniikoita, kuten DIAL-menetelmä (differential absorption light detection and ranging) ja SOF-menetelmä (solar occultation flux), on hyödyllinen menetelmä täydentämään tekniikkoja I–III.

Kuvaus

Ks. 6.2 kohta.

BAT 6. Parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa on seurata määräjain relevanttien lähteiden hajupäästöjä EN-standardien mukaisesti.

Kuvaus

Päästöjä voidaan seurata dynaamisella hajututkimuksella standardin EN 13725 mukaisesti. Päästöjen seurantaa voidaan täydentää hajulle altistumisen mittaamisella tai arvioinnilla tai hajun vaikutuksen arvioinnilla.

Soveltaminen

Soveltaminen rajataan tapauksiin, joissa voidaan odottaa aiheutuvan hajuhaittoja tai niitä on todettu aiheutuvan.

3. Päästöt veteen

3.1 Veden käyttö ja jäteveden syntyminen

BAT 7. Veden käytön ja jäteveden syntymisen vähentämiseksi parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa on vähentää jäteveden ja/tai epäpuhtauksien määrää veden uudelleenkäytön lisäämiseksi tuotantoprosessissa ja raaka-aineiden talteenottamiseksi ja uudelleen käyttämiseksi.

3.2 Jäteveden keräys ja erotus

BAT 8. Jotta voitaisiin välttää pilaantumattoman puhtaan veden pilaantuminen ja vähentää veteen joutuvia päästöjä, parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa on erottaa pilaantumattomat vesivirrat sellaisista jätevesivirroista, jotka edellyttävät käsittelyä.

Soveltaminen

Pilaantumattoman sadeveden erottamista ei voida soveltaa, jos käytössä on jo jäteveden keräilyjärjestelmä.

BAT 9. Veteen joutuvien häiriötilantanteista aiheutuvien päästöjen estämiseksi parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa on perustaa laitokseen riskinarvioinnin perusteella asianmukainen puskurikapasiteetti muissa kuin tavanomaisissa toimintolosuhteissa syntyvän jäteveden varastoinniseksi (ottaen huomioon esimerkiksi epäpuhtauden luonne, lisäkäsittelyn vaikutukset ja vastaanottava ympäristö) ja toteuttaa asianmukaiset lisätoimet (esimerkiksi valvonta, käsittely ja uudelleenkäyttö).

Soveltaminen

Pilaantuneen sadeveden väliaikainen varastointi edellyttää erottelua, jota ei ehkä voida soveltaa, jos käytössä on jo jäteveden keräilyjärjestelmä.

3.3 Jäteveden käsittely

BAT 10. Veteen joutuvien päästöjen vähentämiseksi parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa on käyttää yhdenmukaistettua jätevesihuolto- ja jäteveden käsittelystrategiaa, johon sisältyy asianmukainen yhdistelmä tekniikoita jäljempänä esitettävässä tärkeysjärjestyksessä.

	Menetelmä	Kuvaus
a)	Prosessin sisäiset tekniikat ⁽¹⁾	Tekniikat, joilla estetään tai vähennetään veden epäpuhtauksien muodostumista.
b)	Epäpuhtauksien talteenotto lähteellä ⁽¹⁾	Tekniikat, joilla torjutaan epäpuhtauksia tai otetaan ne talteen ennen niiden pääsyä jäteveden keräilyjärjestelmään

	Menetelmä	Kuvaus
c)	Jäteveden esikäsittely ⁽¹⁾ ⁽²⁾	Tekniikat epäpuhtauksien torjumiseksi ennen lopullista jäteveden käsittelyä. Esikäsittely voidaan suorittaa lähteellä tai yhdistetyissä virroissa.
d)	Jäteveden loppukäsittely ⁽³⁾	Jäteveden loppukäsittely esimerkiksi käyttämällä alustavaa ja primäärikäsittelyä, biologista käsittelyä, typen poistoa, fosforin poistoa ja/tai lopuksi suoritettavaa kiinteiden aineiden poistoa ennen jäteveden laskemista vastaanottavaan vesistöön.

⁽¹⁾ Näitä tekniikoita kuvaillaan ja määritellään tarkemmin muissa kemian teollisuutta koskevissa BAT-päätelmissä.

⁽²⁾ Ks. BAT 11.

⁽³⁾ Ks. BAT 12.

Kuvaus

Yhdenntetty jätevesihuolto- ja jäteveden käsittelystrategia perustuu jätevesivirtojen inventaarioon (ks. BAT 2)

BAT-tekniikoiden mukaiset päästötasot (BAT-AEL): Ks. kohta 3.4.

BAT 11. Veteen joutuvien päästöjen vähentämiseksi parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa on esikäsittellä sellainen epäpuhtauksia sisältävä jätevesi, jota ei voida käsitellä riittävästi asianmukaisilla tekniikoilla jäteveden loppukäsittelyssä.

Kuvaus

Jäteveden esikäsittely suoritetaan osana yhdenntettyä jätevesihuolto- ja jätevedenkäsittelystrategiaa (ks. BAT 10) ja yleensä on tarpeen:

- suojata jäteveden loppukäsittelylaitosta (esimerkiksi biologisen käsittelylaitoksen suojaaminen estäviltä tai myrkyllisiltä yhdisteiltä);
- poistaa sellaiset yhdisteet, joiden vähentäminen ei ole riittävää loppukäsittelyn aikana (esimerkiksi myrkylliset yhdisteet, heikosti tai ei ollenkaan biohajoavat orgaaniset yhdisteet, joita esiintyy suurina pitoisuuksia, tai metallit biologisen käsittelyn aikana);
- poistaa sellaiset yhdisteet, jotka muussa tapauksessa joutuisivat ilmaan keräysjärjestelmästä tai lopullisen käsittelyn aikana (esimerkiksi haihtuvat halogenoitunut orgaaniset yhdisteet, bentseeni);
- poistaa sellaiset yhdisteet, joilla on muita kielteisiä vaikutuksia (esimerkiksi laitteiden ruostuminen; ei-toivotut reaktiot muiden aineiden kanssa; jätevesilietteen pilaantuminen).

Yleisesti ottaen esikäsittely suoritetaan niin lähellä lähdettä kuin mahdollista laimentumisen, erityisesti metallien laimentumisen, välttämiseksi. Joissakin tapauksissa tietyt ominaispiirteet omaavat jätevesivirrat voidaan erotella ja kerätä erityistä yhdistettyä esikäsittelyä varten.

BAT 12. Veteen joutuvien päästöjen vähentämiseksi parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa on käyttää jätevesien loppukäsittelytekniikoiden asianmukaista yhdistelmää.

Kuvaus

Jäteveden loppukäsittely suoritetaan osana yhdenntettyä jätevesihuolto- ja jätevedenkäsittelystrategiaa (ks. BAT 10).

Asianmukaisiin jätevesien loppukäsittelytekniikoihin kuuluvat epäpuhtaudesta riippuen:

	Tekniikka ⁽¹⁾	Tyypilliset torjuttavat epäpuhtaudet	Soveltaminen
--	--------------------------	--------------------------------------	--------------

Alustava ja primäärikäsittely

a)	Tasaus	Kaikki epäpuhtaudet	Sovelletaan yleisesti.
b)	Neutralisaatio	Hapot, alkalit	
c)	Fyysinen erottelu, esimerkiksi seuloilla, sihdeillä, hiekan erottimilla, rasvan erottimilla tai primäärilaskeutusaltailla	Suspendoitunut kiinteä aine, öljy/rasva	

Biologinen käsittely (sekundäärinen käsittely), esimerkiksi

d)	Aktiivilieteprosessi	Biologisesti hajoavat orgaaniset yhdisteet	Sovelletaan yleisesti.
e)	Membraanireaktori		

Typen poisto

f)	Nitrifikaatio/denitrifikaatio	Typen kokonaismäärä, ammonium	Nitrifikaatiota ei voida soveltaa, jos kloridipitoisuus on suuri (noin 10 g/l) ja jos kloridipitoisuuden alentaminen ennen nitrifikaatiota ei ole perusteltua ympäristöhyötyjen kannalta. Ei voida soveltaa, jos biologinen käsittely ei sisälly loppukäsittelyyn.
----	-------------------------------	-------------------------------	---

Fosforin poisto

g)	Kemiallinen saostus	Fosfori	Sovelletaan yleisesti.
----	---------------------	---------	------------------------

Viimeinen kiinteiden aineiden poisto

h)	Koagulaatio ja saostaminen	Suspendoitunut kiinteä aine	Sovelletaan yleisesti.
i)	Selkeytys		
j)	Suodatus (esimerkiksi hiekkasuodatus, mikrosuodatus, ultrasuodatus)		
k)	Flotaatio		

⁽¹⁾ Tekniikat kuvataan osassa 6.1.

3.4 BAT-tekniikoiden mukaiset vesipäästöjen päästötasot

Veteen joutuvien päästöjen BAT-tekniikoiden mukaiset päästötasot (BAT-AEL) annetaan taulukoissa 1, 2 ja 3 ja niitä sovelletaan suoriin päästöihin, jotka joutuvat vastaanottavaan vesistöön seuraavista lähteistä:

- i) direktiivin 2010/75/EU liitteessä I olevassa 4 kohdassa yksilöidyt toiminnot;
- ii) erillisinä laitoksina toimivat jätevedenkäsittelylaitokset, jotka kuuluvat direktiivin 2010/75/EU liitteessä I olevan 6.11 kohdan soveltamisalaan, edellyttäen, että pääasiallinen epäpuhtauskuorma on peräisin mainitun direktiivin liitteessä I olevassa 4 kohdassa yksilöidyistä toiminnoista;
- iii) eri alkuperää olevien jätevesien yhdistetty käsittely, jos pääasiallinen epäpuhtauskuorma on peräisin direktiivin 2010/75/EU liitteessä I olevan 4 jakson soveltamisalaan kuuluvista toiminnoista.

BAT-päästötasoja sovelletaan pisteessä, jossa päästö poistuu laitoksesta.

Taulukko 1

BAT-AEL-päästötasot vastaanottavaan vesistöön johdettaville suorille TOC-, COD- ja TSS-päästöille

Muuttuja	BAT-AEL-arvo (vuosikeskiarvo)	Olosuhteet
Orgaanisen hiilen kokonaismäärä (TOC) ⁽¹⁾ ⁽²⁾	10–33 mg/l ⁽³⁾ ⁽⁴⁾ ⁽⁵⁾ ⁽⁶⁾	BAT-AEL-päästötasoja sovelletaan, jos päästöt ovat suuremmat kuin 3,3 t/v.
Kemiallinen hapenkulutus (COD) ⁽¹⁾ ⁽²⁾	30–100 mg/l ⁽³⁾ ⁽⁴⁾ ⁽⁵⁾ ⁽⁶⁾	BAT-AEL-päästötasoja sovelletaan, jos päästöt ovat suuremmat kuin 10 t/v.
Kiintoaineen kokonaispitoisuus (TSS)	5,0–35 mg/l ⁽⁷⁾ ⁽⁸⁾	BAT-AEL-päästötasoja sovelletaan, jos päästöt ovat suuremmat kuin 3,5 t/v.

⁽¹⁾ BAT-AEL-arvoja ei sovelleta biokemialliseen hapenkulutukseen (BOD). Biologisen jäteveden puhdistamon päästöjen ohjeellinen vuotuinen keskimääräinen BOD₅-taso on yleensä ≤ 20 mg/l.

⁽²⁾ Sovelletaan joko TOC:n tai COD:n BAT-AEL-tasoa. Orgaaninen kokonaishiili on parempi vaihtoehto, koska sen seurannassa ei käytetä hyvin myrkyllisiä yhdisteitä.

⁽³⁾ Vaihteluvälin alaraja voidaan yleensä saavuttaa, jos vain muutamat sivujätevesivirrat sisältävät orgaanisia yhdisteitä ja/tai jos jätevesi sisältää pääasiassa helposti biologisesti hajoavia orgaanisia yhdisteitä.

⁽⁴⁾ Vaihteluvälin yläraja voi olla TOC:n osalta jopa 100 mg/l tai COD:n osalta 300 mg/l vuotuisina keskiarvoina, jos molemmat seuraavista olosuhteista täyttyvät:

- Olosuhde A: Vähentämistehokkuus ≥ 90 % vuotuisena keskiarvona (mukaan lukien sekä esikäsittely että loppukäsittely).
- Olosuhde B: Jos käytetään biologista käsittelyä, on vähintään yhden seuraavista perusteista täyttyttävä:
 - Käytetään matalakuormitteista biologisen käsittelyn vaihetta (eli ≤ 0,25 kg COD/kg lietteen orgaanisessa kuiva-aineessa). Tämä tarkoittaa, että lietteen BOD₅-taso on ≤ 20 mg/l.
 - Käytetään nitrifikaatiota.

⁽⁵⁾ Vaihteluvälin ylärajaa ei sovelleta, jolleivät kaikki seuraavat olosuhteet täyty:

- Olosuhde A: Vähentämistehokkuus ≥ 95 % vuotuisena keskiarvona (mukaan lukien sekä esikäsittely että loppukäsittely).
- Olosuhde B: Sama kuin olosuhde B:n alaviitteessä ⁽⁴⁾.

— Olosuhde C: Loppukäsittelyn tulovedessä on seuraavat ominaispiirteet: TOC > 2 g/l (tai COD > 6 g/l) vuotuisena keskiarvona ja vaikeasti käsiteltävien orgaanisten yhdisteiden suuri osuus.

⁽⁶⁾ Vaihteluvälin ylärajaa ei sovelleta, jos pääasiallinen epäpuhtauskuormitus on peräisin metyyliiselluloosan valmistuksesta.

⁽⁷⁾ Vaihteluvälin yläraja saavutetaan yleensä suodatuksella (esim. hiekkasuodatus, mikro-suodatus, ultrasuodatus, membraanireaktori), kun taas yläraja saavutetaan yleensä käyttämällä vain selkeytystä.

⁽⁸⁾ Tätä BAT-AEL-tasoa ei sovelleta, jos pääasiallinen epäpuhtauskuorma on peräisin soodan valmistuksesta Solvay-prosessilla tai titaanidioksidin valmistuksesta.

Taulukko 2

BAT-AEL-päästötasot vastaanottavaan vesistöön joutuville suorille ravinnepäästöille

Muuttuja	BAT-AEL-arvo (vuosikeskiarvo)	Olosuhteet
Typen kokonaismäärä (TN) ⁽¹⁾	5,0–25 mg/l ⁽²⁾ ⁽³⁾	BAT-AEL-päästötasoja sovelletaan, jos päästöt ovat suuremmat kuin 2,5 t/v.
Epäorgaanisen typen kokonaismäärä (N _{inorg}) ⁽¹⁾	5,0–20 mg/l ⁽²⁾ ⁽³⁾	BAT-AEL-päästötasoja sovelletaan, jos päästöt ovat suuremmat kuin 2,0 t/v.
Fosforin kokonaismäärä (TP)	0,50–3,0 mg/l ⁽⁴⁾	BAT-AEL-päästötasoja sovelletaan, jos päästöt ovat suuremmat kuin 300 kg/v.

⁽¹⁾ Sovelletaan joko typen kokonaismäärän BAT-AEL-tasoa tai epäorgaanisen typen BAT-AEL-tasoa.

⁽²⁾ TN:n ja N_{inorg}:in BAT-AEL-tasoja ei sovelleta laitoksiin, joissa ei ole biologista jäteveden käsittelyä. Vaihteluvälin alaraja saavutetaan yleensä, kun biologisen jätevedenpuhdistamon tuloveden typpitasot ovat alhaiset ja/tai kun nitrifikaatio/denitrifikaatio voidaan suorittaa optimaalisissa olosuhteissa.

⁽³⁾ Vaihteluvälin yläraja voi olla korkeampi ja enintään 40 mg/l TN:n osalta tai 35 mg/l N_{inorg}:n osalta vuotuisina keskiarvoina, jos vähentämistehokkuus on ≥ 70 % vuotuisena keskiarvona (sisältäen sekä esikäsittelyn että loppukäsittelyn).

⁽⁴⁾ Vaihteluvälin alaraja saavutetaan yleensä, kun fosforia lisätään biologisen jätevedenpuhdistamon asianmukaisen toiminnan varmistamiseksi tai kun fosfori on pääasiassa peräisin lämmitys- tai jäähdytysjärjestelmistä. Vaihteluvälin yläraja saavutetaan yleensä, kun laitoksessa tuotetaan fosforia sisältäviä yhdisteitä.

Taulukko 3

BAT-AEL-päästötasot vastaanottavaan vesistöön joutuville suorille AOX- ja metallipäästöille

Muuttuja	BAT-AEL-arvo (vuosikeskiarvo)	Olosuhteet
Adsorboituvat orgaanisesti sitoutuneet halogeenit (AOX)	0,20–1,0 mg/l ⁽¹⁾ ⁽²⁾	BAT-AEL-päästötasoja sovelletaan, jos päästöt ovat suuremmat kuin 100 kg/v.
Kromi (ilmaistuna Cr:nä)	5,0–25 µg/l ⁽³⁾ ⁽⁴⁾ ⁽⁵⁾ ⁽⁶⁾	BAT-AEL-päästötasoja sovelletaan, jos päästöt ovat suuremmat kuin 2,5 kg/v.
Kupari (ilmaistuna Cu:nä)	5,0–50 µg/l ⁽³⁾ ⁽⁴⁾ ⁽⁵⁾ ⁽⁷⁾	BAT-AEL-päästötasoja sovelletaan, jos päästöt ovat suuremmat kuin 5,0 kg/v.
Nikkeli (ilmaistuna Ni:nä)	5,0–50 µg/l ⁽³⁾ ⁽⁴⁾ ⁽⁵⁾	BAT-AEL-päästötasoja sovelletaan, jos päästöt ovat suuremmat kuin 5,0 kg/v.
Sinkki (ilmaistuna Zn:nä)	20–300 µg/l ⁽³⁾ ⁽⁴⁾ ⁽⁵⁾ ⁽⁸⁾	BAT-AEL-päästötasoja sovelletaan, jos päästöt ovat suuremmat kuin 30 kg/v.

⁽¹⁾ Vaihteluvälin alaraja saavutetaan yleensä, kun laitoksessa käytetään tai tuotetaan vain vähän halogenoituja orgaanisia yhdisteitä.

⁽²⁾ Tätä BAT-AEL-tasoa ei ehkä voida soveltaa, jos pääasiallinen epäpuhtauskuorma on peräisin jodioitujen röntgenvarjoaineiden tuotannosta niiden suurten vaikeasti käsiteltävien kuormien vuoksi. Tätä BAT-AEL-tasoa ei voida soveltaa, jos pääasiallinen epäpuhtauskuorma on peräisin propyleenioksidin tai epikloorihydriinin tuotannosta kloorihydriiniprosessissa suurten kuormien vuoksi.

⁽³⁾ Vaihteluvälin alaraja saavutetaan yleensä, kun laitoksessa käytetään tai tuotetaan vain vähän metalliyhdisteitä.

⁽⁴⁾ Tätä BAT-AEL-tasoa ei ehkä voida soveltaa epäorgaanisiin päästöihin, jos pääasiallinen epäpuhtauskuorma on peräisin epäorgaanisten raskasmetalliyhdisteiden tuotannosta.

⁽⁵⁾ Tätä BAT-AEL-tasoa ei ehkä voida soveltaa, jos pääasiallinen epäpuhtauskuorma on peräisin suurien, metalleista saastuneiden (esimerkiksi Solvay-prosessista peräisin oleva sooda, titaanidioksidi) kiinteiden epäorgaanisten raaka-ainemäärien prosessoinnista.

⁽⁶⁾ Tätä BAT-AEL-tasoa ei ehkä voida soveltaa, jos pääasiallinen epäpuhtauskuorma on peräisin orgaanisten kromiyhdisteiden tuotannosta.

⁽⁷⁾ Tätä BAT-AEL-tasoa ei ehkä voida soveltaa, jos pääasiallinen epäpuhtauskuorma on peräisin orgaanisten kupariyhdisteiden tuotannosta tai vinyylidikloridimonomeerien /etyleenidikloridin tuotannosta oksikloorausprosesseissa.

⁽⁸⁾ Tätä BAT-AEL-tasoa ei ehkä voida soveltaa, jos pääasiallinen epäpuhtauskuorma on peräisin viskoosikuitujen tuotannosta.

Tähän liittyvä tarkkailu on kohdassa BAT 4.

4. Jätteet

BAT 13. Loppukäsittelyyn lähetettävän jätteen syntymisen ehkäisemiseksi, tai jos se ei ole mahdollista, jätteen määrän vähentämiseksi parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa on laatia ja toteuttaa osana ympäristöjärjestelmää (katso BAT 1) jätehuoltosuunnitelma, jolla varmistetaan, että jätteen – tärkeysjärjestyksessä – syntyä ehkäistään tai sitä valmistellaan uudelleenkäyttöä varten, kierrätetään tai otetaan muuten talteen.

BAT 14. Lisäkäsittelyä tai loppukäsittelyä edellyttävän jätevesilietteen määrän ja sen mahdollisten ympäristövaikutusten vähentämiseksi parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa on käyttää jotain jäljempänä mainituista tekniikoista tai niiden yhdistelmää.

	Menetelmä	Kuvaus	Soveltaminen
a)	Vakiointi	Kemiallinen vakiointi (eli koaguloivien ja/tai saostavien aineiden lisääminen) tai lämpövakiointi (eli lämmittäminen) lietteen sakeutuksen/vedenpoiston aikana vallitsevien olosuhteiden parantamiseksi.	Ei sovelleta epäorgaaniseen lietteeseen. Vakioinnin tarve riippuu lietteen ominaisuuksista sekä sakeutuksessa/vedenpoistossa käytetyistä laitteista.
b)	Sakeutus /vedenpoisto	Sakeuttaminen voidaan suorittaa selkeyttämällä, linkoamalla, flotaatiolla, vajottamalla tai kiertorummuiilla. Vedenpoisto voidaan suorittaa suotonauhapuristimilla tai levysuodatinpuristimilla.	Sovelletaan yleisesti.
c)	Stabilointi	Lietteen stabilointiin sisältyy kemiallinen käsittely, lämpökäsittely sekä aerobinen tai anaerobinen mädättäminen.	Ei sovelleta epäorgaaniseen lietteeseen. Ei sovelleta lyhyen aikavälin käsittelyyn ennen loppukäsittelyä.
d)	Kuivaaminen	Liete kuivataan suoralla tai epäsuoralla kontaktilla lämpölähteeseen.	Ei sovelleta tapauksiin, joissa jätelämpöä ei ole käytettävissä tai sitä ei voi käyttää.

5. Päästöt ilmaan

5.1 Jätekaasun keräys

BAT 15. Yhdisteiden talteenoton helpottamiseksi ja ilmaan joutuvien päästöjen vähentämiseksi parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa on koteloida päästölähteet ja käsitellä päästöt mahdollisuuksien mukaan.

Soveltaminen

Tämän sovellettavuutta saattavat rajoittaa toimivuuteen (laitteisiin pääsy), turvallisuuteen (sellaisen pitoisuuksien välttäminen, jotka ovat lähellä alempaa räjähdysrajaa) ja terveyteen (jos toiminnanharjoittajan on päästävä suljettuun tilaan) liittyvät näkökohdat.

5.2 Jätekaasun käsittely

BAT 16. Ilmaan joutuvien päästöjen vähentämiseksi parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa on käyttää yhdennettä jätekaasuhoito- ja jätekaasun käsittelystrategiaa, johon sisältyy prosessin sisäisiä tekniikoita ja jätekaasun käsittelytekniikoita.

Kuvaus

Yhdennetty jätekaasuhoito- ja jätekaasun käsittelystrategia perustuu jätekaasuvirtojen inventaarioon (ks. BAT 2) ja siinä annetaan etusija prosessiin kuuluville tekniikoille.

5.3 Soihdutus

BAT 17. Soihduista ilmaan johdettavien päästöjen ehkäisemiseksi parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa on käyttää soihdutusta vain turvallisuussyistä tai epätavanomaisissa toiminta-olosuhteissa (esim. käynnistys ja pysäytys) käyttämällä yhtä tai molempia jäljempänä mainituista tekniikoista.

	Menetelmä	Kuvaus	Soveltaminen
a)	Laitoksen asianmukainen suunnittelu	Tämä edellyttää riittävän kapasiteetin omaavan kaasuntalteenottojärjestelmän sekä erittäin tiiviiden paineventtiileiden käyttöä.	Sovelletaan yleisesti uusiin laitoksiin. Olemassa oleviin laitoksiin voidaan jälkiasentaa kaasun talteenottojärjestelmä.
b)	Laitoksen hallinta	Tähän sisältyy polttokaasujärjestelmän tasapainottaminen ja edistyneen prosessinhallinnan käyttö.	Sovelletaan yleisesti.

BAT 18. Soihduista ilmaan johdettavien päästöjen vähentämiseksi, kun soihdutusta ei voida välttää, parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa on käyttää yhtä tai molempia seuraavassa esitettyjä menetelmiä.

	Menetelmä	Kuvaus	Soveltaminen
a)	Soihdutuslaitteiden oikea suunnittelu	Muun muassa korkeuden, paineen, höyry-, ilma- tai kaasuvusteisuuden, soihdunkärkien tyyppin (joko suljettu tai suojattu) optimointi savuttoman ja luotettavan toiminnan mahdollistamiseksi ja ylimääräisten kaasujen tehokkaan polttamisen varmistamiseksi.	Sovelletaan uusiin soihtuihin. Soveltavuus saattaa olla rajoitettua olemassa olevissa laitoksissa, koska kunnossapidolle on rajallisesti aikaa huoltopysäytyksissä.
b)	Seuranta ja tallentaminen osana soihdutuksen hallintaa	Soihdutukseen johdettavan kaasun jatkuva seuranta, kaasun virtauksen mittaaminen ja muiden muuttujien (esimerkiksi koostumus, lämpösisältö, avustussuhde, nopeus, poistettavan kaasun virtausnopeus, epäpuhtauspäästöt, kuten NO _x , CO ₂ , hiilivedyt ja melu) arvioiminen. Soihdutustapahtumasta tallennetaan yleensä arvioitu tai mitattu soihdutuskaasun koostumus, arvioitu tai mitattu soihdutuskaasun määrä ja toiminnon pituus. Tallentamisen avulla voidaan kvantifioida päästöt ja mahdollisesti estää tulevat soihdutustapahtumat.	Sovelletaan yleisesti.

5.4 VOC-yhdisteiden hajapäästöt

BAT 19. Ilmaan pääsevien VOC-yhdisteiden hajapäästöjen ehkäisemiseksi tai, jos se ei ole mahdollista, vähentämiseksi parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa on soveltaa jäljempänä mainittujen tekniikoiden yhdistelmää.

	Menetelmä	Soveltaminen
Laitoksen suunnitteluun liittyvät menetelmät		
a)	Mahdollisten päästölähteiden määrän rajoittaminen	Olemassa olevien laitosten toiminnalliset vaatimukset saattavat rajoittaa sovellettavuutta.
b)	Luontaisten prosessinsuojausominaisuuksien maksimointi	
c)	Erittäin tiiviiden laitteiden valinta (ks. kuvaus kohdassa 6.2).	
d)	Huoltotoimintojen helpottaminen varmistamalla mahdollisesti vuotavien laitteiden saavutettavuus	

	Menetelmä	Soveltaminen
Laitoksen/laitteen rakentamiseen, kokoamiseen ja käyttöönottoon liittyvät menetelmät		
e)	Sen varmistaminen, että laitoksen/laitteen rakentamisessa ja koamisessa käytetään tarkkaan määriteltyjä ja kattavia menetelmiä. Tähän sisältyy laippaliitoksen rakenteeseen suunnitellun tiivistepaineen käyttö (ks. kuvaus kohdassa 6.2)	Sovelletaan yleisesti.
f)	Sen varmistaminen, että laitoksen/laitteen käyttöönotto- ja käytöstäpoistomenettelyt ovat yksityiskohtaisia ja suunnitteluvaatimusten mukaisia	

Laitoksen toimintaan liittyvät menetelmät

g)	Varmistetaan laitteiden hyvä huolto ja nopea korvaaminen	Sovelletaan yleisesti.
h)	Riskiperusteisen vuotojen tunnistus- ja korjausohjelman (LDAR) käyttäminen (ks. kuvaus kohdassa 6.2)	
i)	Siinä määrin kuin on järkevää, VOC-yhdisteiden hajupäästöjen ehkäiseminen, niiden kerääminen lähteellä ja käsittely	

Tähän liittyvä tarkkailu on kohdassa BAT 5.

5.5 Hajupäästöt

BAT 20. Hajupäästöjen estämiseksi tai, jos se ei ole mahdollista, niiden vähentämiseksi parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa on tehdä, ottaa käyttöön ja tarkistaa säännöllisesti osana ympäristöjärjestelmää (katso BAT 1) hajunhallinta-suunnitelma, joka sisältää seuraavat osat:

- i) asianmukaiset toimet ja aikataulut sisältävä käytäntö;
- ii) hajunvalvonnan suorittamiskäytäntö;
- iii) havaittuihin hajutapahtumiin vastaamista koskeva käytäntö;
- iv) hajujen ehkäisy- ja vähentämisohjelma, jonka tarkoituksena on määrittää lähde (lähteet); mitata/arvioida hajulle altistuminen; luonnehtia lähteiden vaikutukset; panna täytäntöön päästöjen estämistä ja/tai vähentämistä koskevia toimenpiteitä.

Tähän liittyvä tarkkailu on kohdassa BAT 6.

Soveltaminen

Soveltaminen rajataan tapauksiin, joissa voidaan odottaa aiheutuvan hajuhaittoja ja niitä on todettu aiheutuvan.

BAT 21. Jäteveden keräämisestä ja käsittelystä sekä lietteen käsittelystä aiheutuvien hajupäästöjen estämiseksi tai, jos se ei ole mahdollista, vähentämiseksi parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa on käyttää yhtä seuraavista menetelmistä tai niiden yhdistelmästä:

	Menetelmä	Kuvaus	Soveltaminen
a)	Viipymääjan minimointi	Jäteveden ja lietteen viipymääjan minimointi keräys- ja varastointijärjestelmissä erityisesti anaerobisissa olosuhteissa.	Tätä voidaan mahdollisesti soveltaa vain rajallisesti olemassa oleviin keräys- ja varastointijärjestelmiin.
b)	Kemiallinen käsittely	Kemikaalien käyttö hajuyhdisteiden tuhoamiseksi tai vähentämiseksi (esimerkiksi rikkivedyn hapetus tai saostus).	Sovelletaan yleisesti.
c)	Aerobisen käsittelyn optimointi	Tähän voi sisältyä: i) happipitoisuuden valvonta; ii) ilmastusjärjestelmän säännöllinen huolto; iii) puhtaan hapen käyttö; iv) tankkeihin kertyvän kuonan poisto.	Sovelletaan yleisesti.
d)	Kotelointi	Jäteveden ja lietteen keräys- ja käsittelylaitosten peittäminen tai kotelointi hajukaasujen keräämiseksi lisäkäsittelyä varten.	Sovelletaan yleisesti.
e)	Piipunpääkäsittely	Tähän voi sisältyä: i) biologinen käsittely; ii) lämpöhapetus.	Biologista käsittelyä sovelletaan vain yhdisteisiin, jotka liukenevat helposti veteen ja jotka ovat helposti biologisesti poistettavissa.

5.6 Melupäästöt

BAT 22. Melupäästöjen estämiseksi tai, jos se ei ole mahdollista, niiden vähentämiseksi parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa on laatia ja panna täytäntöön osana ympäristöjärjestelmää melunhallintasuunnitelma (katso BAT 1), joka sisältää seuraavat osat:

- asianmukaiset toimet ja aikataulut sisältävä käytäntö;
- melunvalvonnan suorittamiskäytäntö;
- havaittuihin melutapahtumiin vastaamista koskeva käytäntö;
- melun estämistä ja vähentämistä koskeva ohjelma, jolla pyritään yksilöimään lähde/lähteet, mittaamaan/arvioimaan meluallistusta, luonnehtimaan lähteiden vaikutukset ja panemaan täytäntöön melun estämistä ja/tai vähentämistä koskevia toimenpiteitä.

Soveltaminen

Soveltaminen rajataan tapauksiin, joissa voidaan odottaa aiheutuvan meluhaittoja ja niitä on todettu aiheutuvan.

BAT 23. Melun ehkäisemiseksi tai, jos se ei ole mahdollista, vähentämiseksi, parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa on soveltaa yhtä seuraavista menetelmistä tai niiden yhdistelmästä.

	Menetelmä	Kuvaus	Soveltaminen
a)	Laitteiden ja rakennusten asianmukainen sijainti	Lähteen ja häiriintyvän kohteen välimatkan kasvattaminen ja rakennusten käyttäminen melusuojina.	Olemassa olevissa laitoksissa laitteiden uudelleensijoittelua saattavat rajoittaa tilanpuute tai kohtuuttomat kustannukset.
b)	Toiminnalliset toimenpiteet	Tämä pitää sisällään seuraavaa: i) laitteiden tehostetut tarkastukset ja kunnossapito; ii) suljettujen tilojen ovien ja ikkunoiden sulkeminen, jos mahdollista; iii) laitteiden käytön antaminen kokeen henkilökunnan tehtäväksi; iv) meluisten toimintojen välttämisen yöaikaan, jos mahdollista; v) meluntorjunnan ottaminen huomioon kunnossapitotoissa.	Sovelletaan yleisesti.
c)	Vähän melua aiheuttavat laitteet	Näihin kuuluvat vähän melua aiheuttava kompressorit, pumpput ja soihdut.	Sovelletaan vain uusiin tai korvattuihin laitteisiin.
d)	Meluntorjuntalaitteet	Näihin kuuluvat: i) melun vähentäjät; ii) laitteiden eristäminen; iii) melua aiheuttavien laitteiden kotelointi; iv) rakennusten äänieristäminen.	Sovellettavuutta voivat rajoittaa tilavaatimukset (olemassa olevissa laitoksissa) sekä terveys- ja turvallisuusasiat.
e)	Melunvaimennus	Esteiden asettelu aiheuttajien ja häiriintyvän kohteen väliin (esimerkiksi meluntorjuntaseinät, penkereet ja rakennukset).	Sovelletaan vain olemassa oleviin laitoksiin; koska tämän tekniikan käytön pitäisi olla tarpeetonta uusien laitojen suunnittelun ansiosta. Olemassa olevissa laitoksissa esteiden asettelua saattaa rajoittaa tilanpuute.

6. Tekniikoiden kuvaus

6.1 Jäteveden käsittely

Menetelmä	Kuvaus
Aktiivilieteprosessi	Liuenneiden orgaanisten aineiden biologinen hapetus mikro-organismien metabolismin avulla. Hapekkaissa olosuhteissa (happi lisätty ilmaan tai happena) orgaaniset ainesosat mineralisoituvat hiilidioksidiksi ja vedeksi tai ne muuntuvat muiksi metaboliiteiksi ja biomassaksi (aktiiviliete). Mikro-organismit säilyvät jätevedessä suspensiossa ja koko seos ilmastuu mekaanisesti. Aktiivilieteseos lähetetään erotuslaitokseen, josta liete kierrätetään ilmastusaltaaseen.
Nitrifikaatio/denitrifikaatio	Kaksivaiheinen prosessi, joka yleensä liitetään jäteveden biologisiin käsittelylaitoksiin. Ensimmäinen vaihe on aerobinen nitrifikaatio, jossa mikro-organismit hapetettavat ammoniumin (NH_4^+) välituotteeksi eli nitriitiksi (NO_2^-), joka hapettuu edelleen nitraatiksi (NO_3^-). Sen jälkeen on hapeton denitrifikaatiovaihe, jossa mikro-organismit redusoivat nitraatin kemiallisesti typpikaasuksi.

Menetelmä	Kuvaus
Kemiallinen saostus	Liuenneet epäpuhtaudet muunnetaan liukenemattomaksi yhdisteeksi lisäämällä kemiallisia saostusaineita. Näin muodostunut kiinteä sakka erotellaan myöhemmin selkeyttämällä, ilmaflotaatiolla tai suodattamalla. Tarpeen mukaan erottelun jälkeen voidaan tehdä vielä mikrosuodatus tai ultrasuodatus. Moniarvoisia metalli-ioneja (esimerkiksi kalsium, alumiini, rauta) käytetään fosforin saostuksessa.
Koagulaatio ja saostaminen	Koagulaatiota ja saostamista käytetään erottamaan suspendoituneet kiinteät aineet jätevedestä, ja se tehdään usein peräkkäisissä vaiheissa. Koagulaatio tehdään lisäämällä koaguloivia aineita, joiden varaus on vastakkainen kuin suspendoituneiden kiinteiden aineiden. Saostaminen tehdään lisäämällä polymeerejä siten, että mikroflokkihiukkasten törmäykset saavat ne yhdistymään ja tuottamaan suurempia flokkeja.
Tasaus	Virtausten ja epäpuhtauskuormien tasapainottaminen lopullisen jätevesikäsittelyyn tulevan jäteveden osalta käyttäen puskurisäiliöitä. Tasaus voidaan hajauttaa tai suorittaa käyttämällä muita hallintatekniikoita.
Suodatus	Kiinteiden aineiden erottelu jätevedestä siirtämällä jätevesi huokoisen materiaalin lävitse (esimerkiksi hiekkasuodatus, mikrosuodatus tai ultrasuodatus).
Flotaatio	Kiinteiden tai nestemäisten hiukkasten erottelu jätevedestä kiinnittämällä ne pieniin kaasukupliin (yleensä ilmakupliin). Kelluvat hiukkaset kerääntyvät veden pinnalle ja ne kootaan laahaimilla.
Membraanireaktori	Aktiivilietekäsittelyn ja mebraanisuodatuksen yhdistelmä. Käytetään kahta muunnelmää: a) ulkoinen kierrätyskierto aktiivilietealtaan ja membraanimodulin välillä; ja b) membraanimodulin upottaminen ilmastettuun aktiivilietealtaaseen, jossa päästöt suodatetaan onton kuituvälisenän lävitse, jolloin biomassaa jää altaaseen (tämä muunnelma tarvitsee vähemmän energiaa ja laitosten koko voi olla pienempi).
Neutralisaatio	Jäteveden pH:n mukauttaminen neutraaliksi (noin pH 7) lisäämällä kemikaaleja. Natriumhydroksidia (NaOH) tai kalsiumhydroksidia ($\text{Ca}(\text{OH})_2$) käytetään yleensä pH:n nostamiseen, kun taas rikkihappoa (H_2SO_4), suolahappoa (HCl) tai hiilidioksidia (CO_2) käytetään yleensä pH:n alentamiseen. Neutralisoinnin aikana tietyt aineet voivat saostua.
Selkeytys	Suspendoituneiden hiukkasten ja suspendoituneen materiaalin erottaminen painovoimaan perustuvalla selkeyttämisellä.

6.2 VOC-yhdisteiden hajapäästöt

Menetelmä	Kuvaus
Erittäin tiiviit laitteet	Erittäin tiiviitä laitteita ovat muun muassa — venttiilit, joissa on kaksinkertaiset pakkatiivisteet; — magneettikäyttöiset pumput/kompressorit/sekoittimet; — pumput/kompressorit/sekoittimet, joissa on mekaaniset tiivisteet pakkatiivisteiden sijasta; — erittäin tiiviit tiivisterenkaat (kuten punostiivisteet, kaksoismuhviliitokset) kriittisiin sovelluksiin; — korroosionkestävät laitteet.

Menetelmä	Kuvaus
Vuotojen tunnistus- ja korjausohjelma (LDAR)	Järjestelmällinen toimintatapa VOC-yhdisteiden hajapäästöjen vähentämiseksi tunnistamalla ja sitten korjaamalla tai vaihtamalla vuotavat komponentit. Tällä hetkellä vuotojen tunnistamiseen on käytettävissä haistelumenetelmä (joka on kuvailtu standardissa EN 15446) ja optisia kaasun kuvantamismenetelmiä. Haistelumenetelmä: Ensimmäinen vaihe on tunnistus, jossa käytetään käsikäyttöistä VOC-analysaattoria, joka mittaa laitteen läheisyydessä olevan pitoisuuden (esim. liekki-ionisaation tai valoionisaation avulla). Toisessa vaiheessa komponentti säkitetään, jotta voidaan suorittaa suora mittaus päästön lähteellä. Joskus tämä toinen vaihe korvataan matemaattisilla korrelaatiokäyrillä, jotka perustuvat samanlaisista komponenteista aiemmin tehdyistä lukuisista mittauksista saatuihin tilastollisiin tuloksiin. Optiset kaasun kuvantamistekniikat: Optisessa kuvantamisessa käytetään pieniä ja kevyitä käsikäyttöisiä kameroita, jotka mahdollistavat kaasuvuotojen tosiaikaisen visualisoinnin, jolloin vuodot näkyvät "savuna" videotallentimessa yhdessä kyseisen komponentin tavallisen kuvan kanssa. Näin merkittävät VOC-vuodot voidaan paikantaa helposti ja nopeasti. Aktiiviset järjestelmät tuottavat kuvan takaisin sironneen infrapuna-alueen laservalon avulla, joka heijastetaan komponenttiin ja sen ympäristöön. Passiiviset järjestelmät perustuvat laitteiston ja sen ympäristön luonnolliseen infrapunasäteilyyn.
Lämpöhapetus	Palavien kaasujen ja hajuaineiden hapettaminen jätekaasuvirrassa kuumentamalla epäpuhtausseoksia ilmalla tai hapella itsesyttymislämpötilaa korkeampaan lämpötilaan polttokammiossa ja olosuhteiden ylläpitäminen korkeassa lämpötilassa niin pitkään, että kaasut palavat hiilidioksidiksi ja vedeksi. Lämpöhapetusta kutsutaan myös "poltoksi", "lämpöpoltoksi" tai "hapettavaksi palamiseksi".
Tähän sisältyy laippaliitoksen rakenteeseen suunnitellun kiristysmomentin käyttö	Tämä pitää sisällään seuraavaa: i) sertifioidun korkealaatuisen tiivisterenkaan käyttö (esimerkiksi EN 13555 mukaisesti); ii) suurimman mahdollisen pultinkuormituksen laskeminen (esimerkiksi EN 1591-1 mukaisesti); iii) vaatimukset täyttävän laipan kokoamislaitteen saaminen; iv) pultin kiristystä valvoo pätevä asentaja.
VOC-yhdisteiden hajapäästöjen tarkkailu	Haistelumenettelyä ja optista kaasun kuvantamistekniikkaa kuvataan vuotojen tunnistus- ja korjausohjelman yhteydessä. Laitoksen päästöjen täysimittainen kartoitus ja määrällinen mittaaminen voidaan toteuttaa täydentävien menetelmien, kuten SOF-menetelmän (solar occultation flux) ja DIAL-menetelmän (differential absorption light detection and ranging) asianmukaisella yhdistelmällä. Näitä tuloksia voidaan käyttää kehityssuuntausten arvioimiseen, ristiintarkastukseen ja käynnissä olevan LDAR-ohjelman päivittämiseen/validointiin. SOF-menetelmä (solar occultation flux): Menetelmä perustuu tiettyä maantieteellistä reittiä kohtisuoraan tuulen suuntaan nähden ja VOC-höyryjen läpi kulkevan laajakaistaisen infrapunavalon tai ultraviolettivalon/näkyvän auringonvalon spektrin tallentamiseen ja spektrometriseen Fourier-muunnosanalyysiin. Differentiaaliseen absorptioon perustuva LIDAR-tutka (DIAL): DIAL on laserpohjainen tekniikka, jossa käytetään differentiaaliseen absorptioon perustuvaa LIDAR-tutkaa (light detection and ranging), joka on radioaaltoihin perustuvan ääntä käyttävän RADAR-tutkan optinen vastine. Tekniikka perustuu lasersädepulssien takaisinsirontaan ilmakehässä olevista aerosoleista ja teleskoopilla kerättävän palaavan valon spektriominaisuuksien analysointiin.

KOMISSION TÄYTÄNTÖÖNPANOPÄÄTÖS (EU) 2016/903,**annettu 8 päivänä kesäkuuta 2016,****permetriinillä kyllästetystä hevosten elinpiirissä esiintyvien hyönteisten torjuntaan tarkoitettusta loimesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 528/2012 3 artiklan 3 kohdan nojalla****(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)**

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen,

ottaa huomioon biosidivalmisteiden asettamisesta saataville markkinoilla ja niiden käytöstä 22 päivänä toukokuuta 2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 528/2012 ⁽¹⁾, ja erityisesti sen 3 artiklan 3 kohdan,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Irlanti pyysi 21 päivänä syyskuuta 2015 komissiota päättämään asetuksen (EU) N:o 528/2012 3 artiklan 3 kohdan nojalla, onko markkinoille saatettava hyönteisten (paarmojen ja pistokärpästen) torjuntaan tarkoitettu loimi biosidivalmiste tai käsitelty esine tai ei kumpikaan.
- (2) Irlannin toimittamien tietojen mukaan loimi koostuu kahdesta erillisestä kangaskerroksesta, joista ulompi on kyllästetty permetriinillä ja sisempi kyllästämätön kerros suojaa hevosen ihoa suoralta kosketukselta kyllästettyyn kankaaseen. Permetriinin käytön on ilmoitettu parantavan loimen hevoselle antamaa fyysistä suojaa hyönteisiä vastaan, sillä hyönteinen kuolee laskeuduttuaan loimen ulkopinnalle.
- (3) Loimen on tarkoitus suojata hyönteisiltä, jotka vastaavat asetuksen (EU) N:o 528/2012 3 artiklan 1 kohdan g alakohdassa esitettyä haitallisen eliön määritelmää, koska niillä voi olla haitallinen vaikutus eläimiin tai ihmisiin.
- (4) Saman asetuksen 3 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetään, että haitallisen eliön tuhoaminen, torjuminen, haitattomaksi tekeminen, vaikutusten estäminen tai muunlainen rajoittaminen on biosidina toimimista.
- (5) Loimi täyttää asetuksen (EU) N:o 528/2012 3 artiklan 2 kohdan c alakohdassa säädetyn esineen määritelmän, koska sillä on erityinen muoto, pinta tai rakenne, joka määrittää sen käyttötarkoitusta enemmän kuin sen kemiallinen koostumus.
- (6) Loimi täyttää asetuksen (EU) N:o 528/2012 3 artiklan 1 kohdan l alakohdassa säädetyn käsitellyn esineen määritelmän, koska siihen on tarkoituksellisesti sisällytetty permetriiniä hevosten elinpiirissä esiintyvien hyönteisten torjuntaa varten.
- (7) Sen vuoksi on välttämätöntä vahvistaa, onko unionin ohjeiden ⁽²⁾ mukaan loimen ensisijaisena tarkoituksena toimia biosidina vai ei, jotta voidaan määritellä, onko loimi käsitelty esine vai biosidivalmiste.
- (8) Koska i) hevosen elinpiirissä esiintyvät hyönteiset eivät ole loimelle vahingollisia; ii) permetriinipitoisuus loimessa on verrattavissa biosidivalmisteiden pitoisuuksiin ja se on korkeampi kuin pitoisuus, jota käytetään keratiinia syövien tekstiilituholaisten torjuntaan ⁽³⁾; iii) permetriinin toimintatapa loimessa on samanlainen kuin biosidivalmisteiden; iv) loimen tuotetiedoissa loimen toimimiselle hyönteisiä karkottavana biosidina asetetaan ensisijainen merkitys ja painoarvo ennen sen muita tehtäviä (erityisesti sen tarjoama suoja kylmää ja UV-säteitä vastaan), loimen ensisijaisena tarkoituksena voidaan näin ollen pitää toimimista biosidina ja sen voidaan katsoa vastaavan asetuksen (EU) N:o 528/2012 3 artiklan 1 kohdan a alakohdassa esitettyä biosidivalmisteiden määritelmää.

⁽¹⁾ EUVL L 167, 27.6.2012, s. 1.

⁽²⁾ Käsiteltyjä esineitä koskevien ohjeiden usein kysytty kysymykset (kysymys 11) ovat saatavilla osoitteessa <https://circabc.europa.eu/w/browse/d7363efd-d8fb-43e6-8036-5bcc5e87bf22>

⁽³⁾ Assessment report of the evaluation of the active substance permethrin for product-type 18 (kohta 2.1.2.1. Field of use envisaged/ Function and organism(s) to be controlled) saatavilla verkkosivulla http://dissemination.echa.europa.eu/Biocides/ActiveSubstances/1342-18/1342-18_Assessment_Report.pdf.

- (9) Asetuksen (EU) N:o 528/2012 2 artiklan 2 kohdan mukaisesti on tärkeää selvittää, voiko loimi kuulua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/82/EY ⁽¹⁾ soveltamisalaan, jos se vastaa kyseisen direktiivin 1 artiklan 2 kohdassa esitettyä eläinlääkkeen määritelmää.
- (10) Koska loimea ei ole tarkoitettu käytettäväksi hyönteismyrkkinä eikä sitä käytetä elintoimintojen palauttamiseksi, korjaamiseksi tai muuttamiseksi farmakologisen, immunologisen tai metabolisen vaikutuksen avulla taikka sairauden syyn selvittämiseksi hevosilla ja sen ei ole ilmoitettu olevan tarkoitettu hevosen sairauden hoitoon tai ehkäisyyn vaan hevosta mahdollisesti häiritsevien hyönteisten karkottamiseen, loimi ei täytä direktiivin 2001/82/EY 1 artiklan 2 kohdassa esitettyä eläinlääkkeen määritelmää, joten se kuuluu asetuksen (EU) N:o 528/2012 soveltamisalaan.
- (11) Asetuksen (EU) N:o 528/2012 liitteessä V määritelty valmisteryhmä 18 sisältää valmisteet, joita käytetään niveljalkaisten (esimerkiksi hyönteisten, hämähäkkieläinten ja äyriäisten) torjuntaan muilla keinoin kuin karkottamalla tai houkuttamalla, joten loimen on katsottava kuuluvan valmisteryhmään 18. Koska permetriini ei ole arvioitavana eikä sitä ole hyväksytty käytettäväksi biosidivalmisteiden valmisteryhmässä 19 ⁽²⁾, ei voida esittää väitettä, että loimi toimisi karkotteena.
- (12) Tässä päätöksessä säädetty toimenpiteet ovat pysyvän biosidivalmistekomitean lausunnon mukaiset,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Permetriinillä kyllästetty hevosten elinpiirissä esiintyvien hyönteisten torjuntaan muilla keinoin kuin karkottamalla tai houkuttamalla tarkoitettu loimi katsotaan asetuksen (EU) N:o 528/2012 3 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaiseksi biosidivalmisteksi, ja se kuuluu kyseisen asetuksen liitteessä V määriteltyyn valmisteryhmään 18.

2 artikla

Tämä päätös tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tehty Brysselissä 8 päivänä kesäkuuta 2016.

Komission puolesta
Puheenjohtaja
Jean-Claude JUNCKER

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/82/EY, annettu 6 päivänä marraskuuta 2001, eläinlääkkeitä koskevista yhteisön säännöistä (EYVL L 311, 28.11.2001, s. 1).

⁽²⁾ Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 1090/2014, annettu 16 päivänä lokakuuta 2014, permetriinin hyväksymisestä vanhana tehoaineena käytettäväksi biosidivalmisteissa valmisteryhmissä 8 ja 18 (EUVL L 299, 17.10.2014, s. 10).

KOMISSION TÄYTÄNTÖÖNPANOPÄÄTÖS (EU) 2016/904,**annettu 8 päivänä kesäkuuta 2016,****käsien desinfiointiin käytettävistä 2-propanolia sisältävistä valmisteista Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 528/2012 3 artiklan 3 kohdan mukaisesti****(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)**

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen,

ottaa huomioon biosidivalmisteiden asettamisesta saataville markkinoilla ja niiden käytöstä 22 päivänä toukokuuta 2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 528/2012 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 3 artiklan 3 kohdan,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Asetuksen (EU) N:o 528/2012 41 artiklassa tarkoitetun unionin lupaa koskevan menettelyn mukaisen hakemuksen yhteydessä Saksa pyysi 3 päivänä joulukuuta 2015 komissiota päättämään kyseisen asetuksen 3 artiklan 3 kohdan nojalla, ovatko ryhmän muodostavat käyttövalmiit 2-propanolia sisältävät valmisteet, jäljempänä 'tarkasteltavat valmisteet', jotka on saatettu markkinoille käytettäväksi käsien desinfiointiin, mukaan luettuna tässä tapauksessa käsien desinfiointi leikkausten yhteydessä, ja jotka on tarkoitettu hyväksyä kyseisen asetuksen 3 artiklan 1 kohdan s alakohdassa määriteltynä biosidivalmisteperheenä, biosidivalmisteita.
- (2) Saksa katsoi, että tarkasteltavat valmisteet ovat Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/83/EY ⁽²⁾ mukaisesti lääkkeitä sillä perusteella, että kyseisten valmisteiden aiotuista käyttötarkoituksista käy ilmi, että niillä on tarkoitus ehkäistä tauteja ihmisissä, koska niitä voidaan käyttää tiloissa ja tilanteissa, joissa desinfiointia suositellaan lääketieteellisesti. Saksan mukaan näin on erityisesti silloin, kun terveydenhuollon ammattihenkilöt käyttävät kyseisiä valmisteita leikkausta edeltävissä hoitotoimenpiteissä ehkäistäkseen riskin mikro-organismien siirtymisestä leikkaushaavaan.
- (3) Tarkasteltavilla valmisteilla on tarkoitus torjua erinäisiä bakteereja, viruksia ja sieniä, jotka vastaavat asetuksen (EU) N:o 528/2012 3 artiklan 1 kohdan g alakohdassa esitettyä "haitallisen eliön" määritelmää, koska niillä voi olla haitallinen vaikutus ihmisiin.
- (4) Koska minkä tahansa haitallisen eliön tuhoaminen, torjuminen, haitattomaksi tekeminen, vaikutusten estäminen tai muunlainen rajoittaminen on biosidina toimimista, kyseiset valmisteet vastaavat kyseisen asetuksen 3 artiklan 1 kohdan a alakohdassa esitettyä biosidivalmisteen määritelmää.
- (5) Asetuksen (EU) N:o 528/2012 2 artiklan 2 kohdan mukaisesti on tärkeää selvittää, voivatko valmisteet kuulua direktiivin 2001/83/EY soveltamisalaan, jos ne vastaavat kyseisen direktiivin 1 artiklan 2 kohdassa esitettyä lääkkeen määritelmää.
- (6) Jos valmisteet on tarkoitettu ainoastaan pienentämään mikro-organismien määrää käsissä ja siihen liittyvää riskiä mikro-organismien siirtymisestä mahdollisesti kontaminoituneista käsistä eikä niitä käytetä elintoimintojen palauttamiseksi, korjaamiseksi tai muuttamiseksi farmakologisen, immunologisen tai metabolisen vaikutuksen avulla eikä ihmisen sairauden syyn selvittämiseksi eikä niiden ole ilmoitettu olevan tarkoitettu ihmisen sairauden hoitoon tai ehkäisyyn, valmisteet eivät vastaa direktiivin 2001/83/EY 1 artiklan 2 kohdassa esitettyä lääkkeen määritelmää vaan kuuluvat sen vuoksi asetuksen (EU) N:o 528/2012 soveltamisalaan.
- (7) Asetuksen (EU) N:o 528/2012 liitteessä V määritelty valmisteryhmä 1 sisältää ihmisten hygienian hoitoon käytettävät valmisteet, joita käytetään ihmisen iholle tai päänahalle tai kosketuksissa ihmisen ihoon tai päänahkaan ensisijaisena tarkoituksena ihon tai päänahan desinfiointi, joten tarkasteltavat valmisteet kuuluvat valmisteryhmään 1.

⁽¹⁾ EUVL L 167, 27.6.2012, s. 1.

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/83/EY, annettu 6 päivänä marraskuuta 2001, ihmisille tarkoitettuja lääkkeitä koskevista yhteisön säännöistä (EYVL L 311, 28.11.2001, s. 67).

(8) Tässä päätöksessä säädetyt toimenpiteet ovat pysyvän biosidivalmistekomitean lausunnon mukaiset,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Käsien desinfiointiin, mukaan luettuna tässä tapauksessa käsien desinfiointi leikkausten yhteydessä, mikro-organismien siirtymisen riskin lieventämiseksi tarkoitettuja 2-propanolia sisältäviä valmisteita on pidettävä asetuksen (EU) N:o 528/2012 3 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti biosidivalmisteina, ja niiden on katsottava kuuluvan kyseisen asetuksen liitteessä V määriteltyyn valmisteryhmään 1.

2 artikla

Tämä päätös tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tehty Brysselissä 8 päivänä kesäkuuta 2016.

Komission puolesta
Puheenjohtaja
Jean-Claude JUNCKER

III

(Muut säädökset)

EUROOPAN TALOUSALUE

EFTAn VALVONTAVIRANOMAISEN PÄÄTÖS

N:o 110/15/KOL,

annettu 8 päivänä huhtikuuta 2015,

Innovation Norwayn Finnfjord AS:lle myöntämän 16 miljoonan Norjan kruunun lisätuen toteamisesta yhteismarkkinoille soveltumattomaksi (Norja) [2016/905]

(ei-luottamuksellinen versio) (*)

EFTAN VALVONTAVIRANOMAINEN, JÄLJEMPÄNÄ 'VALVONTAVIRANOMAINEN', joka

ottaa huomioon Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'ETA-sopimus', ja erityisesti sen 61 artiklan ja pöytäkirjan 26,

ottaa huomioon EFTAn jäsenvaltioiden välisen, valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamista koskevan sopimuksen, jäljempänä 'valvontaviranomaisesta ja tuomioistuimesta tehty sopimus', ja erityisesti sen 24 artiklan,

ottaa huomioon valvontaviranomaisesta ja tuomioistuimesta tehdyn sopimuksen pöytäkirjan 3, jäljempänä 'pöytäkirja 3', ja erityisesti sen II osan 7 artiklan 5 kohdan,

sekä katsoo seuraavaa:

I TOSISEIKAT

1. Menettely

- (1) Vuonna 2011 Finnfjord AS:lle, jäljempänä 'Finnfjord', myönnettiin 175 miljoonaa Norjan kruunua valtiontukea energiarahasto-ohjelmasta (ks. jäljempänä) energian talteenottojärjestelmän rakentamiseksi yrityksen ferropiinin tuotantolaitokselle. Tuen myöntäminen hyväksyttiin valvontaviranomaisen päätöksellä N:o 39/11/KOL ⁽¹⁾.
- (2) Marraskuussa 2012 alkaneen ilmoitusta edeltävän yhteydenpitovaiheen jälkeen Norjan viranomaiset ilmoittivat 26 päivänä kesäkuuta 2013 päivätyllä kirjeellä Innovation Norwayn, jäljempänä 'IN', Finnfjordille myöntämästä lisätuesta pöytäkirjassa 3 olevan I osan 1 artiklan 3 kohdan mukaisesti ⁽²⁾. Tämä päätös koskee edellä mainittua toimenpidettä.

(*) Tässä päätöksen ei-luottamuksellisessa versiossa salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluva tieto on poistettu. Jos tietoja on poistettu, tämä on merkitty hakasulkein [...]. Tarvittaessa on ilmoitettu poistettujen lukujen vaihteluväli.

⁽¹⁾ EUVL C 278, 22.9.2011, s. 6, ja ETA-täydennysosa N:o 51, 22.9.2011, s. 1.

⁽²⁾ Tapahtumat N:o 676810, 676812, 676814–676816, 676819, 676822, 676823, 676825–676827, 676829 ja 676832–676834.

- (3) Valvontaviranomainen pyysi Norjan viranomaisilta lisätietoja 5 päivänä heinäkuuta 2013 päivätyllä kirjeellä ⁽¹⁾. Norjan viranomaiset vastasivat 19 päivänä elokuuta 2013 päivätyllä kirjeellä ⁽²⁾. Valvontaviranomainen pyysi lisätietoja 28 päivänä elokuuta 2013 päivätyllä kirjeellä ⁽³⁾. Norjan viranomaiset vastasivat 18 päivänä syyskuuta 2013 päivätyllä kirjeellä ⁽⁴⁾. Valvontaviranomainen ilmoitti 13 päivänä marraskuuta 2013 päivätyllä kirjeellä ⁽⁵⁾, että se oli tehnyt päätöksen N:o 445/13/KOL ilmoitetun toimenpiteen muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisesta.
- (4) Norjan viranomaiset esittivät päätöstä koskevat huomautuksensa sähköpostitse 21 päivänä helmikuuta 2014 ⁽⁶⁾. Norjan viranomaisten ja Finnfiordin kanssa käytyjen luottamuksellisia tietoja koskevien pitkien keskustelujen jälkeen päätös julkaistiin *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* ja sen ETA-täydennysosassa ⁽⁷⁾ 10 päivänä huhtikuuta 2014. Finnfiord oli ainoa kolmas osapuoli, joka jätti huomautuksia ⁽⁸⁾. Huomautukset välitettiin Norjan viranomaisille 13 päivänä toukokuuta 2014 päivätyllä kirjeellä ⁽⁹⁾. Norjan viranomaiset esittivät huomautuksia kolmannen osapuolen huomautuksiin 6 päivänä kesäkuuta 2014 päivätyllä kirjeellä ⁽¹⁰⁾. Finnfiord toimitti lisähuomautuksia sähköpostitse 25 päivänä syyskuuta 2014 ⁽¹¹⁾. Valvontaviranomainen pyysi Finnfiordilta lisätietoja sähköpostitse 8 päivänä lokakuuta 2014 ⁽¹²⁾. Finnfiord vastasi sähköpostitse 24 ja 27 päivänä lokakuuta 2014 ⁽¹³⁾. Lisähuomautukset ja lisätieto välitettiin Norjan viranomaisille 27 päivänä lokakuuta 2014 päivätyllä kirjeellä ⁽¹⁴⁾. Norjan viranomaiset vastasivat 12 päivänä marraskuuta 2014 päivätyllä kirjeellä ⁽¹⁵⁾. Marraskuun 2014 ja tammikuun 2015 välisenä aikana valvontaviranomainen oli sähköpostitse ja puhelimitse epävirallisesti yhteydessä Norjan viranomaisiin ja Finnfiordin.

2. Ilmoitettu toimenpide – 16 miljoonan Norjan kruunun avustus

- (5) Ilmoitettu toimenpide on 16 miljoonan Norjan kruunun suora avustus IN:ltä Finnfiordille. Sen tarkoitus on kattaa osa hankkeen kustannusten noususta [680–720] miljoonasta Norjan kruunusta [noin 800] miljoonaan Norjan kruunuun.
- (6) IN ilmoitti Finnfiordille päätöksestään myöntää ilmoitettu avustus 10 päivänä joulukuuta 2012 päivätyllä kirjeellä.

3. Lainat IN:ltä ja SNN:ltä

- (7) IN on selventänyt, että Finnfiord tarvitsi [80–95] miljoonan Norjan kruunun lisärahoituksen saattaakseen energian talteenottohankkeen päätökseen. Myönnetty 16 miljoonaa Norjan kruunua kattoivat siten ainoastaan osan kustannusten noususta.
- (8) IN myönsi Finnfiordille 18 miljoonan Norjan kruunun lainan samaan aikaan 16 miljoonan Norjan kruunun suoran avustuksen kanssa. Tuohon aikaan Finnfiord oli lainannut IN:ltä jo 100 miljoonaa Norjan kruunua samaa hanketta varten. Näistä lainoista ei ole ilmoitettu valvontaviranomaiselle. IN katsoo, että ne on myönnetty markkinaehdoin, eivätkä ne sen vuoksi ole ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohdan tarkoittamaa valtiontukea.
- (9) Samaa aikaan kun Finnfiord sai IN:ltä 18 miljoonan Norjan kruunun lainan, se sai myös [45–60] miljoonan Norjan kruunun lainan Sparebank 1 Nord-Norge -rahoituslaitokselta, jäljempänä 'SNN'. SNN:n Finnfiordille hankkeen yhteydessä myöntämät lainat olivat yhteensä [300–325] miljoonaa Norjan kruunua.
- (10) Yhteensä nämä 16 miljoonan Norjan kruunun suora avustus sekä 18 miljoonan ja [45–60] miljoonan Norjan kruunun lainat kattoivat [80–95] miljoonan Norjan kruunun kustannusten nousun.

⁽¹⁾ Tapahtuma N:o 677212.

⁽²⁾ Tapahtumat N:o 680603–680605 ja 680866–680868.

⁽³⁾ Tapahtuma N:o 681073.

⁽⁴⁾ Tapahtumat N:o 683806, 683807, 683809, 683810, 683813, 683814, 683817 ja 683819.

⁽⁵⁾ Tapahtuma N:o 686086.

⁽⁶⁾ Tapahtuma N:o 700230.

⁽⁷⁾ EUVL C 108, 10.4.2014, s. 2, ja ETA-täydennysosa N:o 22, 10.4.2014, s. 19.

⁽⁸⁾ Finnfiordilta saatu päivämätön kirje, jonka valvontaviranomainen kirjasi saapuneeksi 16. huhtikuuta 2014 (tapahtuma N:o 705906).

⁽⁹⁾ Tapahtuma N:o 708022.

⁽¹⁰⁾ Tapahtuma N:o 710453.

⁽¹¹⁾ Tapahtumat N:o 723413–723421 ja 723424.

⁽¹²⁾ Tapahtuma N:o 725001.

⁽¹³⁾ Tapahtumat N:o 726975–726980 ja 726985.

⁽¹⁴⁾ Tapahtuma N:o 726981.

⁽¹⁵⁾ Tapahtuma N:o 729928.

4. Innovation Norway, jäljempänä 'IN'

- (11) IN on julkisyhteisö, joka on perustettu sitä koskevilla lailla ⁽¹⁾. Sen omistavat Norjan valtio paikallishallinto- ja aluekehitysministeriön kautta (51 prosenttia) ja kaikki 19 Norjan lääninviranomaista (49 prosenttia). IN rahoitetaan julkisista varoista.

5. Enova SF, jäljempänä 'Enova'

- (12) Enova SF, jäljempänä 'Enova', on Norjan valtion öljy- ja energiaministeriön kautta kokonaan omistama yritys ⁽²⁾. Enova on vastuussa energiarahasto-ohjelman hallinnoinnista. Energiarahasto-ohjelma on ympäristön-suojelun tukemiseen tarkoitettu valtiontukiohjelma, joka on hyväksytty valvontaviranomaisen päätöksellä N:o 125/06/KOL ⁽³⁾ ja N:o 248/11/KOL ⁽⁴⁾. Enova rahoitetaan julkisista varoista.
- (13) Osana energiarahasto-ohjelmaa Enova järjestää tukikilpailuja, joissa parhaiten menestyvillä hankkeilla on paras energiatalos Norjan kruunua kohden ⁽⁵⁾.

6. Energian talteenottohankkeen valmistuminen ja Enovan myöntämän tuen viimeisen erän maksaminen

- (14) Enova maksaa viimeisen 20 prosenttia yksittäisestä tukitoimenpiteestä vasta, kun se on hyväksynyt lopullisen hankekertomuksen ⁽⁶⁾. Finn fjordin lehdistötiedotteen ⁽⁷⁾ mukaan energian talteenottojärjestelmä oli käytössä 30 päivänä lokakuuta 2012. Enova hyväksyi Finn fjordin loppukertomuksen 22 päivänä marraskuuta 2012. Enova maksoi viimeisen 35 miljoonan Norjan kruunun tukierän (20 prosenttia tuen kokonaismäärästä, joka oli 175 miljoonaa Norjan kruunua) 23 päivänä marraskuuta 2012.

7. Tuensaaja – Finn fjord AS, jäljempänä 'Finn fjord'

- (15) Finn fjord on perheyritys ja osakeyhtiö. Tuen kohteena oleva tuotantolaitos sijaitsee Finnsnesissä, Tromssan läänissä, joka on Norjan toiseksi pohjoisin lääni.

8. Kustannusten kasvu

- (16) Ilmoituksessa, joka johti 9 päivänä helmikuuta 2011 annettuun valvontaviranomaisen päätökseen N:o 39/11/KOL Enovan Finn fjordille myöntämään 175 miljoonan Norjan kruunun tuen hyväksymisestä energian talteenottohankkeen budjetiksi arvioitiin 511,66 miljoonaa Norjan kruunua. Tuki myönnettiin jäähdytysjärjestelmän korvaamiseen energian talteenottoyksiköllä. Tavoitteena oli tuottaa vuosittain 224 gigawattituntia sähköä ja kerätä 125 gigawattituntia (GWh) prosessihöyryä. Arvioitu vuotuinen energiantuotanto oli täten 349 GWh.
- (17) Käsiteltävänä olevan ilmoituksen mukaan talousarvio oli helmikuuhun 2011 mennessä kasvanut 190 miljoonaa Norjan kruunua 511,66 miljoonasta Norjan kruunusta 700 miljoonaan Norjan kruunuun. Tästä merkittävästä kasvusta huolimatta Finn fjordin hallitus päätti 7 päivänä helmikuuta 2011 jatkaa hanketta. Finn fjord ei tuolloin hakenut lisää tukea. Ilmoitettua tukea ei ole myöskään tarkoitettu kattamaan kustannusten nousua, joka johti 700 miljoonan Norjan kruunun arvioon.
- (18) Kustannusten nousu johtui suurelta osin Finn fjordin päätöksestä keskittyä pelkästään sähkön tuottamiseen höyryn avulla (sen sijaan, että kerättäisiin prosessihöyryä) hankkimalla voimakkaampi höyryturbiini. Turbiini tilattiin 7 päivänä tammikuuta 2011. Oikeudellisesti sitova sopimus turbiinista tehtiin 23 päivänä helmikuuta 2011. Finn fjord ilmoitti Enovalle 16 päivänä helmikuuta 2011 päivätyllä kirjeellä, että se oli tilannut tehokkaamman turbiinin, joka tuottaa vuosittain 344,5 gigawattituntia sähköenergiaa. Tämä suurempi sähköenergian tuotanto oli siten lähes sama kuin arvioitu 349 gigawattitunnin kokonaistuotanto sähköä ja höyryä. Tämän perusteella Finn fjord pyysi, että höyryn tuotanto jätetään pois tuetusta hankkeesta. Enova hyväksyi hankkeen muuttamisen 17 päivänä helmikuuta 2011 päivätyllä kirjeellä.

⁽¹⁾ LOV 2003-12-19-130 Lov om Innovasjon Norge.

⁽²⁾ Norjaksi: Statsforetak. Enova toimii valtion yrityksistä 30 päivänä elokuuta 1991 annetun lain nro 71 mukaisesti.

⁽³⁾ EFTAn valvontaviranomaisen päätös N:o 125/06/KOL, tehty 3 päivänä toukokuuta 2006, Norjan energiarahastosta (Norja) EUVL L 189, 17.7.2008, s. 36, ja ETA-täydennysosa N:o 43, 17.7.2008, s. 1.

⁽⁴⁾ EUVL C 314, 27.10.2011, s. 4, ja ETA-täydennysosa N:o 58, 27.10.2011, s. 2.

⁽⁵⁾ Kilpailua energiarahasto-ohjelman alaisuudessa myönnettävästä tuesta on kuvattu valvontaviranomaisen päätöksen N:o 248/11/KOL (mainittu edellä), 27–36 kohdassa.

⁽⁶⁾ Ks. valvontaviranomaisen päätös N:o 248/11/KOL (mainittu edellä), 37 kohta.

⁽⁷⁾ Saatavilla Finn fjordin verkkosivustolla: http://www.finnfjord.no/weve_got_the_power

- (19) Koko hankkeen ajan Finnford toimitti Enovalle raportteja hankkeen edistymisestä. Finnford viittasi 30 päivänä huhtikuuta 2012 päivättyssä kertomuksessaan edelleen kasvaviin kustannuksiin, jotka liittyivät turbiinirakennukseen, höyry- ja kondenssiputkiin sekä ojiin. Lisäkustannukset olivat yhteensä noin 5 miljoonaa Norjan kruunua. Finnford pyrki edelleen pitämään hankkeen kokonaiskustannukset alkuperäisen arvion, 700 miljoonan Norjan kruunun, alapuolella.
- (20) Edistymistä käsittelevässä kertomuksessaan, joka on päivätty 29 päivänä kesäkuuta 2012, kokonaiskustannusarvio pysyi 700 miljoonassa Norjan kruunussa. Tuolloin kuitenkin arvioitiin, että hankkeesta aiheutuisi lisäksi [5–10] miljoonan Norjan kruunun lisäkustannukset. Kustannusten noususta keskusteltiin Finnfordin hallituksen kokouksessa 19 päivänä kesäkuuta 2012. Norjan viranomaiset eivät ole selvittäneet, miksi kokonaiskustannusten kasvu [10–15] Norjan kruunulla ([...]) ei johtanut 700 miljoonan Norjan kruunun kokonaiskustannusarvion oikaisuun 29 päivänä kesäkuuta 2012 päivättyssä edistymiskertomuksessa.
- (21) Norjan viranomaiset ovat kertoneet, että Finnford kävi jossakin vaiheessa keväällä 2012 epävirallisia keskusteluja Enovan kanssa saadakseen lisätukea hankkeen kustannusten nousun kattamiseksi. Epävirallisen yhteydenpidon jälkeen Finnford jätti 5 päivänä heinäkuuta 2012 virallisen lisätukianomuksen Enovalle. Tuolloin Finnford oli tarkistanut hankkeen kokonaiskustannukset ja arvioinut niiden suuruudeksi [730–760] miljoonaa Norjan kruunua.
- (22) Valvontaviranomaiselle toimitetut tiedot osoittavat, että saatuaan 31 heinäkuuta 2012 valmiiksi tarkistetun talousarvion Finnfordin oli todettava, että hankkeesta aiheutuisi lisäkustannuksia ja että kokonaiskustannusarvio olisi [740–800] miljoonaa Norjan kruunua. Lisäkustannukset aiheutuivat muutoksista olemassa oleviin koneisiin, kolmeen olemassa olevaan uniiniin ja savuhormeihin sekä turbiini- ja muissa rakennuksissa tehdyistä asennustöistä, ennakoitua pitemmistä tuotantovajeista sekä töiden ja asennustöiden viimeistelyistä. Finnford pyysi lisätukea Enovalta varmistaakseen, että hanke täyttäisi sisäiset kannattavuusvaatimukset. Finnford selvitti syitä kustannusten nousuun 12 päivänä syyskuuta 2012 päivättyssä edistymiskertomuksessa.
- (23) Elokuun 2012 alussa Finnford keskusteli Enovan kanssa epävirallisesti mahdollisuudesta lykätä kolmatta uunin ja luokitella se erilliseksi hankkeeksi, jotta yritys voisi hakea lisää tukea Enovalta sillä perusteella, että kyseessä on uusi hanke.
- (24) Enova hylkäsi tukihakemuksen 20 päivänä elokuuta 2012 päivättyllä kirjeellä.
- (25) Kun Finnfordin hallitus kokoontui 25 päivänä syyskuuta 2012, kokonaiskustannusarvio oli asetettu [noin 800] miljoonaa Norjan kruunuun. Tässä kokouksessa Finnfordin hallitus tarkasteli seuraavia kolmea vaihtoehtoa menettelytapaa:
- i) Hankkeen loppuunsaattaminen rahoittamalla kustannusten nousu yhtiön kassavirrasta.
 - ii) Kolmannen uunin töiden lykkääminen, sen luokittelu erilliseksi hankkeeksi ja lisätuen anominen Enovalta.
 - iii) [80–95] miljoonan Norjan kruunun lisärahoituksen saaminen Enovalta (tuki), SNN:ltä (laina) ja IN:ltä (laina ja tuki) hankkeen loppuunsaattamiseksi.
- (26) Johtokunta päätti toimia kolmannen vaihtoehdon mukaisesti.
- (27) IN on toimittanut valvontaviranomaiselle otteen hallituksen kokouksen pöytäkirjasta koskien kolmatta menettelytapaa. Lisäavun pyytämisestä Enovalta ja IN:ltä otteessa mainitaan seuraavaa:

"Mahdolliset avustukset/lainat Enovalta ja [IN:ltä] käytetään suoraan [SNN:ltä] saadun maksuvalmiuslainan lyhentämiseen" (¹).

(¹) Norjan viranomaisten 18 päivänä syyskuuta 2013 päivätty kirje (tapahtuma nro 683806). Norjankielinen alkuteksti: "Eventuelle tilskudd/lån fra Enova og Innovasjon Norge, vil gå til direkte reduksjon av omsøkte likviditetslån."

- (28) IN:n mukaan hallitus tuli siihen tulokseen, että ensimmäinen menettelytapa tarkoittaisi käytännössä sitä, että hanke rahoitettaisiin Finnfjordin velkojen kustannuksella, mikä ei olisi oikeudellisesti suositeltavaa, eikä se olisi pitkällä aikavälillä kestävä ratkaisu. Lisäksi IN:n mukaan hallitus ei pitänyt toista vaihtoehtoa toteuttamiskelpoisena menettelytapana, koska se katsoi, että kolmannen uunin töiden lykkääminen olisi kohtuuttoman kallista.
- (29) Vastauksissaan valvontaviranomaisen päätökseen aloittaa muodollinen tutkintamenettely Norjan viranomaiset selvensivät, että lopulliset kokonaiskustannukset olivat [noin 800] miljoonaa Norjan kruunua. Norjan viranomaiset eivät ole täsmentäneet, milloin tämä on lopullisesti vahvistettu.

9. Yleiskatsaus kustannusten nousuun

Päivämäärä, tapahtuma	Alustava talousarvio, miljoonaa Norjan kruunua
Alkuperäinen talousarvio sellaisena kuin se on kuvattu 9.2.2011 tehdyssä päätöksessä N:o 39/11/KOL	511,66
7. helmikuuta 2011, Finnfjordin hallituksen kokous	[680–720]
5.7.2012, Finnfjord pyytää Enovalta lisätukea	[730–760]
31.7.2012, Finnfjordin tarkistettu talousarvio	[740–790]
25.9.2012, Finnfjordin hallituksen kokous	[740–790]
Lopulliset kustannukset yhteensä	[noin 800]

10. IN:n tuen myöntäminen ja [80–95] miljoonan Norjan kruunun tukipaketti

- (30) Finnfjord aloitti 28 päivänä elokuuta 2012 epävirallisen keskustelun IN:n ja SNN:n kanssa saadakseen [80–95] miljoonan Norjan kruunun lisärahoituksen hankkeen loppuunsaattamiseksi.
- (31) Finnfjord haki virallisesti lisälainaa SNN:ltä 1 päivänä lokakuuta 2012 päivätyllä kirjeellä. Finnfjord haki uusia lainoja ja avustuksia IN:ltä 11 päivänä lokakuuta 2012 määrittelemättä tarkkaa tukisummaa.
- (32) Näyttää siltä, että SNN on ennen lokakuun 2012 puoliväliä tarjonnut Finnfjordille [80–95] Norjan kruunun lainaa. SNN tarjouksen ehtona oli kuitenkin vakuus, joka olisi vaikuttanut kielteisesti IN:n olemassa olevan lainan vakuuteen⁽¹⁾. IN ei hyväksynyt tätä ratkaisua. Finnfjord, SNN ja IN neuvottelivat sen sijaan seuraavan [80–95] miljoonan Norjan kruunun rahoituspaketin:
- i) 16 miljoonaan Norjan kruunun tuki IN:ltä.
 - ii) Lyhytaikainen 18 miljoonan Norjan kruunun laina IN:ltä [5–9] prosentin korolla (muutettavissa IN:n riskilainapolitiikan mukaisesti), vakuudellinen samoin ehdoin kuin IN:n aikaisemmin myöntämä 100 miljoonan Norjan kruunun laina.
 - iii) Lyhytaikainen [45–60] miljoonan Norjan kruunun laina SNN:ltä [...] kuukauden NIBOR-korolla⁽²⁾ + [300–600] korkopistettä, vakuudellinen samoin ehdoin kuin SNN:n aiemmin myöntämä [300–325] miljoonan Norjan kruunun laina.

⁽¹⁾ IN:n mukaan: "Kun Finnfjord [...] haki [80–95] miljoonan Norjan kruunun suuruista rahoitusta, [SNN] oli jo hyväksynyt samansuuruisen lainan, mutta vakuuden ehdot olivat sellaiset, että [IN] ei voinut niitä hyväksyä." IN:n 18 päivänä syyskuuta 2013 päivätty kirje valvontaviranomaiselle, s. 12.

⁽²⁾ Norwegian Inter Bank Offered Rate.

- (33) Finnford virallisti ja hyväksyi [80–95] miljoonan Norjan kruunun rahoituspaketin täydentävällä koordinointisopimuksella, jonka SNN, IN ja Finnford allekirjoittivat 12 päivänä joulukuuta 2012. Tämä sopimus, jonka tavoitteena on säännellä näiden osapuolen välistä suhdetta, kattoi 12 päivänä joulukuuta 2012 tehdyn SNN:n ja Finnfordin välisen lainasopimuksen sekä 10 päivänä joulukuuta 2012 tehdyn IN:n ja Finnfordin välisen lainasopimuksen.
- (34) IN:n ja SNN:n lainat on jo maksettu, mutta 16 miljoonan Norjan kruunun tuki Finnfordille maksetaan vasta, kun valvontaviranomainen sen hyväksyy.

11. Huomautukset

11.1 *Norjan viranomaisten huomautukset vastauksena muodollisen tutkintamenettelyn aloittamiseen*

- (35) IN korostaa, että kun se päätti ehdollisesti myöntää 16 miljoonan Norjan kruunun avustuksen, se ei harkinnut rahan lainaamista Finnfordille, koska yrityksellä ei ollut riittäviä vakuuksia kattamaan uusia luottoja [80–95] miljoonaan Norjan kruunuun asti.
- (36) Siihen, miksi Finnford ei hakenut lisää tukea Enovalta helmikuussa 2011, IN toteaa, että Enova yksipuolisesti alensi 200 miljoonan Norjan kruunun summaa ja korosti, että 175 miljoonan Norjan kruunun tuki edusti poikkeuksellisen korkeaa tuki-intensiteettiä ja että minkään muun hankkeen ei voitu odottaa saavan vastaavaa tukea. Finnford katsoi näin ollen, että lisätukihakemukset hylättäisiin. Yritys kuitenkin muutti lähestymistapaansa, kun se sai tietää Enovan päätöksestä myöntää 350 miljoonaa Norjan kruunua lähes identtiselle Elkem AS:n hankkeelle ⁽¹⁾.
- (37) IN on toimittanut tarkistetun laskelman, jossa otetaan huomioon valvontaviranomaisen muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä esittämät huomautukset. Kun otetaan huomioon hankkeen lopulliset kustannukset [noin 800] miljoonaa Norjan kruunua, hankkeen elinkaari 15 vuotta ja sähköntuotannon tarkistettu asteittainen kasvu ensimmäisten kolmen vuoden aikana 344,5 GWh:n vuosittaiseen enimmäiskapasiteettiin, tuottoaste olisi Enovan mallilla laskettuna ilman 16 miljoonan Norjan kruunun tukea [noin 9] prosenttia. Tuen kanssa tuotto olisi [noin 11] prosenttia. IN katsoo näin ollen, että hanke ei ole kannattava, sillä Finnfordin yleinen sijoituspolitiikka edellyttää, että tuottoasteen on oltava on noin [10–20] prosenttia tämänkaltaisissa, yrityksen ydinliiketoiminnan ulkopuolisissa investoinneissa.
- (38) IN painottaa, että Finnford teki päätöksensä jatkaa hanketta sen omien sisäisten laskelmien perusteella, jotka eroavat edellä esitetyistä laskelmista (Enovan malli). IN toteaa, että se ei ole saanut Finnfordin sisäisiä laskelmia. IN huomauttaa, että IN:n ja Enovan näennäisesti ristiriitaiset näkemykset todennäköisesti johtuvat eroista Enovan ja IN:n sisäisissä säännöissä ja käytänteissä.

11.2 *Finnfordin kolmannen osapuolen huomautukset vastauksena muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista koskevan päätöksen julkistamiseen*

- (39) Finnfordin mielestä valvontaviranomaisen päätös on ilmeisen ristiriitainen, sillä valvontaviranomainen ei suoralta kädeltä sulje pois sitä, että tuella voisi olla kannustava vaikutus, mutta tuo samalla esiin kysymyksen siitä, onko Finnford harkinnut hankkeen lopettamista, hankkeen pienentämistä tai sen pysäyttämistä. Finnford korostaa, että vaikka sen hallitus pyrki aina 25 päivänä syyskuuta 2012 pidettyyn hallituksen kokoukseen saakka saattamaan hankkeen loppuun, tätä ei voida pitää osoituksena halusta tai kyvystä toteuttaa hanke hinnalla millä hyvänsä. Yrityksen mukaan valvontaviranomaisen saatavilla olevat tiedot ja luvut osoittavat selvästi, että Finnford ei pysty saattamaan hanketta päätökseen ilman lisärahoitusta. Finnford ei voinut tarjota muita vakuuksia, eikä se näin ollen voinut saada lisää lainarahoitusta. Finnford ei näin ollen hyväksy valvontaviranomaisen alustavaa näkemystä, jonka mukaan tuki olisi tervetullut mutta ei välttämätön osa rahoituspakettia.

⁽¹⁾ Tämä tuki hyväksyttiin valvontaviranomaisen päätöksellä N:o 304/13/KOL (EUVL C 330, 14.11.2013, s. 7, ja ETA-täydennysosa N:o 63, 14.11.2013, s. 5).

- (40) Kuten IN, myös Finnford painottaa, että Enovan tuen laskeminen 200 miljoonasta Norjan kruunusta 175 miljoonaan Norjan kruunuun oli Enovan hallituksen yksipuolinen toimintapolitiittinen päätös. Finnford viittaa useisiin epäjohtomukaisuuksina pitämiinsä seikkoihin Enovan lausunnoissa lisätuen kannustavasta vaikutuksesta ja korostaa, että Enovan ja IN:n näennäisesti ristiriitaisilla näkemyksillä lisätuen kannustavasta vaikutuksesta ei ole merkitystä, koska Enovan politiikka on rajoittavampaa kuin valtiontuesta ympäristönsuojelulle annetuissa suuntaviivoissa, jäljempänä 'ympäristötuen suuntaviivat' ⁽¹⁾, sallitaan.
- (41) Kun arvioidaan, onko valtiontuki tarkoituksenmukainen väline, Finnford vaikuttaa hylkäävän ajatuksen, että tämä arviointi olisi tehtävä tarkasteltavana olevaan tapaukseen liittyvien seikkojen perusteella, ja sen sijaan viittaa päätökseen N:o 39/11/KOL, jossa valvontaviranomainen katsoi, että alkuperäinen 175 miljoonan Norjan kruunun tuki oli asianmukainen väline, jolla voitiin edistää investointeja hankkeeseen ennen sen toteutusta.
- (42) Oikeasuhteisuuden osalta yritys korostaa, että hankkeesta on tullut lähes kaksi kertaa niin kallis kuin alun perin arvioitiin. Tuottoaste 12,35 prosenttia oli Finnfordin edellyttämän kannattavuuden alatasolla. Tarkistetun tuottoasteen, [noin 9] prosenttia ilman 16 miljoonan Norjan kruunun tukea, katsotaan olevan huomattavasti pienempi kuin Finnford olisi hyväksynyt "jos se olisi voinut toimia omasta vapaasta tahdostaan". Myös [noin 11] prosentin tuottoastetta, joka saataisiin, jos 16 miljoonan Norjan kruunun tuki myönnettään, pidetään melko vaatimattomana. Finnford viittaa tuen myöntämiseen kohtuullisena taakanjakona IN:n ja SNN:n välillä ja korostaa, että hankkeen lainapääoma on lisääntynyt huomattavasti. Maksukyvyttömyysriskin kantaa yritys yksin. Siten Finnfordin mukaan tuki ei johda liiallisiin korvauksiin.
- (43) Finnford on sitä mieltä, että lisätuki IN:ltä ei haittaa energiarahasto-ohjelmaan kuuluvaa kilpailumekanismia. Finnford korostaa, että energiarahasto-ohjelman kilpailumekanismi ainoastaan ehkäisee vähiten tehokkaita hankkeita saamasta tukea, kun haettavat määrät ovat suuremmat kuin ohjelman talousarvio. Yhtiö pyytää valvontaviranomaista tarkastelemaan, voiko energiarahasto-ohjelman kilpailumekanismiin ensisijaisuus haitata Norjan viranomaisten oikeutta järjestää julkisten varojensa hallinnointi. Tässä yhteydessä Finnford ilmoittaa, että se epäilee, onko valvontaviranomaisella tuen kasautumista koskevien sääntöjen lisäksi pätevää oikeudellista perustaa varmistaa, että yksittäisten tukien myöntäminen ei ole ristiriidassa tukiohjelman toiminnan kanssa. Finnford selittää, että ilmoitettu tuki jaetaan avoimella ja läpinäkyvällä tavalla.

11.3 Lisää kolmannen osapuolen huomautuksia Finnfordilta

- (44) Muodollisen tutkintamenettelyn aikana valvontaviranomainen vastaanotti lisää kolmannen osapuolen huomautuksia, joissa Finnford selventää, miksi sen maksukyvyttömyys vuoden 2012 syksyllä olisi johtanut hankkeen lakkauttamiseen ilman lisärahoituspakettia, jonka yritys sai IN:n avustuksen myöntämisen ansiosta. Finnford viittaa valvontaviranomaisen päätökseen Helguvikin alumiinisulaton tapauksessa ⁽²⁾ perustellakseen, miksi Finnfordille myönnetyllä tuella oli kannustava vaikutus.
- (45) Yritys esittää SNN:n, Finnfordin kirjanpitäjän ja hallituksen puheenjohtajan lausunnot osoittaakseen tuen välttämättömyyden. Yritys esittää lisäksi hallituksen laskentataulukon, jossa on ajantasainen (IN:n todentama) laskelma hankkeen nettonykyarvosta ja jonka mukaan hankkeen tuottoaste olisi tuen kanssa [lievästi negatiivinen] prosenttia. Finnford viittaa valvontaviranomaisen ja komission käytäntöön ⁽³⁾ innovatiivisten hankkeiden odottamattomiin kustannuksiin liittyen. Näissä tuen määrää ei ole ilmaistu kiinteänä summana vaan prosenttiosuutena tulevista kokonaiskustannuksista, jotka eivät vielä ole tiedossa. Näissä tapauksissa tuki katsottiin valtiontukisääntöjen mukaiseksi.
- (46) Valvontaviranomaisen pyynnöstä Finnford toimitti jälkikäteen jäljennökset sekä 14 kesäkuuta 2011 että 12 joulukuuta 2012 tehdyistä SNN:n, IN:n ja Finnfordin välisistä kahdesta rahoitussopimuksesta sekä asiakirjoista, jotka liittyvät vakuuksien puuttumiseen.

⁽¹⁾ EUVL L 144, 10.6.2010, s. 1, ja ETA-täydennysosa N:o 29, 10.6.2010, s. 1.

⁽²⁾ Päätös N:o 344/09/KOL Helguvikin alumiinisulatto (EUVL C 294, 3.12.2009, s. 17, ja ETA-täydennysosa N:o 64, 3.12.2009, s. 10).

⁽³⁾ Esimerkiksi valvontaviranomaisen päätös N:o 503/08/KOL, Test Centre Mongstad (EUVL C 297, 20.11.2008, s. 11, ja ETA-täydennysosa N:o 69, 20.11.2008, s. 2) ja komission päätös asiassa N 117/2007 Sanierung des Betriebsgeländes der "Neuen Maxhütte Stahlwerke GmbH" durch "57 Profi-Start GmbH 2003" (EUVL C 275, 16.11.2007, s. 2).

11.4 *Norjan viranomaisten huomautukset kolmannen osapuolen esittämistä huomautuksista*

- (47) Norjan viranomaiset ovat toimittaneet huomautuksia Finnfjordin huomautuksista. Norjan viranomaiset ovat samaa mieltä Finnfjordin kanssa ja ovat selvittäneet joitakin pienehköjä seikkoja, jotka koskevat ehdotetun 16 miljoonan Norjan kruunun avustuksen rahoituslähdetä. Koska asianomaisista lähteistä maksetaan varoja yhdenmukaisesti, nämä selvennykset eivät ole osoittautuneet olennaisiksi valvontaviranomaisen suorittamassa ilmoitettujen toimenpiteiden arvioinnissa.

II ARVIOINTI

1. Valtiontuen olemassaolo

- (48) ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohta kuuluu seuraavasti:

”Jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, EY:n jäsenvaltion tai EFTA-valtion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu tämän sopimuksen toimintaan, siltä osin kuin se vaikuttaa sopimuspuolten väliseen kauppaan.”

- (49) Tämä tarkoittaa, että toimenpide katsotaan ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi valtiontueksi, jos seuraavat edellytykset täyttyvät kumulatiivisesti: i) toimenpide on valtion myöntämää tukea tai myönnetään valtion varoista; ii) se tuo tuensaajalle taloudellista etua; iii) se vaikuttaa sopimuspuolten väliseen kauppaan ja on omiaan vääristämään kilpailua.
- (50) Toimenpiteen on oltava valtion myöntämä tai valtion varoista myönnetty. Tässä yhteydessä on muistettava, että IN on julkisyhteisö. Sen avustukset rahoittaa Norjan valtio. Näin ollen ilmoitettu toimenpide on rahoitettu valtion varoista ja siirrettävissä Finnfjordille valtion hallinnassa olevan julkisyhteisön valvonnassa. Näin ollen valvontaviranomainen katsoo, että valtion varoja on käytetty.
- (51) Ollakseen valtiontukea ilmoitetusta toimenpiteestä on koiduttava Finnfjordille etuja, jotka vapauttavat sen maksuista, jotka sen yleensä olisi maksettava omasta talousarviostaan. Toimenpiteen on lisäksi oltava valikoiva toimenpide, joka suosii ”jotakin yritystä tai tuotannonalaa”. Kyseessä oleva 16 miljoonan Norjan kruunun suora avustus edustaa käteisvaroja, joita Finnfjord ei olisi saanut tavanomaisessa liiketoiminnassa. Ehdotettu avustus on tarkoitettu yksinomaan Finnfjordille. Sen vuoksi valvontaviranomainen päätelee, että tämä suora avustus tarjoaa valikoivaa taloudellista etua Finnfjordille.
- (52) Toimenpiteen on oltava omiaan vääristämään kilpailua ja vaikuttamaan ETA-sopimuksen osapuolten väliseen kauppaan, jotta sitä pidetään ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohdan tarkoittamana valtiontukena. Vakiintuneen oikeuskäytännön perusteella pelkästään se, että toimenpide vahvistaa yrityksen asemaa muihin kilpaileviin yrityksiin verrattuna ETA-alueen sisäisessä kaupassa on riittävä peruste päätellä, että toimenpide on omiaan vaikuttamaan sopimuspuolten väliseen kauppaan ja vääristämään kilpailua muissa ETA-valtioissa sijaitsevien yritysten kesken⁽¹⁾. Finnfjord tuottaa ferropiitä sekä mikrokvartsia, joita se myy Euroopan markkinoilla⁽²⁾. Siten valvontaviranomainen päätelee, että tuki vaikuttaa ETA-sopimuksen sopimuspuolten väliseen kauppaan ja vääristää kilpailua ETA-alueella, sillä tuensaaja toimii alalla, jolla sopimuspuolet käyvät kauppaa.
- (53) Edellä esitetyn perusteella valvontaviranomainen katsoo, että ilmoitettu toimenpide, 16 miljoonan Norjan kruunun suora avustus IN:lta Finnfjordille, on ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea.

⁽¹⁾ Asia E-6/98, Norja v. EFTAn valvontaviranomainen, EFTAn oikeustapauskokoelma 1999, s. 76, 59 kohta; Asia C-730/79 Philip Morris v. komissio, EU:C:1980:209, kohta 11, jossa todetaan, että ”Kun valtion taloudellinen tuki vahvistaa yrityksen asemaa jäsenvaltioiden välisessä kaupassa muihin, kilpaileviin yrityksiin verrattuna, tuen on katsottava vaikuttavan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.”

⁽²⁾ Kuten valvontaviranomaisen päätöksessä N:o 39/11/KOL (mainittu edellä) on kuvattu.

2. Menettelyä koskevat vaatimukset

- (54) Pöytäkirjassa 3 olevan I osan 1 artiklan 3 kohdan mukaan "EFTAn valvontaviranomaiselle on annettava tieto tuen myöntämistä tai muuttamista koskevasta suunnitelmasta niin ajoissa, että se voi esittää huomautuksensa (...). Valtio, jota asia koskee, ei saa toteuttaa ehdottamiaan toimenpiteitä ennen kuin menettelyssä on annettu lopullinen päätös."
- (55) Norjan viranomaiset ilmoittivat 16 miljoonan Norjan kruunun tukitoimenpiteestä 26 päivänä kesäkuuta 2013 päivätyllä kirjeellä. Tuki on myönnetty ehdollisesti siten, että se edellyttää valvontaviranomaisen hyväksyntää ja sitä ei näin ollen ole maksettu.
- (56) Saatujen tietojen perusteella näyttää siltä, että tuki on myönnetty sellaisen tukiohjelman perusteella, josta ei ole ilmoitettu valvontaviranomaiselle, koska Norjan viranomaiset katsoivat sen kuuluvan tuolloin sovelletun yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen, jäljempänä 'ryhmäpoikkeusasetus' (⁽¹⁾), soveltamisalaan. Avustukset Enovalta ja IN:ltä ovat investointitukea samalle yritykselle ja samalle investointihankkeelle. Norjan viranomaiset totesivat sen vuoksi, että Finn fjordille osoitettu tuki oli ilmoitettava erikseen, sillä yhdessä Enovan myöntämän tuen kanssa se ylittää kynnysarvon, joka edellyttää yksittäisiltä tulta ilmoitusta valvontaviranomaiselle (⁽²⁾).
- (57) Edellä esitetyn perusteella valvontaviranomainen katsoo, että Norjan viranomaiset ovat noudattaneet pöytäkirjassa 3 olevan I osan 1 artiklan 3 kohdasta johtuvia velvoitteitaan.

3. Tuen soveltuvuus ETA-markkinoille – oikeusperusta

- (58) IN toteaa, että Finn fjordille myönnetty tuki on ETA-sopimuksen 61 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaista ympäristönsuojeluun tarkoitettua tukea. IN korostaa, että tuki ei ole pelastamistukea.
- (59) ETA-sopimuksen 61 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaan ETA-sopimuksen toimintaan soveltuvana voidaan pitää "tukea tietyn taloudellisen toiminnan tai tietyn talousalueen kehityksen edistämiseksi", jos tuki ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä ja kilpailua Euroopan talousalueella yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla.
- (60) Valvontaviranomainen hyväksyi päätöksellä N:o 39/11/COL alkuperäisen tuen energiarahasto-ohjelmasta Finn fjordin energian talteenottohankkeelle sen jälkeen, kun tuesta oli laadittu yksityiskohtainen arvio valtiontuesta ympäristönsuojelulle annettujen suuntaviivojen 5 luvun mukaisesti. Valvontaviranomainen totesi, että ilmoitettu tuki Enovalta edisti ympäristönsuojelua kannustamalla Finn fjordia toteuttamaan energian säästämiseksi tarkoitettua toimenpiteen, jota se ei olisi toteuttanut ilman tukea.
- (61) Aloitettuaan muodollisen tutkintamenettelyn valvontaviranomainen hyväksyi 16 päivänä heinäkuuta 2014 uudet suuntaviivat valtiontuesta ympäristönsuojelulle ja energia-alalle vuosina 2014–2020 (⁽³⁾). Niillä korvattiin ympäristönsuojeluun annettavia valtiontukia koskevat suuntaviivat (⁽⁴⁾). Valvontaviranomainen soveltaa valtiontuesta ympäristönsuojelulle ja energia-alalle annettuja suuntaviivoja niiden hyväksymispäivästä lukien (⁽⁵⁾) myös niihin yksittäisiin tukiin, joista on ilmoitettu ennen kyseisten suuntaviivojen hyväksymistä, kun asiaa koskeva päätös tehdään suuntaviivojen hyväksymisen jälkeen (⁽⁶⁾).

(¹) Tiettyjen tutkimusalojen toteamisesta yhteismarkkinoille soveltuviksi perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan mukaisesti 6 päivänä elokuuta 2008 annettu komission asetus (EY) N:o 800/2008 (yleinen ryhmäpoikkeusasetus) (EUVL L 214, 9.8.2008, s. 3), sellaisena kuin se on sisällytetty ETA-sopimuksen liitteessä XV olevaan 1j kohtaan.

Ks. tuolloin sovelletun ryhmäpoikkeusasetuksen 6 artiklan 1 kohdan b alakohta yhdessä 7 artiklan 1 kohdan kanssa.

6 artiklan 1 kohdan b alakohta kuuluu seuraavasti: "Tätä asetusta ei sovelleta joko tapauskohtaisesti tai ohjelman perusteella myönnettävään yksittäiseen tukeen, jonka bruttoavustusekvivalentti ylittää seuraavat kynnysarvot: (...) b) ympäristönsuojeluun myönnettävä investointituki: 7,5 miljoonaa euroa kutakin yritystä ja kutakin investointihanketta kohden;"

(²) 7 artiklan 1 kohta kuuluu seuraavasti: "Määritettäessä, noudatetaanko 6 artiklassa säädettyjä erillistä ilmoitusta koskevia kynnysarvoja ja II luvussa säädettyjä tuki-intensiteetin enimmäismääriä, on otettava huomioon tuettuun toimintaan tai hankkeeseen myönnettävän julkisen tuen kokonaismäärä riippumatta siitä, rahoitetaanko tuki paikallisista, alueellisista, kansallisista vai yhteisön myöntämistä varoista."

(³) Ei vielä julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä tai sen ETA-täydennysosassa, mutta saatavilla valvontaviranomaisen verkkosivuilla: <http://www.eftasurv.int/state-aid/legal-framework/state-aid-guidelines/>

(⁴) Valtiontuesta ympäristönsuojelulle ja energia-alalle annettujen suuntaviivojen 237 kohta.

(⁵) Valtiontuesta ympäristönsuojelulle ja energia-alalle annettujen suuntaviivojen 237 kohta.

(⁶) Valtiontuesta ympäristönsuojelulle ja energia-alalle annettujen suuntaviivojen 238 kohta. Valvontaviranomainen toteaa, että se soveltaa ympäristönsuojeluun annettavia valtiontukia koskevia suuntaviivoja hyväksytyihin tukiohjelmiin silloin kun se tekee päätöksen sen jälkeen, kun uusia suuntaviivoja on alettu soveltaa. Tässä tapauksessa valvontaviranomainen kuitenkin katsoo, että ilmoitettua tukea ei ole myönnetty valvontaviranomaisen hyväksymästä tukiohjelmasta.

tosissaan hankkeen toteuttamisen lopettamista tai lykkäämistä kokonaan tai osittain eikä myöskään sen supistamista. Hallituksen 25 päivänä syyskuuta 2012 pitämän kokouksen pöytäkirjasta käy ilmi, että Finnford aikoi hakea lisää lainarahoitusta SNN:ltä ja lisätukea Enovalta ja IN:ltä ja että mahdollinen tuki käytettäisiin suoraan SNN:ltä haettavan lainan määrän pienentämiseen.

- (70) Tätä päätelmää eittämättä tukevat yrityksen esittämät huomautukset, jotka koskivat valvontaviranomaisen päätöstä aloittaa muodollinen tutkintamenettely. Yritys viittaa [80–95] miljoonan Norjan kruunun lisärahoituksen tarpeeseen ja näyttää toteavan, että se oli tilanteessa, jossa se harkitsi hankkeesta luopumista. Tämä on kuitenkin ristiriidassa yrityksen muiden lausumien kanssa, joissa viitataan ”vapaaseen tahtoon” (ks. edellä johdanto-osan 42 kappale) ja ennen kaikkea sen kanssa, että Finnford saattoi hankkeen päätökseen ilman, että tukea oli maksettu.
- (71) Jos yritys itse katsoi, että ainoa vaihtoehto oli jatkaa hanketta, kyseinen tuki ei ollut yritykselle kannustin, koska yritys saattaisi hankkeen päätöksen tuen kanssa tai ilman sitä. Toisin sanoen vaihtoehtoinen skenaario on, että Finnford viimeistelee hankkeen ilman viivästyksiä ja sitä supistamatta myös ilman tukea.
- (72) Valvontaviranomainen ei ole vakuuttunut siitä, että kyseinen tuki oli kannustin [80–95] miljoonan Norjan kruunun rahoituspaketille ja välttämätön erityisesti [45–60] miljoonan Norjan kruunun lainaan SNN:ltä. Vaikka SNN:n lainan ehtona on 16 miljoonan Norjan kruunun tuki IN:ltä, sekä SNN:n että IN:n myöntämät varat maksettiin ennen valvontaviranomaiselta saatua ennakkohyväksyntää lisätukeen. Tämä osoittaa, että myönnettyt lainat ovat riippumattomia kyseisestä tuesta. Velkoja, joka asettaa tuen tosiasiallisen maksamisen edellytykseksi lisärahoitukselle, olisi odottanut valvontaviranomaisen hyväksyntää ennen lisälainapääoman maksamista, mikäli tämä on edellytys rahoituspaketin olemassaololle. Valvontaviranomaiselle toimitetuista tiedoista ei myöskään käy ilmi, että Finnfordin pitäisi välittömästi maksaa lainat takaisin, mikäli valvontaviranomainen ei hyväksy tukea.
- (73) Jotta tuki soveltuisi ETA-sopimuksen toimintaan, sen on oltava välttämätön. Tuella ei voida kattaa yritykselle toiminnasta joka tapauksessa aiheutuvia kustannuksia eikä sillä voida kompensoida taloudellisesta toiminnasta johtuvaa tavanomaista liiketoimintariskiä⁽¹⁾. Tuki, joka myönnetään sellaisista ennakoimattomista ulkoisista tekijöistä johtuvia lisäkustannuksia varten, joiden ei voida katsoa olevan osa kyseiseen liiketoimintaan kuuluvaa tavanomaista liiketoimintariskiä, voidaan kuitenkin katsoa ETA-sopimuksen toimintaan sopivaksi⁽²⁾.
- (74) Valvontaviranomainen toteaa, että Finnford päätti helmikuussa 2011 jatkaa hanketta hakematta lisätukea, vaikka kustannukset olivat nousseet 511,66 miljoonasta Norjan kruunusta 700 miljoonaan Norjan kruunuun. Näin ollen tämän tutkimuksen kannalta merkityksellisiä ovat ne noin [80–95] Norjan kruunun lisäkustannukset, jotka nostivat hankkeen kokonaiskustannukset [noin 700] miljoonasta Norjan kruunusta [noin 800] miljoonaan Norjan kruunuun. Tämä tarkoittaa noin [...] prosentin kasvua kokonaiskustannuksiin.
- (75) Toimitettujen tietojen perusteella ja kuten edellä johdanto-osan 22 kappaleessa selostetaan, kustannusten nousu johtuu muutoksista olemassa oleviin koneisiin, kolmeen olemassa olevaan uuniin ja savuhormeihin sekä turbiini- ja muissa rakennuksissa tehdyistä asennustöistä, ennakoitua pitemmistä tuotantovajeista sekä töiden ja asennustöiden viimeistelyistä. Nämä ovat kustannuksia, jotka yrityksen olisi otettava huomioon suunniteltaessa tämän tyyppisiä hankkeita, ja ne edustavat tavanomaista liiketoimintariskiä kyseisessä liiketoiminnassa. Niitä ei voida pitää ulkoisista tekijöistä johtuvina eivätkä ne ole luonteeltaan ennakoimattomia. Tarkasteltavana oleva tapaus voidaan sen vuoksi erottaa *Helguvíkin alumiinisulaton* tapauksesta⁽³⁾, johon Finnford viittaa. Mainitussa tapauksessa tuensaajalla oli vaikeuksia saada rahoitusta Islannin vuoden 2008 poikkeuksellisen talouskriisin aikana, mikä voidaan luokitella ennakoimattomaksi ulkoiseksi tekijäksi. Edellä esitetyn perusteella valvontaviranomainen katsoo, että Norjan viranomaisen ehdotuksessa tukitoimenpiteeksi on kyse siitä, että Finnfordille korvataan sen aloittaman hankkeen tavanomaiseen liiketoimintarisktiin liittyviä kustannuksia.
- (76) Valvontaviranomainen myöntää, että sen arvio olisi mahdollisesti ollut erilainen, jos Norjan viranomaiset olisivat kahden erillisen kiinteämääräisen tuen (ensimmäinen Enovalta ja toinen myöhemmin IN:ltä) sijaan myöntäneet tuen, joka olisi kattanut tietyn prosenttiosuuden hankkeen tukikelpoisista kustannuksista. Tämä pitäisi erityisesti paikkansa tilanteessa, jossa ennakoimattomat lisäkustannukset ovat merkittävät ja ne liittyvät siihen, että projekti on innovatiivinen ja siihen liittyvät kustannukset ovat siksi luonteeltaan vaikeasti arvioitavissa. Näillä näkökohdilla ei kuitenkaan ole valvontaviranomaisen tarkasteltavana olevassa tapauksessa merkitystä.

⁽¹⁾ Valtiontuesta ympäristönsuojelulle ja energia-alalle annettujen suuntaviivojen 44 kohta.

⁽²⁾ Asia T-162/06, Kronoply v. komissio, EU:T:2009:2, 88 kohta.

⁽³⁾ Ks. alaviite 46.

- (77) Valvontaviranomainen painottaa, että todistusvelvollisuus siitä, että ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohdan määräyksistä poikkeamisen edellytykset täyttyvät⁽¹⁾, on Norjan viranomaisilla. Norjan viranomaisten (ja Finn fjordin) esittämät tosiseikat ja väitteet eivät ole vakuuttaneet valvontaviranomaista siitä, että ilmoitetulla tuella IN:ltä on kannustava vaikutus tai että se on välttämätön.
- (78) Edellä esitetyn perusteella valvontaviranomainen päätelee, ettei ilmoitetulla tuella IN:ltä Finn fjordille ole riittävää kannustavaa vaikutusta ja että se ei ole välttämätön. Koska pelkästään näistä syistä tuki ei sovellu ETA-sopimuksen toimintaan, valvontaviranomainen ei arvioi tuen tarkoituksenmukaisuutta ja oikeasuhteisuutta.

6. Pöätelmä – tuki ei sovellu ETA-sopimuksen toimintaan

- (79) Norjan viranomaisten toimittamien tietojen perusteella valvontaviranomainen katsoo, että ehdotettu 16 miljoonan Norjan kruunun raha-avustus IN:ltä Finn fjordille on ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea.
- (80) Valvontaviranomainen on päätellyt, että tuki ei sovellu ETA-sopimuksen toimintaan. Tämän vuoksi Norjan viranomaiset eivät saa panna sitä maksuun.
- (81) Valvontaviranomainen kehottaa Norjan viranomaisia toimittamaan välittömästi Finn fjordille jäljennöksen tästä päätöksestä,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÖÄTÖKSEN:

1 artikla

1. Norjan viranomaisten 26 päivänä kesäkuuta 2013 ilmoittama 16 miljoonan Norjan kruunun suora avustus Finn fjordille ei sovellu ETA-sopimuksen toimintaan.
2. Tukea ei sen vuoksi saa maksaa.
3. Muodollinen tutkintamenettely päätetään.

2 artikla

Tämä päätös on osoitettu Norjan kuningaskunnalle.

3 artikla

Ainoastaan päätöksen englanninkielinen teksti on todistusvoimainen.

Tehty Brysselissä 8 päivänä huhtikuuta 2015.

EFTAn valvontaviranomaisen puolesta

Oda Helen SLETNES

Puheenjohtaja

Helga JÓNSDÓTTIR

Kollegion jäsen

⁽¹⁾ Asia C-106/09 P, komissio v. Government of Gibraltar ja Yhdistynyt kuningaskunta, EU:C:2011:732, 147 kohta. Asia C-372/97, Italia v. komissio, EU:C:2004:234, 81 kohta. C-364/90, Italia v. komissio, EU:C:1993:157, 20 kohta. Asia T-68/03, Olympiaki Aeroporia Ypiresies AE v. komissio, EU:T:2007:253, 34 kohta.

EFTAn VALVONTAVIRANOMAISEN PÄÄTÖS**N:o 357/15/KOL,****annettu 23 päivänä syyskuuta 2015,****Sandefjord Fotball AS:lle myönnettyä valtiontukea koskevan muodollisen tutkintamenettelyn lopettamisesta (Norja) [2016/906]**

EFTAN VALVONTAVIRANOMAINEN, JÄLJEMPÄNÄ 'VALVONTAVIRANOMAINEN', joka

ottaa huomioon Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'ETA-sopimus', ja erityisesti sen 61 artiklan ja pöytäkirjan 26,

ottaa huomioon EFTAn jäsenvaltioiden välisen, valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamista koskevan sopimuksen, jäljempänä 'valvonta- ja tuomioistui nsopimus', ja erityisesti sen 24 artiklan,

ottaa huomioon valvonta- ja tuomioistui nsopimuksen pöytäkirjan 3, jäljempänä 'pöytäkirja 3', ja erityisesti sen II osan 7 artiklan 3 kohdan,

sekä katsoo seuraavaa:

I TAUSTATIEDOT**1 Menettely**

- (1) Saamiensa kantelujen ja markkinatietojen perusteella valvontaviranomainen ilmoitti Norjan viranomaisille 31 päivänä lokakuuta 2013 väitteistä, joiden mukaan Sandefjordin uuden jalkapallostadionin rahoitukseen liittyi valtiontukea (asiakirja nro 686574). Samalla valvontaviranomainen pyysi Norjan viranomaisilta tietoja väitetystä tukitoimenpiteestä. Tiedot toimitettiin 29 päivänä marraskuuta 2013 (asiakirjat nro 691773 ja 691774).
- (2) Valvontaviranomainen pyysi 16 päivänä tammikuuta 2014 Norjan viranomaisilta lisätietoja (asiakirja nro 694963), jotka toimitettiin 14 päivänä helmikuuta 2014 (asiakirja nro 699518).
- (3) Käytettävissä olleiden tietojen perusteella valvontaviranomainen antoi 22 päivänä lokakuuta 2014 päätöksen N:o 444/14/KOL muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisesta Sandefjord Fotball AS:lle myönnetystä tuesta ja pyysi Norjan viranomaisia esittämään asiasta huomautuksia. Päätös julkaistiin *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* 15 päivänä tammikuuta 2015 ja siinä kehoitettiin kolmansiä osapuolia esittämään huomautuksensa kuukauden kuluessa ilmoituksen julkaisemisesta.
- (4) Norjan viranomaisille myönnettiin huomautusten esittämiselle lisää aikaa 23 päivään joulukuuta 2014 saakka, ja he esittivät huomautuksensa kyseisenä päivänä (asiakirjat nro 733899–733901). Valvontaviranomainen ei saanut lisähuomautuksia.

2. Tuensaaja – Sandefjord Fotball AS

- (5) Sandefjord Fotball Club on yhdistys, joka perustettiin vuonna 1998 Sandefjordin alueen kahden suurimman jalkapalloseuran Sandefjord Ballklubbin ja IL Runarin välisellä yhteistyösopimuksella. Yhteistyön tavoitteena oli luoda Sandefjordiin ammattilaisjalkapallojoukkue, jolla olisi mahdollisuus päästä Norjan ylimpään divisioonaan.
- (6) Sandefjord Fotball AS, joka on muodoltaan julkinen osakeyhtiö, pitää yllä ammattilaisjoukkuetta⁽¹⁾. Sandefjord Fotball -seuran ja Sandefjord Fotball AS:n välinen yhteistyö perustuu Norjan jalkapalloliiton asettamiin vaatimuksiin. Seura pitää yllä myös amatööri- ja juniorijoukkuetta. Lisäksi se ohjaa kesäisin jalkapallokursseja ja järjestää nuorille amatööripelaajille alueellisia jalkapallokilpailuja.

⁽¹⁾ Lisätietoja tuensaajasta on päätöksessä N:o 444/14/KOL.

3. Toimenpiteen kuvaus

3.1 Tausta

- (7) Vuoteen 2007 asti Sandefjord Fotballin ammattilaisjoukkue käytti harjoittelua ja otteluita varten kunnan omistamaa Bugårdsparkenin stadionia. Stadion ei kuitenkaan täyttänyt Norjan jalkapalloliiton asettamia vaatimuksia korkeimmassa divisioonassa pelaaville seuroille. Stadionin parantamiseen tarvittavien kustannusten arvioitiin olevan noin 40 miljoonaa Norjan kruunua, jota Sandefjordin kunta ei ollut halukas investoimaan.

3.2 Uuden stadionin rakennustyöt

- (8) Vuonna 2005 Sandefjordin kunta ja Sandefjord Fotball AS neuvottelivat uuden stadionin rakennusmahdollisuudesta. Kunta päätti tarjota tarvittavan maa-alueen, ja Sandefjord Fotball AS suostui stadionin rahoitukseen sekä ylläpitoon.
- (9) Kunta oli hankkinut Pindslen alueella useita tontteja yhteensä noin 3,7 miljoonan Norjan kruunun hintaan. Tontit oli tuolloin kaavoitettu viljelyalueiksi. Kunnan 6 päivänä syyskuuta 2005 antamassa hankinnan hyväksyvässä päätöksessä maa-alueet kaavoitettiin uudelleen yrityskäyttöä ja stadionin rakentamista varten. Uudessa maankäyttösuunnitelmassa maa-alue jaettiin kahteen osaan: tontti 152/96 kaavoitettiin sekä stadionin että yritysten käyttöön, ja tontti 152/97 yrityskäyttöön. Molemmat tontit siirrettiin 28 päivänä marraskuuta 2006 päivätyllä sopimuksella Sandefjord Fotball AS:n kahdelle kokonaan omistamalle tytäryhtiölle: tontti 152/96 siirrettiin Sandefjord Fotball Stadion AS:lle ja tontti 152/97 Sandefjord Fotball Næring AS:lle.
- (10) Sopimuksen mukaan Sandefjord Fotball AS oli vastuussa stadionin rakentamiseen tarvittavan rahoituksen järjestämisestä. Hankkeen rakennuskustannukset olivat arviolta 110 miljoonaa Norjan kruunua. Sandefjord Fotball AS pystyi käyttämään hankkeeseen 70 miljoonaa Norjan kruunua muun muassa omista varoistaan ja ulkopuolisten sijoittajien varoista sekä nimioikeuksien myynnistä saatavista tuloista. Jäljelle jäävää 40 miljoonaa Norjan kruunua varten seura ottaisi lainaa. Sandefjord Fotball AS:n osuus koostuisi osittain yrityskäyttöön kaavoitetun tontin (tontti 152/97) myymisestä Pindsle Property AS:lle.
- (11) Stadionin rakentamisen lisäksi sopimus sisälsi useita muita velvoitteita. Sandefjord Fotball AS sopi toteuttavansa tietyt stadionin alueella ja kattavansa entisen stadionin toiminnan lopettamisesta aiheutuvat kulut, kuten korjaustyöt.
- (12) Pian sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen Pindsle Property AS osti tontin 152/97 omistaneen Sandefjord Fotball Næring AS:n osakkeet 40 miljoonalla Norjan kruunulla. Yhtiön arvoa ei määritetty ennen myyntiä.
- (13) Uusi stadion valmistui heinäkuussa 2007, ja rakentamisen kokonaiskustannukset olivat 110 miljoonaa Norjan kruunua⁽¹⁾. Jalkapallokentän ja katsomon lisäksi stadionin kuuluu muita tiloja, kuten yleisurheilukenttä, kuntosali ja kokoushuoneita. Tiloja annetaan maksutta muiden, enimmäkseen amatööriurheiluseurojen, käyttöön.

3.3 Stadionin myynti myöhemmin

- (14) Vuonna 2009 Sandefjord Fotball AS joutui taloudellisiin vaikeuksiin. Seura päätti hankkia lisävaroja myymällä Sandefjord Fotball Stadion AS:n, joka omisti stadionin ja sen naapurikiinteistöt tontilla 152/96, Pindsle Property AS:lle. Tällä kertaa kolmannen osapuolen tekemä yritysarviointi oli Norjan lain mukaan tarpeen, sillä useat henkilöt olivat johtokuntien jäseniä ja osakkaita sekä kyseisessä yrityksessä että Pindsle Property AS:ssa.
- (15) Sandefjord Fotball Stadion AS:n arvo oli 6 päivänä huhtikuuta 2009 tehdyn asiantuntija-arvion mukaan 14–16 miljoonaa Norjan kruunua. Yritys myytiin 15 miljoonalla Norjan kruunulla 9 päivänä kesäkuuta 2009.

⁽¹⁾ Norjan viranomaiset ovat vahvistaneet, että alkuinvestoinnin suuruus oli 110 miljoonaa Norjan kruunua. Seura kuitenkin investoi sen jälkeen vielä 17 miljoonaa Norjan kruunua kiinteään kalustoon ja tarvikkeisiin, ja tätä varten tehty työ oli muodoltaan seuran jäsenten suorittamaa talkootyötä ("dugnadsarbeid").

4. Menettelyn aloittamista koskeva päätös

- (16) Valvontaviranomainen teki 22 päivänä lokakuuta 2014 päätöksen N:o 444/14/KOL muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisesta Sandefjord Fotball AS:lle myönnetystä valtiontuesta.
- (17) Valvontaviranomainen teki päätöksessään alustavan päätelmän, jonka mukaan maa-alueiden siirto Sandefjord Fotball AS:lle oli ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea. Valvontaviranomainen katsoi, että siirto toteutettiin alle markkina-arvon sekä tontin 152/96 (kaavoitettu sekä stadionin että yritysten käyttöön) että tontin 152/97 (kaavoitettu yrityskäyttöön) osalta.
- (18) Koska Norjan viranomaiset eivät olleet esittäneet huomautuksia tuen soveltuvuudesta, valvontaviranomainen epäili, voidaanko toimenpide katsoa ETA-sopimuksen toimintaan soveltuvaksi.

5. Norjan viranomaisten huomautukset

- (19) Norjan viranomaiset esittivät huomautuksia menettelyn aloittamista koskevasta päätöksestä 23 päivänä joulukuuta 2014 päivätyssä kirjeessä (asiakirjat nro 733899–733901).

5.1 *Liiketoimeen ei sisälly valtiontukea*

- (20) Kommenteissaan Norjan viranomaiset esittävät, että maan luovutus Sandefjordin kunnalta Sandefjord Fotball AS:lle ei ollut valtiontukea, sillä siitä ei koitunut etua väitetylle tuensaajalle.
- (21) Norjan viranomaiset katsovat erityisesti, että kyseisen maa-alueen markkina-arvo oli liiketoimen aikana negatiivinen, ja he ovat toimittaneet väitteen tueksi 5 päivänä helmikuuta 2014 päivätyn asiantuntija-arvion. Tärkein syy maa-alueen väitettyyn negatiiviseen arvoon on se, että maa-alueiden luovutusta sekä kaavoitussääntöjä koskevien ehtojen mukaan Sandefjord Fotball AS oli velvollinen rakentamaan jalkapallostadionin osana sopimusta, ja että stadionin rakentamiskustannukset ylittivät maa-alueen arvon.
- (22) Norjan viranomaisten mukaan velvollisuus rakentaa stadion voitaisiin asianmukaisesti määrätä ”erityisenä velvoitteena” julkisten viranomaisten tekemiin maa-alueita ja rakennuksia koskeviin kauppoihin sisältyviä valtiontukia koskevien valvontaviranomaisen suuntaviivojen V osan 2.2 kohdan c alakohdan mukaisesti (”maa-alueiden myyntiä koskevat suuntaviivat”) ⁽¹⁾.

5.2 *Tuen määrä olisi hyvin vähäinen*

- (23) Väitetyn valtiontuen määrän osalta Norjan viranomaiset väittävät, että jos valvontaviranomainen katsoisi kyseessä olevan maa-alueen markkina-arvon olleen liiketoimen aikana positiivinen, olisi tämä arvo hyvin vähäinen.
- (24) Norjan viranomaiset toteavat, että maatalousmaalla on erityinen asema Norjassa. Alueelliset maatalousvirastot valvovat tiukasti maatalousmaan myyntiä ja/tai maankäytön muutosta. Kyseisen maa-alueen osalta toimivaltainen maatalousvirasto hyväksyi kaavoitusehdotuksen ainoastaan siksi, että tavoitteena oli stadionin rakentaminen, mikä oli yleisen edun mukaista. Rakennuttajan ei olisi ollut mahdollista hankkia maa-aluetta puhtaasti yrityskäyttöä varten. Sen vuoksi markkinataloussijoittajaa koskevaa periaatetta ei voida soveltaa maa-alueen siirtoon. Sen sijaan Norjan viranomaiset katsovat, että markkina-arvon olisi perustuttava vain maatalousmaan hintaan, sillä maatalouskäyttö olisi ollut maa-alueen ainoa realistinen vaihtoehtoinen käyttötarkoitus.

⁽¹⁾ Julkisten viranomaisten tekemiin maa-alueita ja rakennuksia koskeviin kauppoihin sisältyviä valtiontukia koskevat valvontaviranomaisen suuntaviivat, annettu 17 päivänä marraskuuta 1999. Saatavilla seuraavassa osoitteessa: <http://www.eftasurv.int/state-aid/legal-framework/state-aid-guidelines/>.

- (25) Yrityskäyttöön kaavoitetun maa-alueen arvon osalta (tontti 152/97) Norjan viranomaiset väittävät, että Pindsle Property AS maksoi yli markkinahinnan ostaessaan Sandefjord Fotball Næring AS:n 40 miljoonalla Norjan kruunulla. Väitteen tueksi Norjan viranomaiset viittaavat arvonmääritysraporttiin (asiakirjan nro 699518 liite 11), jossa tontilla 152/97 todettiin olevan 15 miljoonan Norjan kruunun markkina-arvo⁽¹⁾. Arvonmääritys perustuu Pindslen alueen keskimääräiseen yrityskäyttöön kaavoitetun maa-alueen hintaan liiketoimen ajankohtana.
- (26) Lisäksi Norjan viranomaiset toteavat, että tuen määrää laskettaessa on joka tapauksessa tehtävä tiettyjä vähennyksiä. Nämä vähennykset johtuvat tietyistä velvoitteista, joita Sandefjord Fotball AS:llä oli kuntaa kohtaan 28 päivänä marraskuuta 2006 päivätyn sopimuksen nojalla: i) 2,6 miljoonaa Norjan kruunua vanhan stadionin kunnostamiseen; ii) 400 000 Norjan kruunua vanhan stadionin valonheittimien vaihtamiseen; iii) 1,5 miljoonaa Norjan kruunua yleisten kävelyteiden rakentamiseen ja iv) 5 miljoonaa kruunua liikenneympyrän ja suojatien rakentamiseen. Näin ollen sopimuksen mukaan Sandefjord Fotball AS:lle aiheutuneet kustannukset palvelujen tarjoamisesta kunnalle olivat yhteensä 9,5 miljoonaa Norjan kruunua (arvio sopimuksen tekohetkellä)⁽²⁾.

5.3 Mahdollinen valtiontuki olisi todettava ETA-sopimuksen toimintaan soveltuvaksi

- (27) Norjan viranomaiset toteavat, että jos valvontaviranomainen katsoo kyseiseen liiketoimeen liittyvän valtiontukea, tällainen tuki olisi todettava ETA-sopimuksen toimintaan soveltuvaksi ETA-sopimuksen 61 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla.
- (28) Norjan viranomaiset korostavat urheilun edistämisen, mukaan lukien urheiluinfrastruktuurin rakentamisen, olevan yhteisen edun mukainen tavoite. Viranomaisten mukaan kyseisessä tapauksessa valtiontuki on myös välttämätöntä ja tarkoituksenmukaista, sillä
- (29) Sandefjordiin tarvittiin uusi stadion. He viittaavat silloisen kunnan omistaman stadionin korkeaan käyttöasteeseen. Sandefjord Fotball ja muut joukkueet käyttivät stadionia kyseisenä ajankohtana. Nykyaikaisempaa stadionia tarvittiin myös täyttämään Norjan jalkapalloliiton toimilupavaatimukset, jotta Sandefjord Fotballin ammattilaisjoukkue – joka oli siihen asti toiminut väliaikaisen poikkeuksen nojalla – saisi jatkaa pelaamista Norjan korkeimmassa liigassa.
- (30) Sandefjordin kunta tutki mahdollisuutta parantaa nykyistä stadionia, mikä ei kuitenkaan olisi ratkaissut kapasiteetin puutetta. Sen sijaan uuden stadionin rakentaminen ratkaisisi sekä kapasiteettiin että toimilupaan liittyvät ongelmat ja loisi lisäksi uuden jalkapallokentän koko Vestfoldin läänin varten. Kuten alla olevasta taulukosta käy ilmi, uutta stadionia käyttävät useat eri seurat. Lisäksi vanha kunnan stadion on kunnostettu (rahoittajana Sandefjord Fotball AS) ja sitä käyttävät nykyisin paikalliset yleisurheilu- ja jalkapalloseurat, koulut sekä suuri yleisö. Stadionilla on täysi käyttöaste, mikä osoittaa, että Sandefjordissa oli tarve uudelle stadionille ja että valtiontuki sitä varten oli tarkoituksenmukaista. Sitä paitsi olemassa olleen stadionin parantaminen olisi edellyttänyt kunnalta noin 40 miljoonan Norjan kruunun investointia, eikä sen olisi ollut mahdollista houkutellessa yksityistä rahoitusta.
- (31) Mahdollinen tuki olisi Norjan viranomaisten mukaan myös oikeasuhteista. Ensiksikin he korostavat, että suurimman osan uuden stadionin investointikustannuksista kattoi Sandefjord Fotball AS, joka osallistui korkeimmalla mahdollisella summalla käyttämällä omia varojaan ja ottamalla pankkilainaa rakennuskustannuksia varten. Oman rahoituksen osuus varmisti sen, että tuen määrä voitiin rajata välttämättömimpään.
- (32) Norjan viranomaiset korostavat myös sitä, että stadionin rakentaminen on mahdollistanut muun kuin kaupallisen sosiaalisen ja amatööriurheilutoiminnan. Vanha kunnan stadion on tällä hetkellä täysin amatööriurheilun käytettävissä. Tämän lisäksi uudella stadionilla harjoitetaan amatööriurheilua ja sosiaalista toimintaa sekä järjestetään koulutapahtumia.

⁽¹⁾ Arvonmääritysraportissa arvioidaan tonttien 152/96 ja 152/97 yhteenlasketuksi arvoksi 31 miljoonaa Norjan kruunua. Jakamalla tämä arvio suhteessa tonttien pinta-aloihin saadaan tontin 152/97 arvoksi 15 miljoonaa Norjan kruunua.

⁽²⁾ Lopulliset kustannukset olivat 12 miljoonaa Norjan kruunua, joista ylimenevät kustannukset kattoi Pindsle Property AS.

- (33) Tämän seikan havainnollistamiseksi Norjan viranomaiset ovat toimittaneet alla olevan taulukon, jossa esitetään arvioitu yhteenveto vuotuisesta stadionin käytöstä vuosina 2007–2014:

Seura	Toiminta	Tuntia vuodessa	Vuokra
Sandefjord Fotballin ammattilaisjoukkue	20 ottelua (huhti-lokakuu/marraskuu) 100 t. Harjoittelua huhti-lokakuussa/marraskuussa 2 t × 5 × 16 = 160 t ⁽¹⁾ .	260	Kyllä
Sandefjord Fotballin juni- ja rekrytointijoukkueet	Harjoittelua ja otteluja touko-syyskuussa.	60	Kyllä
Yhteistyöseurat	Harjoittelua ja otteluja touko-syyskuussa.	30	Ei
Yhteistyöseurat	Tilojen käyttö kursseja ja kokouksia, juhlia, valmentaja- ja managerifoorumia sekä luentoja varten.	30	Ei
Sandar IL (urheiluseura)	Sandar-Cupin 14–19-vuotiaiden loppupelit, mukaan lukien avajaisseremonia ja pukuhuoneiden käyttö.	25	Ei
Vestfold Fotballkrets (läänin jalkapalloyhdistys)	Sandefjordin ja muiden läänin 14–16-vuotiaiden pelaajajoukkueiden kokoontumiset, mukaan lukien harjoitukset ja ottelut, kurssit ja valmentajien koulutus	30	Ei
Sandefjord Fotball Bredde (lasten ja nuorten urheilu), amatööriurheilijoiden turnaukset	Seuran hallinto käyttää tiloja kursseja ja kokouksia varten. Jalkapallokursseja kesäisin, syksyisin ja pääsiäisloman aikaan 6–12-vuotiaille jalkapallokentällä. Amatööriurheilijoiden turnaukset, ”yrityscupit”.	90	Ei

⁽¹⁾ Talvella ammattilaisjoukkue harjoittelee keinonurmella, mutta käyttää stadionin pukuhuoneita ja muita sisätiloja.

- (34) Yllä lueteltujen lisäksi lähialueen koulut ja useat urheiluseurat käyttävät yleisurheilukenttää arkipäivisin. Koulut järjestävät stadionilla myös toimintapäiviä.
- (35) Stadionia käytetään siis yli 50 prosenttia ajasta muuhun kuin ammattimaiseen toimintaan. Stadionin muun kuin ammattimaisen käytön lisäämistä rajoittaa pääasiassa luonnonnurmen kestävyyskyky ⁽¹⁾. Ammattilaisjoukkueella on etuoikeus käyttää stadionia, sillä jalkapallokenttä on varattu sen kotipelejä varten. Lisäksi ammattilaisjoukkueella on etusija käyttää jalkapallokenttää harjoitteluun. Sisätiloja, kuten pukuhuoneita ja toimistotiloja, voivat käyttää kaikki tahot vuoden ympäri.
- (36) Kuten edellä olevasta taulukosta ilmenee, useimmat muut kuin ammattimaiset käyttäjät eivät joudu maksamaan vuokraa stadionin käytöstä. Sitä vastoin ammattilaisjoukkue maksaa stadionin käytöstä vuosittain kolme miljoonaa Norjan kruunua ja lisäksi 20 prosenttia lipputulosta. Norjan viranomaisten mukaan tämä määrä vastaa markkinoiden mukaista vuokraa. Vastaavat joukkueet maksavat 2 000–5 000 Norjan kruunun tuntivuokraa, mikä vuosittaisena yhteisummana on alle kolme miljoonaa Norjan kruunua. Tämän vuoksi Norjan viranomaiset katsovat, että Sandefjord Fotballin ammattilaisjoukkueen stadionin käytöstä maksama vuokra ei anna sille etua kilpailijoihin nähden.

⁽¹⁾ Suunnitelmissa on laittaa kentälle keinoruoho, mikä mahdollistaisi suuremman käyttöasteen.

- (37) Norjan viranomaiset korostavat, että tukitoimenpiteen mahdollinen vaikutus kauppaan ja kilpailuun on hyvin vähäistä seuran paikallisen luonteen takia. Kotiottelujen lippuja myydään pääasiassa paikallisille sekä vierailevien norjalaisjoukkueiden kannattajille. Ottelupäivien kioskimyynnin tulot vaihtelevat vuosittain 600 000:n ja miljoonan Norjan kruunun välillä. Tuotemyynnin markkinat rajoittuvat pääosin Vestfoldin läänissä asuviin kannattajiin. Seurojen välillä ei ole kilpailua näiden tuotteiden osalta. Areenan nimi on myyty Komplett.no-yritykselle, joka on Sandefjordista käsin toimiva elektroniikan verkkokauppa. Areenalla mainostavat pelkästään paikalliset yritykset.
- (38) Pelaajamarkkinoillakin toimenpiteen vaikutukset kauppaan ja kilpailuun ovat vähäiset. Sandefjord Fotball AS käy pelaajakauppaa hyvin vähäisessä määrin ja ainoastaan muiden norjalaisten seurojen kanssa. Esimerkiksi vuosina 2011–2013 pelaajakauppa on johtanut ainoastaan 1,35 miljoonan Norjan kruunun tuloihin ja 860 000 Norjan kruunun menoihin.
- (39) Televisiointioikeuksien osalta Norjan viranomaiset toteavat, että niitä hallinnoi keskitetysti Norjan jalkapalloliitto. Seuran saama osuus tuotoista riippuu sen sijoituksesta kahdessa korkeimmassa Norjan liigassa. Televisiointioikeuksilla ei ole sanottavaa vaikutusta kauppaan ja kilpailuun, sillä Norjan jalkapalloliigaan ei ole juuriakaan kiinnostusta Norjan ulkopuolella.

II ARVIOINTI

1. Valtiontuen olemassaolo

- (40) ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohta kuuluu seuraavasti: ”Jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, EY:n jäsenvaltion tai EFTA-valtion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu tämän sopimuksen toimintaan, siltä osin kuin se vaikuttaa sopimuspuolten väliseen kauppaan.”
- (41) Tämä tarkoittaa, että toimenpide katsotaan ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi valtiontueksi, jos seuraavat edellytykset täyttyvät kumulatiivisesti: toimenpide on valtion myöntämä tai valtion varoista myönnetty, se antaa valikoivaa taloudellista etua yritykselle, ja se voi vaikuttaa sopimuspuolten väliseen kauppaan ja saattaa vääristää kilpailua.

1.1 Valtion varat

- (42) Jotta toimenpide olisi valtiontukea, sen on oltava valtion myöntämä tai valtion varoista myönnetty. Valtion käsite ei tarkoita ainoastaan keskushallintoa, vaan valtionhallinnon kaikkia tasoja (kunnat mukaan lukien) ja julkisia yrityksiä ⁽¹⁾.
- (43) Sandefjordin kunta osti kyseessä olevan maa-alueen ja siirsi sen sitten Sandefjord Fotball AS:n kahdelle tytäryhtiölle. Sen vuoksi valvontaviranomainen päättlee, että maa-alueen siirtoon liittyy valtion varoja.

1.2 Yritys

- (44) Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yrityksiä ovat kaikki taloudellista toimintaa harjoittavat yksiköt riippumatta niiden oikeudellisesta muodosta tai rahoitustavasta ⁽²⁾. Taloudellista toimintaa on kaikki toiminta, jossa tavaroita tai palveluja tarjotaan tietyillä markkinoilla ⁽³⁾.
- (45) Sandefjord Fotball AS on ammattimainen jalkapalloseura, ja se on järjestetty yksityisen yrityksen tavoin. Seura toimii aktiivisesti useilla markkinoilla, joihin kuuluvat pelaajien siirtomarkkinoiden lisäksi myös lipunmyynti, televisiointioikeudet, fanituotteet ja sponsorointi.

⁽¹⁾ Jäsenvaltioiden ja julkisten yritysten välisten taloudellisten suhteiden avoimuudesta sekä tiettyjen yritysten taloudellisen toiminnan avoimuudesta 16 päivänä annettun komission direktiivin 2006/111/EY 2 artikla (EUVL L 318, 17.11.2006, s. 17), joka sisällytettiin ETA-sopimuksen XV liitteessä olevaan 1a kohtaan.

⁽²⁾ Tuomio asiassa C-41/90 Höfner ja Elser v. Macroton, EU:C:1991:161, 21–22 kohta; tuomio yhdistetyissä asioissa C-180/98–C-184/98 Pavlov ym., EU:C:2000:428; ja tuomio asiassa E-5/07 Private Barnehagers Landsforbund v. EFTAn valvontaviranomainen EFTAn oikeustapauskokoelma 2008, s. 61, 78 kohta.

⁽³⁾ Tuomio asiassa C-222/04 Ministero dell'Economia e delle Finanze v. Cassa di Risparmio di Firenze SpA, EU:C:2006:8, 108 kohta.

- (46) Näin ollen valvontaviranomainen päätelee, että Sandefjord Fotball AS on ETA-sopimuksen 61 artiklassa tarkoitettu yritys.

1.3 Taloudellinen etu

- (47) Maa-alueen siirto yritykselle voi antaa tälle taloudellista etua, erityisesti jos siirto tapahtuu alle markkinahinnan.
- (48) Valtion varoja siirtävä liiketoimi ei ole valtiontukea, mikäli se tehdään tavallisten markkinaehtojen mukaisesti eikä se anna yritykselle etua ⁽¹⁾. Tätä kutsutaan markkinataloustoimijatestiksi.

1.3.1 Tontin 152/96 siirto

- (49) Tontti 152/96 oli kaavoitettu jalkapallostadionin rakentamista ja yrityskäyttöä varten ajankohtana, jolloin se siirrettiin Sandefjord Fotball AS:lle. Rakennusluvan saamiseksi tontille on siis rakennettava ainakin stadion. Koska stadionin rakennuskustannukset ylittivät maa-alueen mahdollisen arvon, Norjan viranomaisten mukaan tontin 152/96 markkinahinta oli nolla, ellei jopa negatiivinen.
- (50) Valvontaviranomainen toteaa, että kaavoitusvelvoitteet voivat vaikuttaa maa-alueen hintaan. Velvollisuus rakentaa jalkapallostadion ei kuitenkaan voi laskea markkinahintaa nollaan etenkin kun liiketoimella pyritään auttamaan jalkapalloseuraa rakentamaan uusi stadion ⁽²⁾.
- (51) Tämän lisäksi valvontaviranomainen viittaa maa-alueiden myyntiä koskevien suuntaviivojensa 2.2 kohdan d alakohtaan, jossa todetaan, että markkina-arvoa ei pääsääntöisesti pidä vahvistaa hankintakustannuksia ⁽³⁾ alhaisemmaksi ainakaan kolmeen vuoteen oston jälkeen, paitsi jos riippumaton arvioija on selvästi havainnut yleisen markkinahintojen laskun kyseisillä kiinteistömarkkinoilla. Tarkasteltavana olevassa tapauksessa Sandefjordin kunta hankki 3,7 miljoonalla Norjan kruunulla maa-alueen, joka myöhemmin jaettiin tontteihin 152/96 ja 152/97. Valvontaviranomainen toteaa, että maa-alueen siirto Sandefjord Fotball AS:lle tehtiin kunnalle maa-alueesta aiheutuneita hankintamenoja alhaisemmalla hinnalla.
- (52) Edellä esitetyn perusteella valvontaviranomainen päätelee, että tontin 152/96 siirrosta aiheutui taloudellista etua Sandefjord Fotball AS:lle.

1.3.2 Tontin 152/97 siirto

- (53) Tontti 152/97 oli kaavoitettu yrityskäyttöön ajankohtana, jolloin se siirrettiin Sandefjord Fotball AS:lle. Norjan viranomaisten mukaan tontin 152/97 siirtoa arvioitaessa olisi otettava huomioon 28. marraskuuta 2006 tehty sopimus, joka velvoittaa jalkapalloseuran rakentamaan maa-alueelle stadionin. Kun otetaan huomioon, että stadionin arvioidut rakennuskustannukset ylittivät maa-alueen arvon, siirrosta ei voinut aiheutua taloudellista hyötyä.
- (54) Valvontaviranomainen toteaa, että tontti 152/97 kaavoitettiin yrityskäyttöön. Kaavoitussääntöjen mukaan kyseiselle tontille ei siis ole olemassa velvoitteita rakentaa stadion. Sandefjord Fotball AS:lle tehdyn siirron ajankohtana voimassa ollut maa-alueen kaavoitussuunnitelma maatalousmaaksi ei myöskään asettanut sitovia rajoituksia. Ainoastaan 28. marraskuuta 2006 tehdystä sopimuksessa Sandefjord Fotball AS velvoitetaan järjestämään ja rahoittamaan stadionin rakentaminen. Se on ainoa oikeudellinen väline, jonka mukaan tontti 152/97 myytäisiin rakennustöiden osittaista rahoittamista varten.

⁽¹⁾ Tuomio asiassa C-39/94 SFEI ym., EU:C:1996:285, 60–61 kohta.

⁽²⁾ Tässä yhteydessä valvontaviranomainen viittaa myös maa-alueiden myyntiä koskevien suuntaviivojensa 2.2 kohdan c alakohtaan, jossa todetaan, että arvioitaessa velvoitteita, joiden täyttäminen olisi ainakin osittain yrityksen oman edun mukaista, on tämä seikka otettava huomioon.

⁽³⁾ Toisin sanoen kyseiselle julkiselle viranomaiselle aiheutuneet hankintamenot.

- (55) Markkinataloustoimija ei olisi valvontaviranomaisen mukaan asettanut kyseisenkaltaisia ehtoja stadionin rakentamiselle tai rahoitukselle. Näin ollen valvontaviranomainen ei voi hyväksyä väitettä, jonka mukaan tontin 152/97 siirron ja Sandefjord Fotball AS:n välinen sopimussuhde ja stadionin rakentaminen olisi otettava huomioon taloudellisen edun arvioinnissa.
- (56) Valvontaviranomainen panee myös merkille, että pian siirron jälkeen Sandefjord Fotball AS myi Sandefjord Fotball Næring AS:n, tontin 152/97 omistaneen yhtiön, osakkeet Pindsle Property AS:lle 40 miljoonalla Norjan kruunulla. Myynti osoittaa, että kyseisellä maa-alueella oli taloudellista arvoa.
- (57) Edellä esitetyn perusteella valvontaviranomainen päättää, että tontin 152/97 siirrosta aiheutui taloudellista etua Sandefjord Fotball AS:lle.

1.4 Tuen valikoivuus

- (58) Väitetty valtiontuki johtuu Sandefjordin kunnan ja Sandefjord Fotball AS:n välisestä liiketoimesta. Liiketoimessa on kyse ETA-sopimuksen 61 artiklassa tarkoitetusta valikoivasta toimenpiteestä siinä mielessä, että se koskee vain yhtä tiettyä yritystä.

1.5 Kilpailun vääristyminen ja vaikutus sopimuspuolten väliseen kauppaan

- (59) Kauppaan kohdistuvaa vaikutusta ja kilpailun vääristymistä koskevan oikeuskäytännön mukaan valvontaviranomaisen ”ei [...] pidä selvittää, että nämä tuet todella vaikuttavat [...] kauppaan ja että kilpailu tosiaankin vääristyy, vaan [valvontaviranomaisen] on ainoastaan tutkittava, ovatko nämä tuet omiaan vaikuttamaan [...] kauppaan ja vääristämään kilpailua” ⁽¹⁾.
- (60) Pelkästään se, että toimenpide vahvistaa yrityksen asemaa muihin kilpaileviin yrityksiin verrattuna ETA-alueen sisäisessä kaupassa, on riittävä peruste päätellä, että toimenpide on omiaan vääristämään kilpailua ja vaikuttamaan ETA-sopimuksen sopimuspuolten väliseen kauppaan ⁽²⁾.
- (61) Vuonna 2006 Sandefjord Fotballin ammattilaisjoukkue pelasi Norjan korkeimmassa divisioonassa ja sillä oli mahdollisuus päästä Euroopan mestaruussarjaan. Jalkapallo-otteluihin osallistumisen lisäksi ammattimaiset jalkapalloseurat harjoittavat liiketoimintaa useilla markkinoilla, joita ovat muun muassa pelaajien siirtomarkkinat, mainostaminen, sponsorointi, tuotemyynti ja mediaoikeudet. Ammattimaiselle jalkapalloseuralle myönnettävä tuki vahvistaa siis suurella todennäköisyydellä sen asemaa kyseisillä markkinoilla, joista useimmat voivat kattaa useita ETA-alueen maita. Pelaajien siirtomarkkinoiden osalta Sandefjord Fotball AS oli kyseisenä ajankohtana – ja on edelleen – aktiivinen siirtomarkkinoilla ja saattaa hankkia pelaajia myös muista ETA-alueen maista.
- (62) Valvontaviranomainen katsoo näin ollen, että toimenpide on omiaan vääristämään kilpailua ja vaikuttamaan ETA-sopimuksen sopimuspuolten väliseen kauppaan.

1.6 Päätelmä tuen olemassaolosta

- (63) Edellä esitetyn perusteella valvontaviranomainen katsoo, että toimenpide on ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea.

⁽¹⁾ Tuomio asiassa C-372/97 Italia v. komissio, EU:C:2004:234, 44 kohta.

⁽²⁾ Tuomio asiassa C-730/79 Philip Morris Holland BV v. Komissio, EU:C:1980:209, 11–12 kohta; tuomio yhdistetyissä asioissa E-5/04, E-6/04, E-7/04 Fesil ASA ja Finnjord Smelteverk AS v. EFTAn valvontaviranomainen, EFTAn oikeustapauskokoelma 2005, s. 117, 94 kohta, sekä tuomio yhdistetyissä asioissa C-197/11 ja C-203/11 Libert ym., EU:C:2013:288, 76–78 kohta.

1.7 Tuen määrä

- (64) Tontin 152/96 osalta valvontaviranomainen myöntää, että kaavoitusvelvoite, joka edellyttää stadionin rakentamista, vähentää maa-alueen markkina-arvoa ⁽¹⁾. Kuten edellä johdanto-osan (50) kappaleessa todettiin, markkinahintaa ei ole kuitenkaan perusteltua arvioida nolllaksi tässä tapauksessa. Valvontaviranomaisen maa-alueita koskevia kauppoja koskevien suuntaviivojen 2.2 kohdan d alakohdan perusteella Sandefjordin kunnan olisi pitänyt myydä maa-alue vähintään sellaiseen hintaan, joka olisi kattanut kunnan hankintakustannukset. Tämän perusteella valvontaviranomainen katsoo kyseistä tonttia koskevan tuen määrän olevan 1,9 miljoonaa Norjan kruunua ⁽²⁾.
- (65) Tontin 152/97 osalta valvontaviranomainen toteaa, että Sandefjord Fotball AS myi Sandefjord Fotball Næring AS:n, tontin 152/97 omistaneen yrityksen, osakkeet Pindsle Property AS:lle 40 miljoonalla Norjan kruunulla. Pindsle Property AS on yksityisyritys, eikä se kuulunut kaupantekohetkellä samaan konserniin Sandefjord Fotball AS:n kanssa. Kauppa tehtiin siis kahden riippumattoman yrityksen välillä ⁽³⁾. Valvontaviranomainen ei ole saanut vakuuttavia todisteita siitä, etteikö liiketoimi olisi tapahtunut markkinahintaan. Näin ollen valvontaviranomainen katsoo, että tämä edustaa parasta saatavissa olevaa tietoa tontin 152/97 markkina-arvosta.
- (66) Edellä esitetyn perusteella valvontaviranomainen päätelee, että Sandefjord Fotball AS:lle siirretyn maa-alueen markkina-arvo oli kaupantekohetkellä yhteensä 41,9 miljoonaa Norjan kruunua. Sandefjord Fotball AS otti kuitenkin 28 päivänä marraskuuta 2006 päivätyn sopimuksen mukaan itselleen rakentamisvelvoitteita Sandefjordin kunnan puolesta. Kuten edellä johdanto-osan 26 kappaleessa todetaan, näiden velvoitteiden arvioidut kokonaiskustannukset olivat sopimuksen tekohetkellä 9,5 miljoonaa Norjan kruunua. Norjan viranomaiset ovat selvittäneet, että ilman sopimusta kunnan olisi pitänyt suorittaa kyseiset rakennustyöt. Valvontaviranomainen katsoo, että sopimuksen tekohetkellä ennakoidut velvoitteista aiheutuvat kokonaiskustannukset pitäisi vähentää tuen määrästä.
- (67) Näin ollen valvontaviranomainen päätelee, että Sandefjord Fotball AS:lle myönnetyn tuen kokonaismäärä oli 32,4 miljoonaa Norjan kruunua.

2. Menettelyvaatimukset

- (68) Pöytäkirjassa 3 olevan I osan 1 artiklan 3 kohdan mukaan EFTAn valvontaviranomaiselle on annettava tieto tuen myöntämistä tai muuttamista koskevasta suunnitelmasta niin ajoissa, että se voi esittää huomautuksensa. Valtio, jota asia koskee, ei saa toteuttaa ehdottamiaan toimenpiteitä ennen kuin menettelyssä on annettu lopullinen päätös.
- (69) Kyseessä olevan maa-alueen siirrosta ei ilmoitettu etukäteen valvontaviranomaiselle. Näin ollen valvontaviranomainen katsoo, etteivät Norjan viranomaiset ole noudattaneet pöytäkirjassa 3 olevan I osan 1 artiklan 3 kohdan mukaisia velvollisuuksiaan.

3. Soveltuvuus ETA-sopimuksen toimintaan

- (70) ETA-sopimuksen 61 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaan ETA-sopimuksen toimintaan soveltuvana voidaan pitää tukea tietyn taloudellisen toiminnan tai tiettyjen talousalueiden kehityksen edistämiseen, jos tuki ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla.
- (71) Valvontaviranomainen toteaa, ettei se ole vielä antanut urheiluinfrastruktuurin rakentamiseksi myönnettävää valtiontukea koskevia suuntaviivoja. Tarkasteltavana oleva toimenpide on sen vuoksi arvioitava suoraan ETA-sopimuksen 61 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla.

⁽¹⁾ Ks. myös päätös N:o 225/15/KOL, annettu 10 päivänä kesäkuuta 2015, olla vastustamatta tukea, joka sisältyy maa-alueen luovutukseen Välerenga Fotballille, johdanto-osan 31 kappale.

⁽²⁾ Sandefjordin kunta hankki 3,7 miljoonalla Norjan kruunulla maa-alueen, joka jaettiin myöhemmin tontteihin 152/96 ja 152/97. Jaettaessa kyseinen summa tonttien pinta-alan mukaan saadaan tontin 152/96 arvoksi 1,9 miljoonaa Norjan kruunua.

⁽³⁾ Tästä on osoituksena myös se, ettei tontin arvosta ole tehty riippumatonta asiantuntija-arviota, jota vaaditaan Norjan yhtiöoikeuden mukaan samaan konserniin kuuluvien yritysten välillä tapahtuvissa liiketoimissa.

- (72) Tuen myöntämishetkellä noudatetun käytännön mukaisesti valvontaviranomaisen arviointi perustuu seuraaviin kysymyksiin:

- Onko tukitoimenpiteen tavoitteet määritelty selvästi, ja ovatko ne yhteisen edun mukaisia?
- Onko tuki suunniteltu siten, että se mahdollistaa yhteisen edun mukaisen tavoitteen saavuttamisen, ts. mahdollistaako ehdotettu tuki markkinoiden toimintapuutteen poistamisen tai muun tavoitteen saavuttamisen? Erityisesti:
 - Onko valtiontuki tarkoituksenmukainen väline?
 - Onko sillä kannustava vaikutus, eli muuttaako tuki yritysten toimintatapaa?
 - Onko tuki oikeasuhteinen, eli voitaisiinko sama toimintatapojen muutos saada aikaan vähäisemmällä tuella?
- Onko tuen kilpailua vääristävä ja kauppaan kohdistuva vaikutus rajallinen, niin että sen yleisvaikutus on myönteinen?

- (73) Edellä mainittuja kysymyksiä käsitellään seuraavissa kohdissa.

3.1 Yhteisen edun mukainen tavoite

- (74) Valvontaviranomainen toteaa aluksi, että urheilun edistämistä ei mainita suoraan ETA-sopimuksessa yhteisen edun mukaisena tavoitteena. Urheilun edistämisen voidaan kuitenkin katsoa olevan osa koulutuksen, nuorisotoiminnan sekä sosiaalipolitiikan edistämistä. Tiiviimpi yhteistyö näillä aloilla on ETA:n päämäärä, joka vahvistetaan ETA-sopimuksen 1 ja 78 artiklassa. Tiiviimpää yhteistyötä koskevat yksityiskohtaiset säännöt määritellään tarkemmin ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 31, joka koskee yhteistyötä muilla kuin neljän vapauden alaan kuuluvilla erityisalueilla. Kyseisen pöytäkirjan 4 artiklan otsikko on "Koulutus, nuoriso ja urheilu", ja siinä mainitaan muun muassa sopimuspuolten osallistuminen Euroopan liikuntakasvatuksen teemavuoteen 2004. Tämä osoittaa urheilun edistämisen ja ETA-sopimuksessa määriteltyjen tavoitteiden välisen läheisen yhteyden.
- (75) Kyseinen tulkinta on yhdenmukainen Euroopan komission (jäljempänä "komissio") lähestymistavan kanssa. Euroopan unionissa urheilun edistäminen mainitaan erityisesti SEUT-sopimuksen 165 artiklassa, joka otettiin käyttöön Lissabonin sopimuksella. Jo ennen Lissabonin sopimusta komissio kuitenkin tunnusti, että vapaaehtois-toiminnan varaan perustuvalla urheilulla on erityisasema eurooppalaisessa yhteiskunnassa niin terveyden, koulutuksen, sosiaalisen integraation kuin kulttuurinkin kannalta. Lissabonin sopimuksen voimaantulon jälkeen urheilun edistämisen on tunnustettu myötävaikuttavan merkittävästi myös Eurooppa 2020 -strategian yleisiin tavoitteisiin. Urheilun edistäminen parantaa työllistettävyyttä ja liikkuvuutta erityisesti sellaisten toimien kautta, jotka edistävät sosiaalista osallisuutta urheilussa ja koulutuksessa sekä niiden kautta.
- (76) Edellä esitetyn perusteella valvontaviranomainen päätelee, että koulutuksen ja nuorisotoimen edistäminen urheilun avulla on yhteisen edun mukainen tavoite. Valvontaviranomainen toteaa myös, että urheiluinfrast-ruktuurin rahoitukseen voidaan soveltaa myös yleistä ryhmäpoikkeusasetusta, mikäli tietyt ehdot täyttyvät. Tämä on lisäosoitus siitä, että urheilun edistäminen, mukaan lukien urheiluinfrastruktuurin rakentaminen, on yhteisen edun mukainen tavoite.

3.2 Välineen tarkoituksenmukaisuus

- (77) Jotta voidaan arvioida, onko valtiontuki tehokasta yhteisen edun mukaisen tavoitteen saavuttamiseksi, valvontavi-
ranomaisen on ensin määriteltävä ratkaistavana oleva ongelma. Valtiontuki olisi kohdennettava tilanteisiin, joissa
tuella saadaan aikaan sellainen merkittävä parannus, johon ei päästä markkinoiden omin toimin. Lisäksi
ehdotetun tukitoimenpiteen on oltava tarkoituksenmukainen väline kyseessä olevan yhteisen edun mukaisen
tavoitteen saavuttamiseksi.

- (78) Norjassa on tunnustettu markkinoiden toimintapuute jalkapallostadionien tarjonnassa. Tämä näkyy kaupallisten investointien puuttumisena jalkapallostadioneihin, joiden toiminta on tappiollista, sillä niiden myyntitulot eivät riitä kattamaan investointikustannuksia ⁽¹⁾.
- (79) Norjan viranomaiset ovat lisäksi osoittaneet todellisen tarpeen uudelle jalkapallostadionille Sandefjordin kunnassa. Tästä ovat osoituksena vanhan kunnan stadionin kapasiteettiongelmien toimenpiteen aikaan ja se, että vanha stadion ei enää täyttänyt Norjan jalkapalloyhdistyksen lupavaatimuksia. Kun otetaan lopulta myös huomioon stadionin kannattamaton infrastruktuuri, oli valtiontuki tarpeen investoinnin toteuttamiseksi.
- (80) Nämä tekijät huomioon ottaen valvontaviranomainen katsoo, että valtiontuki oli tarkoituksenmukainen väline.

3.3 Kannustava vaikutus

- (81) Valvontaviranomainen voi katsoa valtiontuen ETA-sopimuksen toimintaan soveltuvaksi vain, jos sillä on kannustava vaikutus. Kannustavasta vaikutuksesta on kyse, kun tuki saa tuensaajan muuttamaan toimintatapaansa määritellyn yhteisen edun mukaisen tavoitteen saavuttamisen edistämiseksi, mikä ei olisi mahdollista ilman tukea.
- (82) Valvontaviranomainen toteaa ensinnäkin, että stadionin rakentaminen ei ollut alkanut ennen kyseessä olevan maa-alueen siirtoa.
- (83) Lisäksi Norjan viranomaisten toimittamat tiedot osoittavat, että Sandefjord Fotball AS ei olisi voinut rahoittaa stadionin rakentamista ilman valtiontukea, koska sillä ei ollut omia varoja eikä mahdollisuutta saada riittävästi lainaa vajeen kattamiseksi. Seuran oma rahoitusosuus stadionin rakentamiseen oli jo mahdollisuuksien rajoilla ⁽²⁾.
- (84) Edellä esitetyn perusteella valvontaviranomainen päättelee, että tukitoimenpiteellä oli kannustava vaikutus.

3.4 Oikeasuhteisuus

- (85) Valtiontuki katsotaan oikeasuhteiseksi, jos tuen määrä on rajattu vähimmäismäärään, mikä on tarpeen määritellyn yhteisen edun mukaisen tavoitteen saavuttamiseksi. Valvontaviranomainen arvioi tavallisesti oikeasuhteisuutta tukikelpoisten kustannusten ja tuen enimmäisintensiteetin perusteella.
- (86) Kuten edellä johdanto-osan 67 kappaleessa mainitaan, Sandefjord Fotball AS:lle myönnetyn tuen määrä on yhteensä 32,4 miljoonaa Norjan kruunua. Tuen intensiteetin arvioimiseksi tämä luku on suhteutettava tukikelpoisiin investointikustannuksiin. Valvontaviranomainen katsoo, että Sandefjordin kunnan puolesta Sandefjord Fotball AS:lle aiheutuneet kulut, jotka on vähennetty tuen määrästä (ks. edellä johdanto-osan 66 kappale), eivät voi kuulua tukikelpoisiin kustannuksiin. Kokonaisinvestointikustannuksista, jotka ovat 110 miljoonaa Norjan kruunua, on siksi vähennettävä 9,5 miljoonaa Norjan kruunua. Tukikelpoiset investointikustannukset ovat näin ollen 100,5 miljoonaa Norjan kruunua, ja sitä vastaava tuen intensiteetti on 32 prosenttia. Valvontaviranomainen toteaa, että tämä tuki-intensiteetti on melko alhainen, ja että loput investoinnista rahoitti tuensaaja, eli Sandefjord Fotball AS.
- (87) Tuki-intensiteettiä arvioitaessa on kuitenkin otettava huomioon myös stadionin infrastruktuurista aiheutuvat sosiaaliset hyödyt. Kuten edellä 1.5.3 jaksossa esitettiin, stadionia käyttävät useat muut kuin ammattimaiset käyttäjät, kuten amatööriurheilujoukkueet ja koulut. Kaiken kaikkiaan stadionin kokonaiskäytöstä yli 50 prosenttia on muuta kuin taloudellista käyttöä.

⁽¹⁾ Ks. myös päätös N:o 225/15/KOL, annettu 10 päivänä kesäkuuta 2015, olla vastustamatta tukea, joka sisältyy maa-alueen luovutukseen Vålerenga Fotballille, johdanto-osan 65 kappale.

⁽²⁾ Ks. erityisesti asiakirja nro 699518, s. 29.

- (88) Lisäksi valvontaviranomainen toteaa, että stadionin infrastruktuuri on tietyssä määrin monimuotoista, sillä siihen kuuluu jalkapallostadionin lisäksi yleisurheilukenttä, kuntosali ja useita muunlaisia sisätiloja. Nämä lisäävät mahdollisuuksia käyttää stadionia muihin kuin taloudellisiin tarkoituksiin. Lopuksi valvontaviranomainen panee merkille, että ammattilaisjoukkue maksaa stadionin käytöstä markkinoiden mukaista vuokraa (ks. myös II.3.5 jakso jäljempänä), kun taas amatööriseurat ja muut ei-kaupalliset käyttäjät saavat käyttää stadionia ilmaiseksi. Tämä korostaa entisestään stadionin mahdollistamaa yhteiskunnallista hyötyä.
- (89) Edellä esitetyn perusteella valvontaviranomainen päätelee, että tukitoimenpide on oikeasuhteinen.

3.5 Kilpailu ja kauppa eivät vääristy kohtuuttomasti

- (90) Jotta tuki soveltuisi ETA-sopimuksen toimintaan, tukitoimenpiteen kielteisten vaikutusten, jotka ilmenevät kilpailun vääristymisenä ja vaikutuksena sopimuspuolten väliseen kauppaan, on oltava rajalliset, ja yhteisen edun mukaisen tavoitteen saavuttamista edistävien myönteisten vaikutusten on oltava niitä suuremmat.
- (91) Heti aluksi valvontaviranomainen toteaa, että käsiteltävänä olevalla valtiontuella rahoitettu stadion toimii pääasiassa paikallisesti ja alueellisesti. Infrastruktuurin tarkoituksena ei ole houkutella kansainvälisiä tapahtumia, eikä sitä ole tarkoitettu kaupallisten käyttäjien laajamittaiseen käyttöön Sandefjord Fotballin ammattilaisjoukkuetta lukuun ottamatta.
- (92) Ammattilaisjoukkue maksaa vuokraa stadionin käytöstä. Nykyisen vuokrasopimuksen ehdot perustuvat stadionin yksityisten omistajien kanssa käytyihin neuvotteluihin. Näin ollen voidaan olettaa, että vuokra on markkinaehtojen mukainen. Vahvistuksena tälle on myös Norjan viranomaisten toimittama vertailu muiden seurojen maksamiin normaaleihin stadionvuokriin (ks. edellä johdanto-osan 36 kappale).
- (93) Valvontaviranomainen toteaa myös, että tuen intensiteetti on alhainen, ja Sandefjord Fotball AS:n osuus investointikustannuksista vähentää edelleen kilpailun vääristymisen riskiä.
- (94) Sandefjord Fotball AS:n harjoittamalla taloudellisella toiminnalla on lopuksi seuran paikallisen luonteen vuoksi vain hyvin vähäinen vaikutus ETA-alueen kauppaan ja kilpailuun. Seuran harjoittama lipunmyynti, tuotemyynti, sponsorointi ja mainonta ovat ensisijaisesti paikallisyhteisölle ja Vestfoldin kunnalle suunnattuja. Seuran toiminta pelaajamarkkinoilla on myös hyvin vähäistä ja keskittyy Norjaan. Sandefjord Fotball AS:llä ei lisäksi ole suoraa vaikutusmahdollisuutta kaupallisiin televisiointioikeuksiin, joita Norjan jalkapalloliitto hallinnoi keskitetysti, ja oikeuksista saatavat tuotot ovat joka tapauksessa hyvin vähäiset.
- (95) Näin ollen valvontaviranomainen päätelee, että tukitoimenpiteen aiheuttama kilpailun ja kaupan vääristyminen on hyvin vähäistä.

3.6 Tasapainotesti ja päätelmä

- (96) Edellä esitetyn arvioinnin perusteella valvontaviranomainen on vertaillut ilmoitetun toimenpiteen positiivisia ja negatiivisia vaikutuksia. Valvontaviranomainen päätelee, että tukitoimenpiteen aiheuttamat vääristymät eivät muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla.

4. Päätelmät

- (97) Norjan viranomaisten toimittamien tietojen perusteella valvontaviranomainen katsoo, että maa-alueen siirto on ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea. Valvontaviranomainen on päättänyt, että tuki soveltuu ETA-sopimuksen toimintaan,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Sandefjord Fotball AS:lle myönnetty valtiontuki soveltuu ETA-sopimuksen toimintaan sen 61 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla.

2 artikla

Tämä päätös on osoitettu Norjan kuningaskunnalle.

3 artikla

Ainoastaan päätöksen englanninkielinen teksti on todistusvoimainen.

Tehty Brysselissä 23 päivänä syyskuuta 2015.

EFTAn valvontaviranomaisen puolesta

Sven Erik SVEDMAN

Presidentti

Helga JÓNSDÓTTIR

Kollegion jäsen

ISSN 1977-0812 (sähköinen julkaisu)
ISSN 1725-261X (painettu julkaisu)



Euroopan unionin julkaisutoimisto
2985 Luxembourg
LUXEMBURG

FI